

حصن المسلم

من أذكار الكتاب والسنة

الفقير إلى الله تعالى

سعيد بن علي بن وهف القحطاني

ترجمه: علي خان موساييف البكوي

صححه وراجعه: مقصد كريموف

Tərcüməçi: Əlixan Musayev

İxtisas

**Redaktorları: Mübariz Qarayev
Adil Rəcəbov**

**Redaktorlar: Fikrət Allahverdiyev
Xəyyam Rəfili**

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə!

Müqəddimə

Şübhəsiz ki, həmd Allaha məxsusdur! Biz Ona həmd edir, Onu köməyə çağırır, Ondan bağışlanma diləyir, nəfslərimizin şərindən və pis əməllərimizdən qorunmaq üçün yalnız Ona pənah aparırıq. Allah kimə hidayət verərsə, onu heç kəs azdıra bilməz, və kimi azdırarsa onu doğru yola yönəldən tapılmaz. Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa ibadətə haqqı olan məbud yoxdur, təkdir, şəriki yoxdur və şahidlik edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və

elçisidir. Ona, onun ailəsinə, onun əşhabələrinə və Qiyamət gününədək gözəl tərzdə onların ardınca gedənlərə Allahın salavatı və çoxlu salamı olsun!

Bu, mənim “Quran və Sünnədən götürülmüş zikrlər, dualar və ovsunla müalicə” kitabımdan ixtisar etdiyim müxtəsər variantdır. Səfərdə daşınması asan olsun deyə onun “zikrlər” bölümünü (bu kitabda) ixtisar etdim.

Mən bu kitabda ancaq zikrlərin mətnini yazmış və hər zikrin mənbəsini göstərmək üçün orijinalda olan bir və ya iki mənbəni qeyd etməklə kifayətlənmişəm. Hədisi rəvayət edən əşhabənin kim olduğunu öyrənmək və ya daha çox mənbəni bilmək istəyən kəs orijinala müraciət etsin. Qüdrət və qüvvət sahibi olan Allaha – Onun gözəl adları və uca sifətləri ilə yalvarıram ki, bunu Kəramətli Üzü xatirinə olan xalis əməllərdən etsin, həyatımda və ölümümdən sonra onunla mənə, habelə onu oxuyan, çap edən və yayılmasına can atan hər kəsə fayda versin. Şübhəsiz ki, pak və müqəddəs

Allah bunlara hamidir və buna qadirdir. Peyğəmbərimiz Muhəmmədə, onun ailəsinə, onun əshabələrinə və Qiyamət gününədək gözəl tərzdə onların ardınca gedənlərə Allahın salavatı və salamı olsun!

Müəllif.

Hicri ١٤٠٩-cu il, Səfər ayı.

Zikrin fəziləti

Uca Allah buyurur:

﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَلَا تَكْفُرُونِ﴾

«Məni yad edin ki, Mən də sizi yad edim!
Mənə şükür edin, və Mənə küfr etməyin».¹

۱ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءٰمَنُوْا اذْكُرُوْا اللّٰهَ ذِكْرًا كَثِيْرًا ﴿

¹ əl-Bəqərə, ۱۵۲.

«Ey iman gətirənlər! Allahı çox-çox zikr edin».¹

۱ وَلَا ذَكْرَيْنَ ۚ اللَّهُ كَثِيرًا ۖ وَالذِّكْرُ أَعَدَّ ۚ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

«...Allahı çox zikr edən kişilər və qadınlar üçün Allah bağışlanma və böyük mükafat hazırlamışdır».²

۱ وَأَذْكُرُ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ

وَالْأَصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿۱۰﴾

«Səhər-axşam ürəyində yalvararaq və qorxaraq, səsi qaldırmadan Rəbbini yad et və qafilərdən olma!»³

¹ əl-Əhzab, ۴۱.

² əl-Əhzab, ۳۵.

³ əl-Ə'raf, ۲۰۵.

Peyğəmbər salləllahu aleyhi və səlləm demişdir: «Rəbbini yad edənlə Rəbbini yad etməyənin misalı diri ilə ölünün misalına bənzəyir».¹

Başqa bir rəvayətdə salləllahu aleyhi və səlləm demişdir: «Sizə əməllərinizin ən xeyirlisini, Sahibiniz yanında ən təmiz olanını, dərəcələriniz içində ən yüksəyini, sizin üçün qızıl-gümüş xərcləməkdən daha xeyirlisini, düşməninizlə qarşılaşıb onların boyunlarını vurmağınızdan, onların da sizin boyunlarınızı vurmasından daha xeyirlisini sizə bildirimmi?» (Əshabələr) dedilər: «Bəli!» O dedi: «Uca Allahı zikr etməkdir».²

Peyğəmbər salləllahu aleyhi və səlləm demişdir: «Uca Allah buyurur: «Mən qulumun barəmdəki zənni yanındayam. Məni yad etdikcə onunlayam. O Məni öz-özlüyündə yad etsə, Mən də

¹ «Fəthul-Bari», 11/208; Muslim isə bu hədisi belə rəvayət etmişdir: «Allah yad edilən evlə Allah yad edilməyən evin misalı diri ilə ölünün misalına bənzəyir». 1/539.

² Ət-Tirmizi, 5/409; İbn Macə, 2/1240. Bax: «Səhih ibn Macə», 2/316; «Səhihu-t-Tirmizi», 2/139.

onu Öz-Özlüyümdə yad edərim. O Məni camaatın yanında yad etsə, Mən onu onlardan daha xeyirli camaatın (mələklərin) yanında yad edərim. O Mənə bir qarış yaxınlaşsa, Mən ona bir dirsək yaxınlaşaram. O Mənə bir dirsək yaxınlaşsa, Mən ona bir qulac yaxınlaşaram. O Mənə doğru yeriyərək gəlsə, Mən ona doğru yüyürərək gələrəm».¹

Abdullah ibn Busr Allah ondan razı olsun rəvayət edir ki, bir kişi Peyğəmbərə salləllahu aleyhi və səlləm dedi: «Ey Allahın elçisi! İslam ayinlərinin çoxluğu mənə ağır gəlir. Mənə elə bir şey öyrət ki, ondan bərk-bərk yapışım». O dedi: «Çalış ki, dilin daim Allahı zikr etməklə islah qalsın».²

Peyğəmbər salləllahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim Allahın Kitabından bir hərf oxusa, bu-

¹ əl-Buxari, 4/111; Muslim, 4/1061. Bu, əl-Buxarinin mətnidir.

² ət-Tirmizi, 2/408; İbn Macə, 2/1246. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/139; «Səhih ibn Macə», 2/317.

nunla ona bir savab yazılır. Bu savab isə on savab mislindədir. Mən demirəm «əlif, ləm, mim» bir hərfdir. Əksinə, əlif bir hərf, ləm bir hərf, mim bir hərfdir».¹

Uqbə ibn Amir Allah ondan razı olsun demişdir: «Biz Süffədə² olarkən Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm gəlib dedi: «Hansınız hər səhər Büthan yaxud əl-Əqiq vadisinə gedib günah işləmədən və qohumluq əlaqələrini kəsmədən oradan hörgüclü iki maya dəvə gətirmək istəyir?». Biz dedik «Ey Allahın elçisi! Biz bunu istəyirik». O dedi: «Sizlərdən biri səhər məscidə gedib qüdrət və qüvvət sahibi olan Allahın Kitabından iki ayə öyrənərsə yaxud (onları) oxuyarsa, bu onun üçün iki dəvədən daha xeyirli olar. Üç (ayə) onun üçün üç (dəvədən), dörd (ayə) onun üçün dörd (dəvədən) daha xeyirli olar. (Öyrə-

¹ Ət-Tirmizi, ۴/۱۷۰; Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۹ və «Səhihul-Camiu-s-Səğir», ۴/۳۴۰.

² [Süffə - Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləmin məscidində evsizlər üçün ayrılmış bir yerdir.]

nilən və oxunulan) ayələrin sayı nə qədərdirsə, o qədər də dəvələrdən daha xeyirlidir».¹

Peyğəmbər salləllahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim oturduğu (hər hansı) bir yerdə Allahı yad etməsə, (Axirətdə) Allah onu peşmançılığa məruz qoyar. Kim uzandığı (hər hansı) bir yataqda Allahı yad etməsə, (Axirətdə) Allah onu peşmançılığa məruz qoyar».²

Peyğəmbər salləllahu aleyhi və səlləm demişdir: «Hər hansı bir məclisdə oturub, orada Allahı yad etməyən və öz peyğəmbərinə salavat gətirməyən bir camaat (Qiyamət günü) mütləq peşmançılığa məruz qalar. Sonra Allah istəsə onlara əzab verər, istəsə onları bağışlayar».³

Peyğəmbər salləllahu aleyhi və səlləm demişdir: «O camaat ki, məclisdən Allahı zikr etməmiş qalırlar, onlar uzunqulaq leşi üzərindən qalxmış

¹ Muslim, 1/503.

² Əbu Davud, 4/264 və başqaları. Bax: «Səhihul-Cami», 5/342.

³ Ət-Tirmizi. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», 3/140.

kimidirlər. Buna görə onlar peşman olacaqlar».¹

(¹) Yuxudan oyanarkən edilən zikrlər

١ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ))

¹. [Əlhəmdulilləəhil-ləzi əhyəənə bə'də mə əmətənə və ileyhin-nuşuur.]

¹ Əbu Davud, 4/264; Əhməd, 2/389; Bax: «Səhihul-Cami», 5/176.

١. «Bizi öldürdükdən sonra dirildən Allaha həmd olsun.və (Ölüb dirildikdən sonra isə) qayıdış Onadır».¹

٢ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، رَبِّ اغْفِرْ لِي))

٢. [Lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şey-in qadir, subhanallahı, vəl-həmdulilləhi, və lə ilahə illəllahu, vəllahu Əkbər, və lə həulə və lə quvvətə illə billəhil-aliyyil-azim, rabbiğfir liy]

٢. «Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə

¹ Fəthul-Bari, ١١/١١٣; Muslim, ٤/٢٠٨٣.

Qadirdir. Allah pak və müqəddəsdir. Həmd Allahadır. Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Allah ən Böyükdür. Qüdrət və güc yalnız Uca və Böyük Allahdadır! Ey Rəbbim məni bağışla!»¹

۳ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي فِي جَسَدِي، وَرَدَّ عَلَيَّ رُوحِي، وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ))

۳. [Əlhəmdulilləhil-ləzi afəniy fi cəsədiy, və raddə aleyyə ruhiy, və əzinə liy bizikrihi]

۳. «Bədənimə salamatlıq verən, ruhumu mənə qaytaran və mənə Onu yad etməyə izn verən Allaha həmd olsun!»²

¹ «Kim gecə oyanarkən bunları desə, bağışlanar, dua etsə ona cavab verilər. Qalxıb dəstəmaz alsın, sonra namaz qılsın, namazı qəbul olunsun». «Fəthul-Bari», ۳/۳۹ və başqaları. Bu, ibn Macənin mətnidir. Bax: «Səhih ibn Macə», ۲/۳۳۵.

² Ət-Tirmizi, ۵/۴۷۳. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۴۴.

٤ - ١١ بَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخِثِينَ فِي الْإِلَاقَةِ وَالنَّهَارِ لَا يَتَّ
 لِأُولَى الْأَلْبَابِ ﴿١١٠﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُوبًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ
 وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطِيلًا
 سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١١١﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ
 وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن أَنْصَارٍ ﴿١١٢﴾ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ
 أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا
 وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١١٣﴾ رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ
 الْقِيَمَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿١١٤﴾ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا
 أَضِيعُ عَمَلَ عَمَلٍ مِّنْكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنشِئُ بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ
 هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِن دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ
 عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ
 عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١١٥﴾ لَا يَغْرُنْكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي
 الْبِلَادِ ﴿١١٦﴾ مَتَّعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَيُبْسُ الْمِهَادُ ﴿١١٧﴾ لَكِن

الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
 نَزُلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنِ لَبَّى (٦٦٨) وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
 لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خَشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتُرُونَ
 بِضَائِغِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ
 الْحِسَابِ (٦٦٩) يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ
 لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٦٧٠﴾

٤. «Həqiqətən, göylərin və yerin yaradılma-
 sında, gecə ilə gündüzün bir-birini əvəz etmə-
 sində ağıl sahibləri üçün dəlillər vardır. O kəs-
 lər ki, ayaq üstə olanda da, oturanda da, uza-
 nanda da Allahı yad edir, göylərin və yerin ya-
 radılması haqqında düşünürlər (və deyirlər):
 «Ey Rəbbimiz! Sən bunları əbəs yerə yaratma-
 mısan. Sən pak və müqəddəsən. Bizi Odun
 əzabından qoru! Ey Rəbbimiz! Sən Oda daxil
 etdiyin kəsi əlbəttə, rüsvay edərsən. Zalımların
 köməkçiləri olmaz. Ey Rəbbimiz! Həqiqətən,

biz: «Rəbbinizə iman gətirin!» – deyə imana çağıran bir kimsənin çağırışını eşidib iman gətirdik. Ey Rəbbimiz! Günahlarımızı bizə bağışla, təqsirlərimizdən keç və canımızı itaətkarlarla (möminlərlə) bir yerdə al! Ey Rəbbimiz! Öz elçilərinin vasitəsi ilə bizə vəd etdiklərini ver və qiyamət günü bizi rüsvay etmə! Şübhəsiz ki, Sən vədə xilaf çıxmırsan!» Onların Rəbbi onlara cavab verdi: «Mən, sizlərdən – istər kişi, istərsə də qadın olsun – heç bir iş görənin əməyini puç etmərəm. Siz bir-birinizdənsiniz (dində kişi və qadın eynidir). Hicrət edənlərin, öz yurdlarından çıxarılanların, Mənim yolumda əziyyətə düşər olanların, vuruşanların və öldürülənlərin əlbəttə təqsirlərindən keçəcək və onları (ağacları) altından çaylar axan cənnətlərə daxil edəcəyəm. (Bu, onlar üçün) Allahdan bir mükafatdır. Gözəl mükafat yalnız Allah yanındadır». Qoy kafirlərin diyarbədiyar gəzib-dolaşması səni aldatmasın! Bu, az (yaxud keçici) bir zövqdür. Sonra isə onların məskəni Cəhənnəmdir. Ora nə pis yataqdır! Lakin

öz Rəbbindən qorxanlar üçün [ağacları] altından çaylar axan cənnətlər vardır ki, onlar orada əbədi qalacaqlar. (Bu, onlar üçün) Allahdan bir ziyafətdir. Allah yanında olan (nemətlər) itaətkarlar (möminlər) üçün daha xeyirlidir. Həqiqətən, Kitab əhlindən elələri də vardır ki, Allaha müti olaraq həm Allaha, həm sizə nazil edilənə, həm də özlərinə nazil edilənə inanır, Allahın ayələrini ucuz qiymətə satmırlar. Onların öz Rəbbi yanında mükafatları vardır. Şübhəsiz ki, Allah tez haqq-hesab çəkəndir. Ey iman gətirənlər! Səbir edin, dözümlü olun, (sərhəd boyu) növbə ilə keşik çəkin və Allahdan qorxun ki, bəlkə nicat tapasınız!» (Ali-İmran, ۱۹۰-۲۰۰)^۱

(۲) Paltar geyinərkən edilən dua

۵ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا (الثَّوْبَ) وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ...))

^۱ «Fəthul-Bari», ۸/۲۳۷; Muslim, ۱/۵۳۰.

◦. [Əlhəmdulilləhil-ləzi kəsaniy həzə (əs-səubə) və razəqaniyhi min ğayri haulin minniy və lə quvvətin]

◦. «Bunu (bu paltarı) mənə geyindirən və özüm heç bir qüdrət və güc sərf etmədən onu mənə bəxş edən Allaha həmd olsun!»¹

(۳) Təzə paltar geyinərkən edilən dua

۶ - ((اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِي، أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ))

۶. [Allahummə, ləkəl-həmdü əntə kəsəutəniyhi, əs'əlukə min xayrihi və xayri mə sunia ləhu və əuzu bikə min şərrihi və şərri mə sunia ləhu]

۶. «Allahım, Həmd Sənədir! Bunu mənə Sən geyindirdin. Onun xeyrini və onun istifadəsi-

¹ Bunu – ən-Nəsai müstəsna olmaqla – «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «İrvau-l-Ğəlil», ۷/۴۷.

nin xeyrini Səndən diləyirik! Onun şərinədən və onun istifadəsinin şərinədən Sənə sığınırıq!»¹

(۴) Təzə paltar geyinən üçün edilən dua

((تَبْلِي وَيُخْلِفُ اللَّهُ تَعَالَى)) - ۷

۷. [Tubliy və yuxlifullahu təalə]

۷. «(Bunu) köhnəldəsən, Uca Allah da yeni-sini versin!»^۲

((اِلْبَسْ جَدِيْدًا، وَعِشْ حَمِيْدًا، وَمُتْ شَهِِيْدًا)) - ۸

۸. [İlbis cədiyydən, və iş həmiydən, və mut şəhiydən]

۸. «Təzə geyinəsən, həmd edərək yaşayasan və şəhid olaraq öləsən!»^۳

¹ Əbu Davud, ət-Tirmizi və əl-Bəğəvi. Bax: «Müxtəsər Şəmaili-t-Tirmizi», cəh. ۴۷.

^۲ Əbu Davud, ۴/۴۱. Bax: «Səhih Əbu Davud», ۲/۷۶۰.

^۳ İbn Macə, ۲/۱۱۷۸ və əl-Bəğəvi, ۱۲/۴۱. Bax: «Səhih İbn Macə», ۲/۲۷۵.

(۵) Paltarı soyunarkən nə deyilir

((بِسْمِ اللَّهِ)) - ۹

۹. [Bismilləh]

۹. «Allahın adı ilə!»^۱

(۶) Ayaqyoluna girərkən edilən dua

۱۰. (([بِسْمِ اللَّهِ] اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ)) - ۱۰

۱۰. [Bismilləh] [Allahummə inniy əuzu bikə minəl-xubsi vəl-xəbais]

۱۰. «(Allahın adı ilə!) Allahım, pislikdən və pis əməllərdən (erkək və diş cinslərdən) Sənə sığınırım!»^۲

(۷) Ayaqyolundan çıxarkən edilən dua

^۱ Ət-Tirmizi, ۲/۵۰۵ və başqaları. Bax: «İrvau-Ğəlil», № ۴۹ və «Səhihul-Cami», ۳/۲۰۳.

^۲ Əl-Buxari, ۱/۴۵; Muslim, ۱/۲۸۳. Əvvəldəki “Bismilləh!” Səid ibn Mənsurun əlavəsidir. Bax: «Fəthul-Bari», ۱/۲۴۴.

۱۱ - ((غُفْرَانُكَ))

۱۱. [Ğufranəkə]

۱۱. «(Allahım!) Məni bağışla!»^۱

(۸) Dəstəmazdan əvvəl edilən zikr

۱۲ - ((بِسْمِ اللَّهِ))

۱۲. [Bismilləh]

۱۲. «Allahın adı ilə!»^۲

(۹) Dəstəmazdan sonra edilən zikr

۱۳ - ((أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ...))

^۱ Bunu – ən-Nəsai müstəsna olmaqla – «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. ən-Nəsai isə «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», əsərində rəvayət etmişdir. Bax: «Zadul-Məad», ۲/۳۸۷.

^۲ Əbu Davud, ibn Macə və Əhməd. [Bu, “həsən” hədisdir.] Bax: «İrvaul-Ğəlil», ۱/۱۲۲.

۱۳. [Əşhədu ən lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu və əşhədu ənnə Muhəmmədən abduhu və Rasuluhu]

۱۳. «Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur və şahidlik edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və elçisidir!»^۱

۱۴ - ((اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ))

۱۴. [Allahumməc'alni minət-təvvabiynə vəc'alniy minəl-mutətahhiriyn]

۱۴. «Allahım! Məni tövbə edənlərdən et! Və məni təmizlənənlərdən et!»^۲

۱۵ - ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))

^۱ Muslim, ۱/۲۰۹.

^۲ ət-Tirmizi, ۱/۷۸. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۱/۱۸.

۱۵. [Subhanəkəllahummə və bihəmdik, əşhədu ən lə ilahə illə əntə, əstəğfirukə və ətubu ileyk]

۱۵. «Allahım, Sən pak və müqəddəssən! Sənə həmd olsun. Şahidlik edirəm ki, Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Səndən bağışlanma diləyir, Sənə tövbə edirəm».^۱

(۱۰) Evdən çıxarkən edilən zikr

۱۶ - ((بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))

۱۶. [Bismilləh, təvəkkəltu aləllahi və lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

۱۶. «Allahın adı ilə! Allaha təvəkkül etdim. Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»^۲

^۱ ən-Nəsai «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», səh. ۱۷۳. Bax: «İrvaul-Ğəlil», ۱/۱۳۵ və ۲/۹۴.

^۲ Əbu Davud, ۴/۳۲۵ və Ət-Tirmizi, ۵/۴۹۰. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۵۱.

۱۷ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضِلَّ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَ،
أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ))

۱۷. [Allahummə inniy əuzu bikə ən
ədillə, əu udallə, əu əzillə, əu uzəllə, əu
əzlimə, əu uzləmə, əu əchələ, əu yuchələ
aleyyə]

۱۷. «Allahım! Doğru yoldan azmaqdan və ya
azdırılmaqdan, çaşmaqdan və ya çaşdırılmaq-
dan, zülm etməkdən və ya zülmə məruz qal-
maqdan, cahil olmaqdan və ya mənə qarşı ca-
hillik edilməsindən Sənə sığınırım».

(۱۱) Evə girərkən edilən zikr

۱۸ - ((بِسْمِ اللَّهِ وَلَجْنَا، وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا، وَعَلَى رَبِّنا تَوَكَّلْنَا))

۱۸. [Bismilləhi vələcnə və bismilləhi
xaracnə və alə Rabbinə təvəkkəlnə]

^۱ “Sünən” əsərlərinin müəllifləri. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi»,
۳/۱۵۲ və «Səhih ibn Macə», ۲/۳۳۶.

۱۸. «Allahın adı ilə girdik, Allahın adı ilə çıxdıq və Rəbbimizə təvəkkül etdik!»^۱ (Bu zikri etdikdən) sonra ailəsinə salam versin.

(۱۲) Məscidə gedərkən edilən dua

۱۹ - ((اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَمِنْ فَوْقِي نُورًا، وَمِنْ تَحْتِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ شِمَالِي نُورًا، وَمِنْ أَمَامِي نُورًا، وَمِنْ خَلْفِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا، وَأَعْظِمْ لِي نُورًا، وَعَظِّمْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْنِي نُورًا، اللَّهُمَّ أَعْظِنِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي عَصَبِي نُورًا، وَفِي لَحْمِي نُورًا، وَفِي دَمِي نُورًا، وَفِي شَعْرِي نُورًا، وَفِي بَشَرِي نُورًا،)) [اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا فِي قَبْرِي.. وَ نُورًا فِي

^۱ Əbu Davud, ۴/۳۲۵; İbn Baz, bu hədisin isnadını “həsən” hesab etmişdir. «Tuhfətul-Əxyar» səh. ۲۸. “Səhih Muslim” də isə: «Evinə girən adam həm evə daxil olarkən, həm də yemək yeyərkən Allahı zikr etsə, şeytanlar deyərlər: Sizin nə gecələməyə yeriniz, nə də şam yeməyiniz var!» № ۲۰۱۸.

عِظَامِي] [وَزِدْنِي نُورًا، وَزِدْنِي نُورًا،] [وَهَبْ لِي
نُورًا عَلَى نُورٍ]

۱۹. [Allahumməc'al fi qalbiy nuran və fi
lisəniy nuran və fi səm'iyy nuran və fi basariy
nuran və min fəvqiy nuran və min təhtiy
nuran və an yəmiyniy nuran və an şimaliy
nuran və min əməmiy nuran və min xəlfiy
nuran, vəc'al fi nəfsiy nuran və a'zim liy
nuran və azzım liy nuran, vəc'al liy nuran,
vəc'alniy nuran. Allahummə ə'tiniy nuran,
vəc'al fi asəbiy nuran və fi ləhmiy nuran və
fi dəmiy nuran və fi şə'riy nuran və fi
bəşəriy nuran] [«Allahumməc'al liy nuran fi
qabriy.. və nuran fi ızamiy»] [«və zidniy
nuran, və zidniy nuran, və zidniy nuran»]
[«və həb liy nuran alə nurin»]

۱۹. «Allahım! Qəlbimə və dilimə nur saç!
Qulağıma və gözümə nur saç! Başımın üstün-
dən və ayağımanın altından nur saç! Sağımdan

və solumdan nur saç! Önümə və arxama nur saç! Nəfsimi nurlandır! Mənim üçün böyük bir nur və uca bir nur saç! Mənim üçün nur et və məni nurlu et! Allahım mənə nur bəxş et! Sınırım nurlu et! Ətimi və qanıma nurlu et! Saçımı və dərimi nurlu et!»¹ [«Allahım! Qəbrimə nur saç! Sümüyümü nurlandır!»]² [«Nurumu artır, nurumu artır, nurumu artır!»]³ [«Mənə nur üzərindən nur bəxş et!»]⁴

(۱۳) Məscidə girərkən edilən dua

¹ «Fəthul-Bari», ۱۱/۱۱۶, № ۶۳۱۶. Bu onun mətnidir. Muslim, ۱/۵۲۶, ۵۲۹, ۵۳۰, № ۷۶۳.

² Ət-Tirmizi, ۵/۴۸۳, № ۳۴۱۹.

³ Əl-Buxari, «Ədəbul-Mufrad», № ۶۹۵, səh, ۲۰۸; Əl-Albani bu hədisin isnadını “səhih” hesab etmişdir, «Səhih Ədəbul-Mufrad», № ۵۳۶.

⁴ İbn Həcər bunu «Fəthul-Bari», ۱۱/۱۱۸ əsərində gətirmiş və ibn Əbu Asimin «Dua» əsərində olduğunu qeyd etmişdir. = = O demişdir: «Müxtəlif rəvayətlərlə iyirmi beş xislət varid olmuşdur».

٢٠ - ((أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ [بِسْمِ اللَّهِ، وَالصَّلَاةُ] [وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ] اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ))

٢٠. [Əuzu billəhil-azim və bivəchihil-kərim və sultanihil-qadim minəş-şeytanir-racim [Bismilləh, vəs-səlatu] [vəs-səlamu alə Rasulilləh] Allahumməftəh liy əbvabə rahmətikə]

٢٠. «Daşqalaq olunmuş [Allahın rəhmətindən qovulmuş, lənətə gəlmiş] şeytandan Böyük Allaha, Onun kəramətli Üzünə və əzəli hökmünə pənah aparıram. ^١ [Allahın adı ilə! Salavat] ^٢ [və salam olsun Allahın elçisinə!] ^٣

^١ Əbu Davud. Bax: «Səhihul-Cami», № ٤٥٩١.

^٢ İbn əs-Sunni rəvayət edib, № ٨٨. əl-Albani onu “həsən” hədis hesab etmişdir.

^٣ Əbu Davud, ١/١٢٦. Bax: «Səhihul-Cami», ١/٥٢٨.

[Allahım! Öz mərhəmət qapılarını mənim üçün aç!]]»¹

(۱۴) Məsciddən çıxarkən edilən dua

۲۱ - ((بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ، اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))

۲۱. [Bismilləh, vəs-səlatu vəs-səlamu alə Rasulilləh. Allahummə inniy əs'əlukə min fadlıkə. Allahummə'sımnıy minəş-şeytanir-racim]

۲۱. «Allahın adı ilə! Salavat və salam olsun Allahın elçisinə! Allahım! Sənin lütfündən diləyirəm. Allahım! Məni daşqalaq olunmuş

¹ Muslim, ۱/۴۹۴. Fatimənin Allah ondan razı olsun rəvayətində: «Allahım! Mənə günahlarımı bağışla və Öz mərhəmət qapılarını mənim üçün aç!» İbn Macə. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhih ibn Macə», ۱/۱۲۸-۱۲۹.

[rəhmətindən qovulmuş, lənətə gəlmiş] şeytandan qoru!»¹

(۱۵) Azan zikrləri

۲۲. (Azan eşidildikdə) müəzzinin dedikləri təkrar olunmalıdır. Yalnız:

((حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ))

[Hayyə aləs-saləh! Hayyə aləl-fələh]

«Namaza tələsin!», «Nicat tapmağa tələsin!» ifadələrinin hər biri:

((لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))

[Lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

«Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!» ifadəsi ilə əvəz edilməlidir.^۲

¹ Bundan öncəki hədisin mənbələrinə bax. Buradakı: «Allahım! Məni daşqalaq olunmuş [rəhmətindən qovulmuş, lənətə gəlmiş] şeytandan qoru!» əlavəsi ibn Macəninidir. Bax: «Səhih ibn Macə», ۱/۱۲۹.

^۲ əl-Buxari, ۱/۱۰۲; Muslim, ۱/۲۸۸.

۲۳ - ((وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا))

۲۳. [Və ənə əşhədu ən lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu və əşhədu ənnə Muhəmmədən abduhu və Rasuluhu. Radiytu billəhi Rəbbən, və bi Muhəmmədin rasulən, və bil-isləmi diynən]

۲۳. «Mən də şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur və şahidlik edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və elçisidir. Allahın Rəbb, Muhəmmədin elçi və İslamın din olduğundan razıyam!»^۱ (Bu, müəzzinin şəhadət gətirməyinin ardınca deyilir.)^۲

^۱ Muslim, ۱/۲۹۰.

^۲ İbn Xuzeymə, ۱/۲۲۰.

۲۴. Azanı eşidib müəzzinin dediklərini axıra qədər təkrar edən şəxs söylədiklərini bitirdikdən sonra Peyğəmbərə *səllallahu aleyhi və səlləm* salavat gətirməlidir.^۱

۲۵. Sonra da bu duanı oxumalıdır:

۲۵ - ((اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتُهُ [إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ]))

۲۵. [Allahummə Rəbbə həzihid-də'vətit-təmmə vəs-səlatil qaimə əti Muhəmmədən əl-vasıylətə vəl-fadıylətə, vəb'ashu məqamən məhmudənilləzi va'adtəhu] [İnnəkə lə tuxliful-miyad]

«Bu tam dəvətin və qılınacaq namazın Rəbbi olan Allahım! Muhəmmədə vasitəçilik haqqı və fəzilət ver. Onu vəd etdiyin təriflənən mə-

^۱ Muslim, ۱/۲۸۸.

qama çatdır. [Həqiqətən, Sən vədə xilaf çıx-mırsan!]]»^۱

۲۶. Azan və iqamə arasında özü üçün dua edir. Çünki bu vaxt edilən dua cavabsız qal-mır.^۲

(۱۶) [Namaza başlayarkən birinci təkbirdən^۳ sonra edilən] açılış duası

۲۷ - ((اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنْقَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ))

۲۷. [Allahummə bəid bəyniy və bəynə xatayayə kəmə bə'adtə bəynəl-məşriqi

^۱ əl-Buxari, ۱/۱۵۲. Mötərizədəki sözlər əl-Beyhəqinin əlavəsidir və bu əlavənin isnadı “ceyyid”dir. Bax: Əbdüləziz ibn Baz, «Tuhfətul-Əxyar», səh. ۲۸.

^۲ ət-Tirmizi, Əbu Davud və Əhməd. Bax: «İrvaul-Ğəlil», ۱/۲۶۲.

^۳ [“Allahu Əkbər” demək.]

vəl-məğribi, Allahummə nəqqiniy min xatayayə kəmə yunəqqas-səubul-əbyədu minəd-dənəsi. Allahumməğsilniy min xatayayə bis-səlci vəl-məi vəl-bərədi]

۲۷. «Allahım! Məğriblə məşriqin arasını uzaqlaşdırdığın kimi məni də günahlarımdan uzaqlaşdır! Allahım! Ağ paltar kirdən təmizləndiyi kimi məni də günahlarımdan təmizlə! Allahım! Mənim günahlarımı qar, su və dolu ilə yu!»^۱

۲۸ - ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ))

۲۸. [Subhanəkə Allahummə və bihəmdikə və təbarəkəs-mukə və təalə cəddukə və lə ilahə ğayrukə]

^۱ əl-Buxari, ۱/۱۸۱; Muslim, ۱/۴۱۹.

۲۸. «Allahım! Sən pak və müqəddəsən. Sənə həmd olsun. Sənin adın mübarək, əzəmətin ucadır. Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur!»^۱

۲۹ - ((وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي، وَنُسُكِي، وَمَحْيَايَ، وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي، فَاعْفِرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا، إِنَّهُ لَا يَعْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. وَاهْدِنِي لأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ، لَا يَهْدِي لأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ، وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا، لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ. لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ كُلُّهُ بِيَدَيْكَ، وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ، أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))

^۱ “Sünən” əsərlərinin müəllifləri. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۱/۷۷ və «Səhih ibn Macə», ۱/۱۳۵.

۲۹. [Vəccəhtu vəchiyə lilləzi fətaras-
səməvati vəl-arda hənifən və mə ənə min-
əl-muşrikin, innə salətiy və nusukiy və
məhyəyə və məmətiy lilləhi Rəbbil-
aləmin, lə şəriyə ləhu və bizəlikə umirtu
və ənə minəl-muslimin. Allahummə əntəl-
məliku lə ilahə illə ənt. Əntə Rəbbiy və
ənə abdukə zaləmtu nəfsiy və'təraftu bi-
zənbiiy, fəğfir liy zunubiiy cəmiyan,
innəhu lə yəğfiriz-zunubə illə ənt, vəhdi-
niy liəhsənəl-əxlaqi lə yəhdi liəhsəniyə illə
ənt, vəsrif anniy seyyiəyə lə yəsrfu anniy
seyyiəyə illə ənt. Ləbbeykə və sə'deykə,
vəl-xayru kulluhu biyədəykə, vəş-şərru
leysə ileykə, ənə bikə və ileykə, təbarəktə
və təaleyti, əstəğfirukə və ətubu ileyk]

۲۹. «Üzüümü hənif [ixlasla Allaha ibadət
edənlərdən] olaraq göyləri və yeri yaradana çe-
virdim. Mən müşriklərdən deyiləm. Şübhəsiz
ki, mənim namazım da, qurbanım da, həyatım

da, ölümüm də aləmlərin Rəbbi Allah üçündür. Onun heç bir şəriki yoxdur. Mənə belə buyurulmuşdur və mən müsəlmanlardanam. Allahım! Hökmdar Sənsən. Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Sən mənim Rəbbimsən, mən isə Sənin qulun. Özümə zülm etdim və günahımı etiraf etdim. Mənim bütün günahlarımı bağışla! Şübhəsiz ki, günahları ancaq Sən bağışlaya bilərsən. Mənə ən gözəl əxlaq nəsib et! Onun ən gözəlini ancaq Sən bəxş edə bilərsən. Onun pisindən məni uzaq et! Məni onun pisindən ancaq Sən uzaqlaşdırı bilərsən. Buyur, əmrinə müntəzirəm! Xeyir bütünlüklə Sənin iki Əlindədir. Şər isə Sənə aid deyildir. Mən Səninləyəm, Sənə də dönəcəyəm. Mübarək və Ucasan! Səndən bağışlanma diləyir və Sənə tövbə edirəm».¹

¹ Muslim, 1/534.

۳۰ - ((اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ، وَمِيكَائِيلَ، وَإِسْرَافِيلَ، فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ. اهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ، إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ))

۳۰. [Allahummə Rabbə Cibraiylə və Mikaiylə və İsrəfiylə fatiras-səməvati vəl-ard, Aliməl-ğaybi vəş-şəhadəti əntə təhkumu bəynə ibadikə fiymə kənu fiyhi yəxtəlifun. İhdiniy liməxtulifə fiyhi minəl-həqqi bi iznikə innəkə təhdi mən təşau ilə sıratin mustəqim]

۳۰. «Cəbrailin, Mikailin və İsrəfilin Rəbbi, göyləri və yeri yaradan, qeybdə və aşkarda olanı Bilən Allahım! İxtilafda olduqları şeylər barəsində bəndələrin arasında Sən hökm verir-sən. Baş vermiş ixtilafda məni Öz izninlə

haqqa yönəlt! Həqiqətən, Sən istədiyini doğru yola yönəldirsən».

۳۱ - ((اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا، أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ: مِنْ نَفْسِهِ وَنَفْسِهِ وَهَمَزِهِ))

۳۱. [Allahu əkbəru kəbiyran, Allahu əkbəru kəbiyran, vəl-həmdulilləhi kəsiyran, vəl-həmdulilləhi kəsiyran, vəl-həmdulilləhi kəsiyran, və subhanəllahi bukratən və əsiylən və subhanəllahi bukratən və əsiylən və subhanəllahi bukratən və əsiylən. Əuzu billəhi minəş-şeytani, min nəfxihi və nəfsihi və həmzihi]

^۱ Muslim, ۱/۵۳۴.

۳۱. «Allah böyüklükdə ən Böyükdür, Allah böyüklükdə ən Böyükdür, Allah böyüklükdə ən Böyükdür! Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun, Allaha çoxlu-çoxlu həmd olsun! Səhər-axşam Allaha təriflər olsun! Səhər-axşam Allaha təriflər olsun! Şeytandan – onun lovğalığından, sehrindən və vəsvəsesindən Allaha sığınırım!»^۱

۳۲ - ((اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ] [وَلَكَ الْحَمْدُ] [أَنْتَ الْحَقُّ، وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَقَوْلُكَ الْحَقُّ، وَلِقَاؤُكَ الْحَقُّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ

^۱ Əbu Davud, ۱/۲۰۳; İbn Macə ۱/۲۶۵; Əhməd ۴/۸۵; Muslim ۱/۴۲۰.

حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ (صلى الله عليه وسلم) حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ] [اللَّهُمَّ
لَكَ أَسْلَمْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَإِلَيْكَ أُنَبِّتُ، وَبِكَ
خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا
أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ] [أَنْتَ الْمُقَدِّمُ، وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ] [أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ] ((

۳۲. [Allahummə ləkəl-həmdü əntə
nurus-səməvati vəl-ardı və mən fiyhinnə,
və ləkəl-həmdü əntə qayyimus-səməvati
vəl-ardı və mən fiyhinnə (və ləkəl-həmdü
əntə Rabbus-səməvati vəl-ardı və mən
fiyhinnə), (və ləkəl-həmdü ləkə mulkus-
səməvati vəl-ardı və mən fiyhinnə), (və
ləkəl-həmdü əntə məlikus-səməvati vəl-
ard), (və ləkəl-həmdü) (əntəl-həqq, və
va'dukəl-həqq, və qaulukəl-həqq, və liqa-
ukəl-həqq, vəl-Cənnətu həqqun, vən-Naru
haqqun, vən-nəbiyyunə həqqun, və Mu-
həmmədun səllallahu aleyhi və səlləm

həqqun, vəs-saatu həqqun), (Allahummə ləkə əsləmtu və aleykə təvəkkəltu, və bikə aməntu, və ileykə ənəbtu, və bikə xasəmtu, və ileykə hakəmtu, fəğfir liy mə qaddəmtu və mə əxxartu və mə əsrərtu və mə ə'ləntu), (əntəl-muqaddimu və əntəl-muəxxiru lə ilahə illə ənt), (əntə iləhiy lə ilahə illə ənt)]

۳۲. «Allahım! Həmd Sənədir.¹ Sən göylərin, yerin və onlarda olanların nurusan. Həmd Sənədir. Sən göylərin, yerin və onlarda olanların Hamisisən. [Həmd Sənədir. Sən göylərin, yerin və onlarda olanların Rəbbisən.] [Həmd Sənədir. Göylərin, yerin və onlarda olanların səltənəti Sənə məxsusdur.] [Həmd Sənədir. Sən göylərin və yerin Hökmdarısan.] [Həmd Sənədir.] [Sən Haqsan. Verdiyin vəd haqdır. Dediğin söz haqdır. Sənə qovuşmaq haqdır. Cənnət

¹ Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm gecə qalxıb namaz qılarkən bu duanı oxuyardı.

haqdır. Cəhənnəm haqdır. Peyğəmbərlər haqdır. Muhəmməd səllallahu aleyhi və səlləm haqdır. Qiyamət haqdır.] [Allahım! Sənə təslim oldum, Sənə təvəkkül etdim, Sənə iman gətirdim, tövbə edib Sənə döndüm, Sənin uğrunda mübarizə apardım və Sənin hökmünə üz tutdum. Əvvəl etdiyim, sonra edəcəyim, gizlin saxladığım və üzə çıxardığım (pis) əməllərimi bağışla!] [Əvvələ çəkən də Sənsən, təxirə salan da Sənsən. Səndən başqa haqq məbud yoxdur. Sən mənim məbudumsan, Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur.]»¹

(۱۷) Rükuda^۲ edilən dua

((سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ)) - ۳۳

۳۳. [Subhanə rabbiyəl-azim]

¹ «Fəthul-Bari», ۳/۳; ۱۱/۱۱۶; ۱۳/۳۷۱, ۴۲۳, ۴۶۵; Muslim, buna bənzərini ixtisarla rəvayət etmişdir ۱/۵۳۲.

^۲ [Namazda əlləri dizlərə dayayıb əyilmə vəziyyəti.]

۳۳. «Böyük Rəbbim pak və müqəddəsdir!»
(üç dəfə)^۱

۳۴. ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي))

۳۴. [Subhanəkə Allahummə Rabbənə və bihamdikə, Allahummə-ğfirliy]

۳۴. «Allahım! Sən pak və müqəddəssən. Ey Rəbbimiz! Sənə həmd olsun. Allahım, məni bağışla!»^۲

۳۵. ((سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ))

۳۵. [Subbuhun, quddusun, Rabbul-məlaikəti vər-ruh]

۳۵. «Pakdır, müqəddəsdir, mələklərin və Ruhun Rəbbidir!»^۳

^۱ “Sünən” əsərlərinin müəllifləri və Əhməd. Bax: «Səhih-t-Tirmizi», ۱/۸۳.

^۲ Əl-Buxari, ۱/۹۹; Muslim, ۱/۳۵۰.

^۳ Muslim, ۱/۳۵۳ və Əbu Davud, ۱/۲۳۰.

۳۶ - ((اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، خَشَعْتُ لَكَ سَمْعِي، وَبَصَرِي، وَمُخِّي، وَعَظْمِي، وَعَصَبِي، وَمَا اسْتَقَلَّ بِهِ قَدَمِي))

۳۶. [Allahummə ləkə rakə'tu və bikə aməntu və ləkə əsləmtu xəşəə ləkə səm'iy və bəsariy və muxxiy və azmi və asabi və məstəqallə bihi qadəmi]

۳۶. «Allahım! Sənə rüku etdim, Sənə iman gətirdim, Sənə təslim oldum! Qulağım, gözüm, beynim, sümüyüm, sinirim və ayaqlarımın üstündə dayanan (bədənim) Sənə tabe oldu!»¹

۳۷ - ((سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ))

۳۷. [Subhanə zil-cəbəruti, vəl-mələkuti, vəl-kibriyai, vəl-azaməti]

¹ Muslim, ۱/۵۳۴. İbn Macə istisna olmaqla “Sünən” əsərlərinin müəllifləri.

۳۷. «Qüdrət, səltənət, böyüklük və əzəmət sahibi pak və müqəddəsdir!»^۱

(۱۸) Rükudan qalxarkən edilən dua

۳۸ – ((سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ))

۳۸. [Səmi Allahu limən həmidəh]

۳۸. «Allah Ona həmd edəni eşitdi!»^۲

۳۹ – ((رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ))

۳۹. [Rəbbənə və ləkəl-həmd, həmdən, kəsiyran, tayyibən, mübarəkən fiyh]

۳۹. «Ey Rəbbimiz! Sənə həmd olsun; (özü də) çoxlu, xoş, mübarək bir həmd!»^۳

^۱ Əbu Davud, ۱/۲۳۰; ən-Nəsai və Əhməd. İsnadı [Bax: «Səhih Əbu Davud», ۱/۱۶۶.]

^۲ «Fəthul-Bari», ۲/۲۸۲.

^۳ «Fəthul-Bari», ۲/۲۸۴.

[Rabbənə və ləkəl-həmd! dedikdən sonra bunu da əlavə etmək olar:]

٤٠ - ((... مِلَّءَ السَّمَوَاتِ وَمِلَّءَ الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا، وَمِلَّءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ. أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُنَّا لَكَ عَبْدًا. اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ))

٤٠. [...mil'əs-səməvati və mil'əl-ardı və mə bəynəhumə, və mil'a mə şitə min şeyin bə'd. Əhləs-sənai vəl-məcdi, əhaqqu mə qaləl-abdu, və kullunə ləkə abdun. Allahumə lə mani'a limə a'təytə və lə mu'tiyə limə mənə'tə və lə yənfəu zəl-cəddi minkəl-cədd]

٤٠. «Göylər dolusu, yer dolusu, onların arasında olanlar və bundan sonra istədiyiniz şeylər dolusu (Sənə həmd olsun). Ey tərif və şərəf sahibi! Bəndənin – hamımız Sənin qulunuq – söylədiyi ən doğru söz budur: Allahım! Sənin

verdiyinə mane olacaq, mane olduğunu da verəcək (bir kəs) yoxdur. Heç bir hörmət sahibinə Sənin yanında hörməti fayda verməz».^۱

(۱۹) Səcdədə edilən dua

۴۱ - ((سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى))

۴۱. [Subhanə RabbİYəl-Ə'la]

۴۱. «Ən Uca Rəbbim pak və müqəddəsdir!»
(üç dəfə)^۲

۴۲ - ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي))

۴۲. [Subhanəkə Allahummə Rabbənə və bihamdikə, Allahummə-ğfirliy]

۴۲. «Allahım! Sən pak və müqəddəssən. Ey Rəbbimiz! Sənə həmd olsun. Allahım, məni bağışla!»^۱

^۱ Muslim, ۱/۳۴۶.

^۲ “Sünən” əsərlərinin müəllifləri və Əhməd. Bax: «Səhihü-t-Tirmizi», ۱/۸۳.

٤٣ - ((سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ))

٤٣. [Subbuhun, quddusun, Rabbul-məlaikəti və r-ruh]

٤٣. «Pakdır, müqəddəsdir, mələklərin və Ru-hun Rəbbidir!»^٢

٤٤ - ((اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَصَوَّرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ))

٤٤. [Allahummə ləkə səcədtu və bikə aməntu və ləkə əsləmtu, səcədə vəchiyə lilləzi xələqahu, və savvərahu, və şəqqa səm'ahu və bəsərahu, təbarəkəllahu əhsə-nul-xalığın]

٤٤. «Allahım! Sənə səcdə etdim, Sənə iman gətirdim, Sənə təslim oldum! Üzüm onu yara-

^١ əl-Buxari, ١/٩٩; Muslim, ١/٣٥٠.

^٢ Muslim, ١/٥٣٣.

dana, ona surət verənə, onda göz və qulaq açana səcdə etdi. Yaradanların ən gözəli olan Allah nə qədər xeyirxahdır!»¹

٤٥ - ((سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ))

٤٥. [Subhanə zil-cəbəruti, vəl-mələkuti, vəl-kibriyai, vəl-azəməti]

٤٥. «Qüdrət, səltənət, böyüklük və əzəmət sahibi pak və müqəddəsdir!»²

٤٦ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ، دِقَّةَ وَجَلِّهِ، وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ، وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ))

٤٦. [Allahummə-ğfir liy zənbiy kulləhu, diqqəhu və cilləhu, və əvvələhu və axirahu və alaniyətəhu və sirrahu]

¹ Muslim, 1/534 və digərləri.

² Əbu Davud, 1/230; ən-Nəsai və Əhməd. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», 1/166.

٤٦. «Allahım! Günahlarımın hamısını – kiçiyini və böyüyünü, birincisini və axırıncısını, aşkarını və gizlisini mənə bağışla!»¹

٤٧ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ))

٤٧. [Allahummə inniy əuzu birıdakə min səxatikə və bimu'afatikə min uqubətikə və əuzu bikə minkə, lə uhsiy sənaən aleykə əntə kəmə əsneytə alə nəfsikə]

٤٧. «Allahım! Sənin qəzəbindən razılığına, cəzandan əfvinə sığınırım. Səndən Sənə pənah aparıram. Mən Səni (layiqincə) tərif edə bilmərəm. Sən Özün Özünü tərif etdiyin kimi-sən!»²

¹ Muslim, 1/300.

² Muslim, 1/532.

(۲۰) İki səcdə arasında oturduqda edilən dua

۴۸ - ((رَبِّ اغْفِرْ لِي، رَبِّ اغْفِرْ لِي))

۴۸. [Rabbi-ğfir liy, Rabbi-ğfir liy]

۴۸. «Rəbbim, məni bağışla! Rəbbim, məni bağışla!»^۱

۴۹ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَاجْبُرْنِي،
وَعَافِنِي، وَارْزُقْنِي، وَارْفَعْنِي))

۴۹. [Allahummə-ğfir liy, vərhamniy, vəhdiniy, vəcburniy, və afiniy, vərzuqniy, vərfə'niy]

۴۹. «Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni doğru yola yönəlt, mənə lütf et, mənə

^۱ Əbu Davud, ۱/۲۳۱. Bax: «Səhih İbn Macə», ۱/۱۴۸.

salamatlıq ver, mənə ruzi yetir və mənə ucalt!»¹

(۲۱) Tilavət səcdəsində^۲ edilən dua

۵۰ - ((سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ
وَقُوَّتِهِ اِفْتَبَارَكَ اللهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ))

۵۰. [Səcdə vəchiyə lilləzi xaləqahu, və şəqqə səm'ahu, və bəsarahu bihəulihi və quvvətihi (fətəbarəkəllahu əhsənul-xaliquin)]

۵۰. «Üzüm onu yaradana, Öz qüdrət və gücü ilə onda göz və qulaq açana səcdə etdi. Yara-

¹ Bunu – ən-Nəsai müstəsna olmaqla – «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۱/۹۰, «Səhih İbn Macə», ۱/۱۴۸.

² [Quran oxunarkən səcdə olunması əmr edilmiş ayəni oxuduqdan sonra səcdə etmək.]

danların ən gözəli olan Allah pak və müqəddəsdir!»^۱

۵۱ - ((اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَضَعْ عَنِّي بِهَا وَزْرًا، وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْرًا، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ))

۵۱. [Allahumməktub liy bihə indəkə əc-ran, və da' anniy bikə vizran, vəca'lhə liy indəkə zuxran, və təqabbəlhə minniy kəmə təqabbəltəhə min abdikə Davud]

۵۱. «Allahım! Bunun sayəsində mənə Öz yanında mükafat yaz, onun səbəbilə məndən yükü götür [günahımı sil], onu mənim üçün Öz yanında saxla və onu bəndən Davuddan qəbul etdiyin kimi məndən də qəbul et!»^۲

^۱ Ət-Tirmizi, ۲/۴۷۴; Əhməd, ۶/۳۰; Hakim onu “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, ۱/۲۲۰. Əlavə də onundur.

^۲ Ət-Tirmizi, ۲/۴۷۳; Hakim onu “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, ۱/۲۱۹.

(۲۲) Təşəhhüd

۵۲ - ((التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ، وَالصَّلَوَاتُ، وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ
أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ
الصَّالِحِينَ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ))

۵۲. [Ət-təhiyyətu lilləhi, vəs-saləvatu, vət-tayyibətu, əs-səlamu aleykə əyyuhən-nəbiyyu və rahmətullahi və bərəkətuhi, əs-səlamu aleyinə və alə ibadilləhis-Salihin. Əşhədu ən lə ilahə illəllah və əşhədu ənnə Muhəmmədən abduhu və rasuluhu]

۵۲. «Salamlar, dualar və gözəl şeylər Allaha aiddir. Ey Peyğəmbər, sənə salam olsun, Allahın mərhəməti və Onun bərəkəti (olsun)! Bizə və Allahın əməlisaleh qullarına salam olsun! Mən şahidlik edirəm ki, Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur və şahidlik

edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və elçisi-dir».¹

(۲۳) Təşəhhüddən sonra Peyğəmbərə

səllallahu aleyhi və səlləm **oxunan salavat**

۵۳ - ((اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ))

۵۳. [Allahummə salli alə Muhəmmədin və alə ali Muhəmməd, kəmə salleytə alə İbrahimə və alə ali İbrahim, innəkə həmidun məcid. Allahummə barik alə Muhəmmədin və alə ali Muhəmməd, kəmə barəktə alə İbrahimə və alə ali İbrahim, innəkə həmidun məcid]

¹ «Fəthul-Bari», ۱/۱۳; Muslim, ۱/۳۰۱.

۵۳. «Allahım! İbrahimə və İbrahimin ailəsinə xeyir-dua verdiyin kimi, Muhəmmədə və Muhəmmədin ailəsinə də xeyir-dua ver! Şübhəsiz ki, Sən Tərifəlayıqsən, Şan-şöhrətlisən! Allahım! İbrahimə və İbrahimin ailəsinə bərəkət verdiyin kimi, Muhəmmədə və Muhəmmədin ailəsinə də bərəkət ver! Şübhəsiz ki, Sən Tərifəlayıqsən, Şan-şöhrətlisən!»^۱

۵۴ - ((اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ. إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ))

۵۴. [Allahummə salli alə Muhəmmədin və alə əzvacihi və zurriyyətihi, kəmə salleytə alə ali İbrahim. Və barik alə Muhəmmədin və alə əzvacihi və zurriyyətihi, kəmə barəktə alə ali İbrahim. İnnəkə həmidun məcid]

^۱ «Fəthul-Bari», ۶/۴۰۸.

۵۴. «Allahım! İbrahimin ailəsinə xeyir-dua verdiyin kimi, Muhəmmədə, onun zövcələrinə və nəslinə də xeyir-dua ver! İbrahimin ailəsinə bərəkət verdiyin kimi, Muhəmmədə, onun zövcələrinə və nəslinə də bərəkət ver! Şübhəsiz ki, Sən Tərifləyiqsən, Şan-şöhrətlisən!»¹

(۲۴) Axırncı təşəhhüddən sonra, salamdan qabaq edilən dua

۵۵ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ،
وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ))

۵۵. [Allahummə inniy əuzu bikə min əzabil-qabri, və min əzabi Cəhənnəmə, və min fitnətil-məhyə vəl-məmati, və min şərri fitnətil-məsihid-dəccal]

۵۵. «Allahım! Qəbir əzabından, Cəhənnəm əzabından, həyatın və ölümün fitnəsindən,

¹ «Fəthul-Bari», ۶/۴۰۷; Muslim, ۱/۳۰۶. Mətn Muslimindir.

dəccal məsihin fitnəsinin şəridən Sənə pənah aparıram!»^۱

۵۶ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَعْرَمِ))

۵۶. [Allahummə inniy əuzu bikə min əzabil-qabri, və əuzu bikə min fitnətil-məsihid-dəccal, və əuzu bikə min fitnətil-məhyə vəl-məmati. Allahummə inniy əuzu bikə minəl-mə'səmi vəl-məğrami]

۵۶. «Allahım! Qəbir əzabından Sənə sığınırım. Dəccal məsihin fitnəsindən Sənə sığınırım. Həyatın və ölümün fitnəsindən Sənə sığınırım. Allahım! Günahdan və cərimədən (borcdan) Sənə sığınırım».^۲

^۱ əl-Buxari, ۲/۱۰۲; Muslim, ۱/۴۱۲. Mətn Muslimindir.

^۲ əl-Buxari, ۱/۲۰۲; Muslim, ۱/۴۱۲.

٥٧ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ))

٥٧. [Allahummə inniy zaləmtu nəfsiy zulmən kəsiyran, və lə yəğfiruz-zunubə illə ənt, fəğfir liy məğfiratən min indikə vərhəmniy, innəkə əntəl-ğafurur-rahim]

٥٧. «Allahım! Mən özümə çoxlu zülm etdim. Və günahları yalnız Sən bağışlayırsan. Özün günahımdan keçməklə məni bağışla və mənə rəhm et. Həqiqətən, Sən Bağışlayansan, Rəhmlisən!»¹

٥٨ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ، وَمَا أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. أَنْتَ الْمُقَدِّمُ، وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))

¹ əl-Buxari, ٨/١٦٨; Muslim, ٤/٢٠٧٨.

۵۸. [Allahummə-ğfir liy mə qaddəmtu, və mə əxxartu, və mə əsrartu, və mə ə'ləntu, və mə əsraftu, və mə əntə ə'ləmu bihi minniy. Əntəl-muqaddimu, və əntəl-muəxxiru, lə illəhə illə ənt]

۵۸. «Allahım! Əvvəl etdiyim və sonra edəcəyim, gizlin saxladığım və üzə çıxardığım, xəta etdiyim və məndən daha yaxşı bildiyin (pis) əməllərimi bağışla! Əvvələ çəkən də Sənsən, təxirə salan da Sənsən. Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur».^۱

۵۹ - ((اللَّهُمَّ اَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ))

۵۹. [Allahummə ənniy alə zikrikə, və şukrikə, və husni ibadətikə]

^۱ Muslim, ۱/۵۳۴.

۵۹. «Allahım! Səni zikr etmək, Sənə şükür etmək və Sənə gözəl tərzdə ibadət etmək üçün mənə yardım et!»^۱

۶۰ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ،
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا
وَعَذَابِ الْقَبْرِ))

۶۰. [Allahummə inniy əuzu bikə minəl-buxli, və əuzu bikə minəl-cubni, və əuzu bikə min ən uraddə ilə ərzəlil-umri, və əuzu bikə min fitnətid-dunya və əzabil-qabr]

۶۰. «Allahım! Xəsislikdən Sənə sığınırım. Qorxaqlıqdan Sənə sığınırım. Qocalığın ən düşkün çağına çatmaqdan Sənə sığınırım.

^۱ Əbu Davud, ۲/۸۶; Ən-Nəsai, ۳/۵۳. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», ۱/۲۸۴.

Dünyanın fitnəsindən və qəbir əzabından Sənə sığınıram!»¹

٦١ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ))

٦١. [Allahummə inniy əs'əlukəl-cənnətə və əuzu bikə minən-nar]

٦١. «Allahım! Səndən Cənnəti diləyirəm və Cəhənnəmdən Sənə sığınıram!»²

٦٢ - ((اللَّهُمَّ بِعِلْمِكَ الْغَيْبِ وَقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ أَحْيِنِي مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَشْيَتِكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحَقِّ فِي الرِّضَا وَالْغَضَبِ، وَأَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِي الْغِنَى وَالْفَقْرِ، وَأَسْأَلُكَ نَعِيمًا لَا يَنْفَدُ، وَأَسْأَلُكَ قُرَّةَ عَيْنٍ لَا تَنْقَطِعُ، وَأَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَاءِ، وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَأَسْأَلُكَ لَذَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ

¹ «Fəthul-Bari», ٦/٣٥.

² Əbu Davud. Bax: «Səhih İbn Macə», ٢/٣٢٨.

وَالشَّوْقَ إِلَىٰ لِقَائِكَ فِي غَيْرِ ضَرَاءٍ مُّضِرَّةٍ وَلَا فِتْنَةٍ مُّضِلَّةٍ، اللَّهُمَّ زَيِّنَا
بِزِينَةِ الْإِيمَانِ وَاجْعَلْنَا هُدَاةً مُّهْتَدِينَ))

٦٢. [Allahummə bi ilmikəl-ğaybə və qudratikə aləl-xalqi əhyiniy mə alimtəl-həyətə xayran liy, və təvaffəniy izə alimtəl-vəfatə xayran liy, Allahummə inniy əs'əlukə xəşyə-təkə fil-ğaybi vəş-şəhadəti, və əs'əlukə kəlimətəl-həqqi fir-rıda val-ğadabi, və əs'əlukəl-qasdə fil-ğinə val-fəqri, və əs'əlukə nəiymən lə yənfədu, və əs'əlukə qurratə aynin lə tənqatiu, və əs'əlukər-rıda ba'dəl-qadai, və əs'əlukə bərdəl-ayşi ba'dəl-məuti, və əs'əlukə ləzzətən-nəzəri ilə vachikə vəş-şəuqa ilə liqaikə fi ğayri darraə mudırratin və lə fitnətin mudillətin, Allahummə zəyyinnə bi ziynətil-iyməni vac'alnə hudatən muhtədin]

٦٢. «Allahım! Qeybi bilməyinlə və yaratma qüdrətinlə yaşamağın mənim üçün xeyirli olduğunu bildiyin qədər məyi yaşat, ölümün mənim üçün daha xeyirli olduğunu bildikdə isə

məni öldür. Allahım! Gizlində də, aşkarda da Səndən [layiqincə] qorxmağı diləyirəm. Səndən, razılıq və qəzəb anında haqq söz [söyləməyimi] diləyirəm. Zənginlikdə də, kasıblıqda da Səndən mötədillik diləyirəm. Səndən tükənməz nemət və ardı kəsilməyən bir göz aydınlığı [sevinc] diləyirəm. Səndən, [başıma gələn] qəzadan sonra [ondan] razı qalmağımı və ölümdən sonra [olan] gözəl həyatı diləyirəm. Sənin Üzünə baxmağın ləzzətini, zərər verən xəstəliyə və azğınlığa aparan fitnəyə uğramadıqca Səninlə qarşılaşmaq həsrətini Səndən diləyirəm. Allahım! Bizi imanın gözəlliyi ilə gözəlləşdir və bizi doğru yolda olan başçılardan et!»¹

۶۳ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ بِأَنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ))

¹ ən-Nəsai, ۴/۵۴-۵۵; Əhməd, ۴/۳۶۴. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. «Səhih ən-Nəsai», ۱/۲۸۱.

٦٣. [Allahummə inniy əs'əlukə yə Allahu bi ənnəkəl-vahidul-əhədus-saməd əlləzi ləm yəlid və ləm yuləd və ləm yəkun ləhu kufuvən əhəd, ən təğfirə liy zunubiy, innəkə əntəl-ğafurur-rahim]

٦٣. «Allahım, Sənə yalvarıram! Ey Allah, Sən ki, doğmayan, doğulmayan və heç bir tayı-bərabəri olmayan Təksən, Möhtac deyilsən. Günahlarımı mənə bağışla! Şübhəsiz ki, Sən Bağışlayansan, Rəhmlisən».¹

٦٤ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، الْمَنَّانُ، يَا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا حَيُّ، يَا قَيُّوْمُ، إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ))

٦٤. [Allahummə inniy əs'əlukə bi ənnə ləkəl-həmd, lə ilahə illə əntə vəhdəkə lə

¹ ən-Nəsai, ٣/٥٢. Bu onun mətnidir; Əhməd, ٤/٣٣٨. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. «Səhih ən-Nəsai», ١/٢٨٠.

şəriyəyə ləkə, əl-mənnanu, yə bədi'as-sə-məvati val-ard, yə zəl-cələli val-ikram, yə həyyu, yə qayyum, inniy əs'əlukəl-cənnətə və əuzu bikə minən-nər]

٦٤. «Allahım, Sənə yalvarıram! Həmd Sənədir. Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, Təksən, heç bir şərikin yoxdur. Lütfkarsan! Ey göyləri və yeri Yaradan! Ey əzəmət və ehtiram sahibi! Ey Yaşayan, ey Qəyyum! Səndən Cənnəti diləyirəm və Cəhənnəmdən Sənə sığınırım!»¹

٦٥ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ))

٦٥. [Allahummə inniy əs'əlukə bi ənniy əşhədu ənnəkə əntəllahu lə ilahə illə əntəl-

¹ “Sünən” əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhih ibn Macə», ٢/٣٢٩.

əhədus-saməd əlləzi ləm yəlid və ləm yuləd və ləm yəkun ləhu kufuvən əhəd]

٦٥. «Allahım, Sənə yalvarıram! Mən şahidlik edirəm ki, Sən Allahsan, Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Doğmayan, doğulmayan və heç bir tayı-bərabəri olmayan Təksən, Möhtac deyilsən!»¹

(۲۵) Salam verib namazı bitirdikdən sonra edilən zikrlər

٦٦ - ((اَسْتَغْفِرُ اللهَ (ثَلَاثًا) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَمِنْكَ السَّلَامُ،
تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ))

٦٦. [Əstəğfirullah (üç dəfə)!
Allahummə Əntəs-səlam və minkəs-səlam
təbəraktə ya zəl-cəlali vəl-ikram]

¹ Əbu Davud, ۲/۶۲; ət-Tirmizi, ۵/۵۱۵; İbn Macə, ۲/۱۲۶۷; Əhməd, ۵/۳۶۰. Bax: «Səhih ibn Macə», ۲/۳۲۹ və «Səhih-t-Tirmizi», ۳/۱۶۳.

٦٦. «Allahdan bağışlanma diləyirəm!» (üç dəfə). «Allahım! Salam(bütün nöqsanlardan və eyblərdən uzaq) Sənsən və əmin-amanlıq Səndəndir. Ey əzəmət və ehtiram sahibi! Sən xeyirxahsan».¹

٦٧ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ))

٦٧. [Lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu. Ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir. Allahummə, lə manie limə ə'taytə və lə mu'tiyə limə mənə'tə və lə yənfəu zəl-cəddi minkəl-cəddu]

٦٧. «Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur.

¹ Muslim, 1/414.

Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir! Allahım! Sənin verdiyinə mane olacaq, mane olduğunu da verəcək (bir kəs) yoxdur. Heç bir hörmət sahibinə Sənin yanında hörməti fayda verməz».¹

٦٨ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ))

٦٨. [Lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu. Ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir. Lə həulə və lə quvvətə illə billəh. Lə ilahə illəllahu, və lə nə'budu illə iyyah. Ləhun-ni'mətu və ləhul-fədlü və ləhus-sənaul-həsənu. Lə ilahə

¹ əl-Buxari, 1/200; Muslim, 1/414.

illəllahu muxlisinə ləhud-dinə və ləu kəri-
həl-kafirun]

٦٨. «Allahdan başqa haqq məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir! Qüdrət və güc yalnız Allahdadır! Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Biz yalnız Ona ibadət edirik. Nemət Onundur, lütf Onundur və gözəl tərif Onadır. Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Kafirlərə xoş gəlməsə də, biz dini yalnız Ona məxsus edirik!»^١

٦٩ - ((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ (ثلاثا و ثلاثين) لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

٦٩. [Subhanallahi, vəlhəmdulilləhi, vəllahu əkbər (otuz üç dəfə)! Lə ilahə illəl-

^١ Muslim, ١/٤١٥.

lahu vəhdəhu lə şərikə ləhu. Ləhul-mulku
və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin
qadir]

٧٩. «Allah pak və müqəddəsdir. Həmd
Allahadır. Allah Böyükdür!» (otuz üç dəfə).
«Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud
yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk
Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə
Qadirdir!»^١

٧٠. Hər (vacib) namazdan sonra: «De: «O
Allah Təkdir!», «De: «Sığınırım sübhün Rəb-
binə!», «De: «Sığınırım insanların Rəbbinə!»
(əl-İxlas, əl-Fələq və ən-Nas surələrini bir
dəfə) oxumaq.^٢

^١ Muslim, ١/٤١٨. “Bunu hər namazdan sonra deyənin
günahları dəniz köpüyü qədər olsa belə bağışlanır”.

^٢ Əbu Davud, ٢/٨٦; ən-Nəsai, ٢/٦٨. Bax: «Səhihu-t-
Tirmizi», ٢/٨. Bu üç surəyə şərdən qoruyan surələr deyilir.
«Fəthul-Bari», ٩/٦٢.

۱ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾ ۱ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿۲﴾ ۲ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿۳﴾

لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿۴﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿۵﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «O Allah Təkdir! Allah [heç kəsə, heç nəyə] Möhtac deyildir [əksinə, hər bir məxluq Ona möhtacdır]. O, nə doğub, nə də doğulubdur. Və Onun heç bir tayı-bərabəri də yoxdur!»

۱ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾ ۱ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿۲﴾ ۲ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

﴿۳﴾ ۳ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿۴﴾ ۴ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿۵﴾ ۵ وَمِنْ

شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿۶﴾ ۶

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınırım sübhün Rəbbinə! Yaratdıqlarının şərindən, çökməkdə olan zülmətin [gecənin] şərindən, düyünlərə yüngülvari tüpürən [cadugər] qadınların şərindən və paxıllıq edərkən paxılın şərindən!»

۱ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْإِنْسَانِ ﴿۲﴾ مَلِكِ الْإِنْسَانِ
 ﴿۳﴾ إِلَهِ الْإِنْسَانِ ﴿۴﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿۵﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ
 الْإِنْسَانِ ﴿۶﴾ مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿۷﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De:
 «Sığınırım insanların Rəbbinə, insanların
 Hökmdarına, insanların [ibadətə layiq olan]
 Məbuduna! Vəsvəsə verənin, [Allahın adı
 çəkildə isə] geri çəkələnin [şeytanın]
 şərindən. Hansı ki, insanların kökslərinə
 vəsvəsə salır, cinlərdən də [olur], insanlardan
 da!»

۷۱. Hər (vacib) namazdan sonra Kursi ayəsi-
 ni (əl-Bəqərə, ۲۵۵) oxumaq.^۱

^۱ «Kim (vacib) namazdan sonra bunu oxusa, onun Cənnətə daxil olmasına ölümdən başqa heç nə mane ola bilməz». ən-Nəsai «Aməlul-Yəumi vəl-Leyl», ۱۰۰. əl-Albani bu hədisi

٧١ - اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

«Allah! Ondan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, [əbədi] Yaşayandır, Qəyyumdur [kainatı yaradan və onu idarə edəndir, bəndələrinin işlərini yoluna qoyan və onları qoruyandır]. Onu nə mürgü tutar, nə də yuxu. Göylərdə və yerdə nə varsa, Onundur. Onun izni olmadan Onun yanında kim havadarlıq edər? O, onların [yaranmışların] önlərində və arxalarında olanı [nə olub, nə olur və nə olacağını] bilir. Onlar Onun elmindən

“səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhihul-Cami», 5/339; «Silsilətul-Əhadisi-s-Səhihə» 2/697 № 972.

Onun istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər. Onun Kürsüsü göyləri və yeri əhatə edir. Bunları qoruyub saxlamaq Ona ağır gəlmir. O, Ucadır, Böyükdür!»

۷۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

۷۲. [Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü, yuhyi və yumiytu və huvə alə kulli şeyin qadir]

۷۲. «Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! Dirildir və öldürür. O hər şeyə Qadirdir!» Bu zikri məğrib və sübh namazlarından sonra on dəfə oxumaq Sünnədir.¹

¹ Ət-Tirmizi, ۵/۵۱۵; Əhməd, ۴/۲۲۷; Bax: «Zadul-Məad», ۱/۳۰۰.

۷۳ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا))

۷۳. [Allahummə, inniy əs'əlukə ilmən nafiən və rizqan tayyibən və amələn mu-təqabbilən]

۷۳. «Allahım! Səndən faydalı elm, təmiz ruzi və qəbul olunan əməl diləyirəm!» Bu dua sübh namazının salamından sonra oxunur.^۱

(۲۶) İstixarə^۲ namazının duası

۷۴. Cabir ibn Abdullah Allah ondan razı olsun rə-vayət edir ki, Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Qurandakı surələri bizə öyrətdiyi kimi istixarə duasını da bizə öyrədib deyərdi: «Sizdən biri-niz bir işə başlamaq istədikdə fərz namazların-dan əlavə iki rükət namaz qılsın və desin:

^۱ İbn Macə və başqaları. Bax: «Səhih ibn Macə», ۱/۱۵۲ və «Məcməu-z-Zəvaid», ۱۰/۱۱۱ .

^۲ [Bir işə başlamaq istədikdə Allahdan uğur diləmək.]

٧٤ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ،
وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا
أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ. اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ
لِي فِي دِينِي، وَمَعَاشِي، وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ -
فَاقْدُرْهُ لِي، وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ. وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا
الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي، وَمَعَاشِي، وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ
وَآجِلِهِ - فَاصْرِفْهُ عَنِّي، وَاصْرِفْنِي عَنْهُ، وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ
كَانَ، ثُمَّ ارْضِنِي بِهِ))

٧٤. [Allahummə inniy əstəxiyrəkə bi il-
mikə, və əstəqdirəkə bi qudratikə, və əs'ə-
lukə min fadlikəl-azım, fəinnəkə təqdiru
və lə əqdir, və tə'ləmu və lə a'ləm, və əntə
alləmul-ğuyub. Allahummə in kuntə tə'lə-
mu ənnə həzəl-əmra xayrun liy fi diyniy
və məəşiy və aqibəti əmriy, acilihi və əci-
lihi – fəqdurhu liy və yəssirhu liy, summə
bərik liy fiyhi. Və in kuntə tə'ləmu ənnə

həzəl-əmra şərrun liy fi diyniy və məəşiy
və aqibəti əmriy, acilihi və əcilihi – fəsrif-
hu anniy, vəsrifniy anhu, vəqdur liyəlxayra
heysu kənə, summə ardiniy bihi]

«Allahım! Səndən Öz elminlə mənə xeyir
diləyirəm və Öz qüdrətinlə mənə qüdrət
verməyi diləyirəm. Səndən, Sənin böyük
lütfünü diləyirəm. Sənin (hər şeyə) qüdrətin
çatır, mənim sə qüdrətim çatmır, Sən (hər şeyi)
bilirsən, mən isə bilmirəm. Qeybləri bilən
Sənsən. Allahım! Bu işin (işin adını çəkir)
mənim dinim, yaşayışım və aqibətim üçün –
yaxud deyir: dünyam və axirətim üçün –
xeyirli olduğunu bilirsənsə onu mənə nəşib et,
asanlaşdır, sonra da onu mənim üçün bərəkətli
et. Bu işin mənim dinim, yaşayışım və
aqibətim üçün – yaxud deyir: dünyam və
axirətim üçün – zərərli olduğunu bilirsənsə,
onu məndən, məni də ondan uzaq et! Harada

olsa, mənə xeyir nəsib et, sonra mənə ondan razı sal!»¹

Yaradandan uğur diləyən, mömin insanlarla məsləhətləşən və öz işində ehtiyatla davranan kəs peşman olmaz. Pak və müqəddəs Allah buyurmuşdur:

۱ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِنَّكَ عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۖ

«...[ehtiyacın olan] işdə onlarla məsləhətləş. Qəti qərara gəldikdə isə Allaha təvəkkül et!»²

(۲۷) Səhər və axşam zikrləri³

¹ Əl-Buxari, ۷/۱۶۲.

² «Ali-İmran», ۱۵۹.

³ Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Mənim üçün sübh namazından günçıxana qədər Allahı zikr edən camaatla oturmaq İsmail övladından dörd qulu azad etməkdən daha sevimlidir. (Həmçinin) əsr namazından günbatana qədər Allahı zikr edən camaatla oturmaq mənim üçün dörd qul azad etməkdən daha sevimlidir». Əbu Davud, ۳۶۶۷. Bu hədisi əl-Albani «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», ۲/۶۹۸.

((الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ لَا نَبِيَّ بَعْدَهُ))

[Əlhəmdulilləhi vəhdəhu vəs-salatu vəs-səlamu alə mən lə nəbiyyə bə'dəhu]

«Bir olan Allaha həmd olsun! Özündən sonra Peyğəmbər olmayan kimsəyə (Muhəmmədə) salavat və salam olsun!»

۷۰. [Əuzu billəhi minəş-şeytanir-racim] deyib Kursi ayəsini bir dəfə oxumaq.^۱

۷۰ - اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا

فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا

بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ

^۱ əl-Bəqərə, ۲۰۰. Kim bunu səhər desə, axşamadək, kim də axşam desə, səhəradək cindən qorunmuş olar. əl-Hakim, ۱/۵۶۲. əl-Albani bunu “səhih” hesab etmişdir. «Səhihut = Tərgib vət-Tərhib», ۱/۲۷۳. O, ən-Nəsainin və ət-Təbəraninin də bu hədisi rəvayət etdiyini söyləmiş və demişdir: «ət-Təbəraninin isnadı “ceyyid”dir».

كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

«Allah! Ondan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, [əbədi] Yaşayandır, Qəyyumdur [kainatı yaradan və onu idarə edəndir, bəndələrinin işlərini yoluna qoyan və onları qoruyandır]. Onu nə mürgü tutar, nə də yuxu. Göylərdə və yerdə nə varsa, Onundur. Onun izni olmadan Onun yanında kim havadarlıq edə? O, onların [yaranmışların] önlərində və arxalarında olanı [nə olub, nə olur və nə olacağını] bilir. Onlar Onun elmindən Onun istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər. Onun Kürsüsü göyləri və yeri əhatə edir. Bunları qoruyub saxlamaq Ona ağır gəlmir. O, Ucadır, Böyükdür!»

۷۶. əl-İxlas, əl-Fələq və ən-Nas surələrini üç dəfə oxumaq.^۱

۱ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿۲﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿۳﴾
لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿۴﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿۵﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «O Allah Təkdir! Allah [heç kəsə, heç nəyə] Möhtac deyildir [əksinə, hər bir məxluq Ona möhtacdır]. O, nə doğub, nə də doğulubdur. Və Onun heç bir tayı-bərabəri də yoxdur!»

۱ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿۲﴾ مِنْ شَرِّ مَا
خَلَقَ ﴿۳﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿۴﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿۵﴾
وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿۶﴾

^۱ Kim bunları səhər və axşam üç dəfə oxusa, hər şeydən (hər bir şərdən qorunmaq üçün) kifayət edər! Əbu Davud, ۴/۳۲۲; Ət-Tirmizi, ۵/۵۶۷. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۲/۱۸۲.

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınıram sübhün Rəbbinə! Yaratdıqlarının şərinə, çökməkdə olan zülmətin [gecənin] şərinə, düyünlərə yüngülvari tüpürən [cadugər] qadınların şərinə və paxıllıq edərkən paxılın şərinə!»

ا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿١﴾ قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْاِنْسٰنِ ﴿٢﴾ مَلِكِ الْاِنْسٰنِ ﴿٣﴾ اِلٰهِ الْاِنْسٰنِ ﴿٤﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٥﴾ الَّذِیْ یُوسْوِسُ فِیْ صُدُوْرِ الْاِنْسٰنِ ﴿٦﴾ مِنَ الْجَنَّةِ وَالْاِنْسٰنِ ﴿٧﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «Sığınıram insanların Rəbbinə, insanların Hökmdarına, insanların [ibadətə layiq olan] Məbuduna! Vəsvəsə verənin, [Allahın adı çəkiləndə isə] geri çəkilənin [şeytanın] şərinə. Hansı ki, insanların kökslərinə vəsvəsə salır, cinlərdən də [olur], insanlardan da!»

۷۷ - ((أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ، وَسُوءِ الْكِبَرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ))

۷۷. [Əsbəhnə və əsbəhəl-mulku lilləh, vəlhəmdulilləh. Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir. Rabbi əs'əlukə xayra mə fi həzəl-yəumi və xayra mə bə'dəhu, və əuzu bikə min şərrü mə fi həzəl-yəumi və şərrü mə bə'dəhu. Rabbi əuzu bikə minəl-kəsəli və suil-kibəri. Rabbi əuzu bikə min əzabin fin-nari və əzabin fil-qabr]

۷۷. «Səhərə çıxdıq, hökm də Allahın olaraq səhərə çıxdı. Allaha həmd olsun! Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O

təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir! Ey Rəbbim! Səndən bu günün xeyrini və bundan sonrakı xeyri diləyirəm. Bu günün şərindən və bundan sonrakı şərdən Sənə sığınırım. Ey Rəbbim! Tənbəllikdən və pis qocalıqdan Sənə sığınırım. Ey Rəbbim! Cəhənnəmdəki əzabdan və qəbirdəki əzabdan Sənə sığınırım!»¹

[Axşam isə: (Əsbəhnə və əsbəhəl-mulku lilləh) əvəzinə (Əmsəynə və əmsəl-mulku lilləh; (Rabbi əs'əlukə xayra mə fi həzəl-yəumi və xayra mə bə'dəhu, və əuzu bikə min şərri mə fi həzəl-yəumi və şərri mə bə'dəhu) əvəzinə (Rabbi əs'əlukə xayra mə fi həzihil-leylə və xayra mə bə'dəhə, və əuzu bikə min şərri mə fi həzihil-leylə və şərri mə bə'dəhə) deyilir.]

¹ Muslim, Ⅹ/ⅴ•ⅧⅧ.

۷۸ - ((اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ))

۷۸. [Allahummə, bikə əsbəhnə, və bikə əmsəynə, və bikə nəhyə, və bikə nəmutu, və ileykən-nuşur]

۷۸. «Allahım! Sənin sayəndə səhərə çıxdıq, Sənin sayəndə axşama çıxdıq,^۱ Sənin sayəndə yaşayırıq, Sənin sayəndə ölürük! Qayıdış Sənədir!»^۲

۷۹ - ((اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ،

^۱ Axşam isə belə deyilməlidir: [Allahummə, bikə əmsəynə, və bikə əsbəhnə, və bikə nəhyə, və bikə nəmutu, və ileykəl-məsiyr.] «Allahım! Sənin sayəndə axşama çıxdıq, Sənin sayəndə səhərə çıxdıq, Sənin sayəndə yaşayırıq, Sənin sayəndə ölürük! Dönüş Sənədir!»

^۲ Ət-Tirmizi, ۵/۴۶۶. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۴۲

أَبُو لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُو بِذَنْبِي، فَاعْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ))

۷۹. [Allahummə, əntə rabbiy lə ilahə illə əntə, xələqtəniy və ənə abdukə, və ənə alə ahdikə və və'dikə məs-tətə'tu, əuzu bikə min şərri mə sanə'tu. Əbu'u ləkə bini'mətikə aleyyə, və əbu'u bizənbiy. Fəğfir liy fəinnəhu lə yəğfiruz-zunubə illə əntə]

۷۹. «Allahım! Sən mənim Rəbbimsən. Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Məni sən yaratdın və mən sənin qulunam. Gücüm çatan qədər Sənə verdiyim əhdə və və'də sadıqəm. Etdiklərimin şərinə Sənə sığınırım. Mənə verdiyin neməti etiraf edirəm və günahımı boynuma alıram. Məni bağışla!

Şübhəsiz ki, günahları yalnız Sən bağışlayırsan!»¹

۸۰ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أَشْهَدُكَ وَأَشْهَدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ، أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، وَأَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ))

۸۰. [Allahummə, inniy əsbəhtu uşhidukə və uşhidu həmələtə arşikə və mələikətəkə və cəmiyə xalqikə ənnəkə əntəllahu lə ilahə illə əntə vəhdəkə lə şərikə ləkə və ənnə Muhəmmədən abduka və rasulukə]

۸۰. «Allahım! Sənin Özündən başqa[ibadətə layiq olan] məbud olmayan, Tək və şəriksiz Allah olduğuna, Muhəmmədin Sənin qulun və rəsulun olduğuna Səni, Ərşini daşıyanları,

¹ Kim bunları yəqinliklə axşam desə, sonra da o gecə ölüm ona gəlsə, Cənnətə daxil olar. Səhər də həmçinin. əl-Buxari, ۷/۱۵۰.

mələklərini və bütün yaratdıqlarını şahid tutaraq səhərə çıxdım¹!» (Dörd dəfə)²

۸۱ - ((اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ))

۸۱. [Allahummə, mə əsbəhə biy³ min ni'mətin əu biəhədin min xalqikə fə minkə vəhdəkə lə şərikə ləkə fələkəl-həmdü və ləkəş-şukru]

۸۱. «Allahım! Bu səhər [axşam] mənə və ya yaratdıqlarından hər hansı birinə verdiyin ne'-

¹ Axşam isə: (Allahummə inniy əsbəhtu) əvəzinə (Allahummə inniy əmsəytu...) deyir.

² Kim bunları səhər və ya axşam dörd dəfə desə, Allah onu Oddan xilas edir. Əbu Davud, ۴/۳۱۷; əl-Buxari, «Ədəbul-Mufrad», ۱۲۰۱; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leylə», = = № ۹; İbn əs-Sunni, № ۷۰. Əllamə Abdulaziz ibn Abdullah ibn Baz Əbu Davudun və ən-Nəsainin isnadını "həsən" hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətul-Əxyar», səh. ۲۳.

³ Axşam isə: (Allahummə mə əsbəhə biy...) əvəzinə (Allahummə mə əmsə biy...) deyir.

mət Səndəndir. Sən Təksən, şərikin yoxdur.
Həmd Sənədir, şükür Sənədir!»¹

۸۲ - ((اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ، وَالْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))

۸۲. [Allahummə, afiniy fi bədəniiy.
Allahummə, afiniy fi səm'iiy. Allahummə,
afiniy fi bəsariy. Lə ilahə illə ənt.
Allahummə, inniy əuzu bikə minəl-kufri
vəl-fəqri, və əuzu bikə min əzabil-qabri,
lə ilahə illə ənt]

۸۲. «Allahım! Bədənimi salamat et!
Allahım! Qulağımı salamat et! Allahım! Gözü-

¹ Kim bunu səhərə çıxanda desə, gündüzün şükrünü, axşama çıxanda desə, gecənin şükrünü ödəmiş olar. Əbu Davud, ۴/۳۱۸; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № ۷, səh. ۱۳۷; İbn əs-Sunni, № ۴۱, səh. ۲۳; İbn Hibban, «Məvarid», = = № ۲۳۱; İbn Baz bu hədisin isnadını “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətul-Əxyar», səh. ۲۴.

mü salamat et! Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Allahım! Küfrdən və yoxsulluqdan Sənə sığınırım. Qəbir əzabından Sənə sığınırım. Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur!» (üç dəfə)¹

۸۳ - ((حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ))

۸۳. [Həsbiyəllahu lə ilahə illə huvə aleyhi təvəkkəltu və huvə rabbul-arşil-azim]

۸۳. «Allah mənə yetər! Ondan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Ona təvəkkül etdim. O, böyük Ərşin Rəbbidir!» (yeddi dəfə)²

¹ Əbu Davud, ۴/۳۲۴; Əhməd, ۵/۴۲; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», №۲۲, səh. ۱۴۶; İbn əs-Sunni, № ۶۹, səh. ۳۵; = = əl-Buxari, «Ədəbul-Mufrad», ۷۰۱ İbn Baz bu hədisin isnadını “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətul-Əx-yar», səh. ۲۶.

² Kim bunu səhər və axşam yeddi dəfə deyərsə, Allah ona başına gələcək dünya və Axirət işlərində kifayət edər. Bu

٨٤ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ: فِي دِينِي، وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي، وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي، وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي))

٨٤. [Allahummə, inniy əs'əlukəl-afvə vəl-afiyətə fid-dunya vəl-axira. Allahummə, inniy əs'əlukəl-afvə vəl-afiyətə fi diy-niy və dunyayə və əhliy və maliy. Allahumməstur auratıy və amin rauatıy. Allahumməhfəzniy min bəyni yadəyyə və min xalfiy və an yəmiyniy və an şimaliy

hədisi İbn əs-Sunni «məuquf» olaraq rəvayət etmiş № ٧١; Əbu Davud isə «mərfu» olaraq rəvayət etmişdir ٤/٣٢١. Şu-eyb əl-Arnəvut və Abdulqadir əl-Arnəvut bu hədisin isnadını «səhih» hesab etmişlər. Bax: Şuəyb əl-Arnəvut və Abdulqadir əl-Arnəvutun təhqiq etdiyi «Zadul-Məad», əsərinə ٢/٣٧٦.

və min fəuqiy və əuzu biazəmətikə ən uğ-
talə min təhtiy]

٨٤. «Allahım! Dünyada və Axirətdə Səndən
əfv və salamatlıq diləyirəm! Allahım! Dinim,
dünyam, ailəm və malım üçün Səndən əfv və
salamatlıq diləyirəm! Allahım! Eyiblərimi ört
və qorxularımdan məni xatircəm et! Allahım!
Məni önümdən, arxamdan, sağımdan, solum-
dan və başımın üstündən qoru. Ayağımın altı-
nın qazılmasından Sənin əzəmətinə sığını-
ram!»¹

٨٥ - ((اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ
كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي
وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَه، وَأَنْ أَفْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أَجْرَهُ
إِلَى مُسْلِمٍ))

¹ Əbu Davud və İbn Macə; Bax: «Səhih İbn Macə», ٢/٣٣٢.

٨٥. [Allahummə, aliməl-ğaybi vəş-şəhadəti, fatirəs-səməvati vəl-ard. Rəbbə kulli şeyin və məliykəhu. Əşhədu ən lə ilahə illə ənt. Əuzu bikə min şərri nəfsiy və min şərriş-şeytani və şirkihi, və ən əqtərifə alə nəfsiy suən əu əcurrəhu ilə muslimin]

٨٥. «Göyləri və yeri yaradan, qeybdə və aşkarda olanı Bilən Allahım! Hər şeyin Rəbbi və Hökmdarı! Şahidlik edirəm ki, Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Nəfsim in şərindən, şeytanın şərindən və şirkindən, özümə pislik etməkdən yaxud onu bir müsəlmana yetirməkdən Sənə sığınırım!»¹

٨٦ - ((بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ))

¹ Ət-Tirmizi və Əbu Davud. Bax: «Səhih-t-Tirmizi», ٣/١٤٢.

۸۶. [Bismilləhil-ləzi lə yədurru məa is-mihi şeyun fil-ardı və lə fis-səmai və huvəs-səmiul-alim]

۸۶. «Allahın Adı ilə! Hansı ki, adı çəkildikdə yerdə və göydə heç bir şey zərər verə bilməz. O, Eşidəndir, Biləndir!» (üç dəfə)^۱

۸۷ - ((رَضِيتُ بِاللّٰهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) نَبِيًّا))

۸۷. [Radiytu billəhi rabbən, və bil-islami diynən, və bi Muhəmmədin (səllallahu aleyhi və səlləm) nəbiyyən]

۸۷. «Allahın Rəbb, İslamın din və Muhəmmədin səllallahu aleyhi və səlləm peyğəmbər olduğundan razıyam!» (üç dəfə)^۱

^۱ Kim bunu səhər üç dəfə və axşam da üç dəfə deyərsə, ona heç bir şey zərər toxundura bilməz. Əbu Davud ۴/۳۲۳; Ət-Tirmizi ۵/۴۶۵; İbn Macə və Əhməd. Bax: «Səhih İbn Macə» ۲/۳۳۲. Bu hədisin isnadını İbn Baz «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətul-Əxyar» səh. ۳۹.

۸۸ - ((يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ أَصْلِحْ لِيْ شَأْنِيْ كُلَّهُ
وَلَا تَكِلْنِيْ إِلَى نَفْسِيْ طَرْفَةَ عَيْنٍ))

۸۸. [Ya həyyu, ya qayyum! Birahmətikə
əstəğiysu, əslih liy şə'niy kulləhu və lə tə-
kilniy ilə nəfsiy tarfətə aynin]

۸۸. «Ey [əbədi] Yaşayan, ey Qəyyum [kai-
natı yaradan və onu idarə edən, bəndələrinin
işlərini yoluna qoyan və onları qoruyan]! Mər-
həmətinlə kömək diləyirəm. Mənim bütün işlə-
rimi yoluna qoy! Məni bir göz qırpımı belə
başlı-başına buraxma!»^۱

^۱ Kim bunu səhər ۳ dəfə, axşam da üç dəfə deyərsə Qiyamət
günü onun razı salınması Allah üzərində haqq olar. Əhməd,
۴/۳۳۷; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № ۴. İbn əs-
Sunni, № ۶۸. Əbu Davud ۴/۴۱۸; ət-Tirmizi, ۵/۴۶۵. Bax:
«Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۴۱. Bu hədisi Abdulaziz İbn Baz
«həsən» hesab etmişdir. Bax: «Tuhfətil-əxyar» səh. ۳۹.

^۲ əl-Hakim. O, bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də
bunu təsdiqləmişdir. ۱/۵۴۵. Bax: «Səhihut-Tərgib vət-
Tərhib», ۱/۲۷۳.

۸۹ - ((أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي
أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ : فَتَحَهُ، وَنَصَرَهُ، وَنُورَهُ، وَبَرَكَتَهُ، وَهُدَاهُ،
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ))

۸۹. [Əsbəhnə və əsbəhəl-mulku lilləhi
Rəbbil aləmin.¹ Allahummə, inniy əs'əlu-
kə xayra həzəl-yəumi:² fəthəhu və nəsra-
hu və nurahu və bərakətəhu və hudəhu və
əuzu bikə min şərri mə fiyhi və min şərri
mə bə'dəhu]

۸۹. «Səhərə çıxdıq, hökm də aləmlərin
Rəbbi Allahın olaraq səhərə çıxdı. Allahım!
Səndən bu günün xeyrini – qələbəsinə, zəfərini,
nurunə, bərekətini və hidayətini diləyirəm.

¹ Axşam isə «Əmsəynə və əmsəl-mulku lilləhi Rəbbil alə-
min» deyilir.

² Axşam isə «Allahummə, inniy əs'əlukə xayra həzihil-leylə-
ti: fəthəhə və nəsrahə və nurahə və bərakətəhə və hudəhə
və əuzu bikə min şərri mə fiyhə və min şərri mə bəadəhə»
deyilir.

Ondakı şərdən və ondan sonrakı şərdən Sənə sığınram!»¹

٩٠ - ((أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ، وَعَلَى كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ،
وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، وَعَلَى مِلَّةِ أَبِيْنَا
إِبْرَاهِيمَ، حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ))

٩٠. [Əsbəhnə alə fitratil-islami,² və alə kəlimətil-ixlasi, və alə diyini nəbiyyinə Muhəmmədin (səllallahu aleyhi və sələm) və alə milləti əbiynə İbrahiymə həniyfən muslimən və mə kənə minəl-muşrikin]

¹ Əbu Davud, ٤/٣٢٢. Şueyb əl-Arnəvut və Abdulqadir əl-Arnəvut bu hədisin isnadını «həsən» hesab etmişlər. Bax: Şueyb əl-Arnəvut və Abdulqadir əl-Arnəvutun təhqiqləri «Zadul-Məad», əsərinə ٢/٢٧٣.

² Axşam isə: (Əsbəhnə alə fitratil-islami) əvəzinə (Əmsəynə alə fitratil-islami...) deyir.

۹۰. «İslam fitrətində, ixlas kəlməsində, Peyğəmbərimiz Muhəmmədin səllallahu aleyhi və səlləm dinində, hənif [ixlasla Allaha ibadət edən], müsəlman olan və müşriklərdən olmayan atamız İbrahimin millətində olaraq səhərə çıxdıq!»^۱

۹۱ - ((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ))

۹۱. [Subhanəllahi və bihəmdihi]

۹۱. «Allah pak və müqəddəsdir, və Ona həmd olsun!» (yüz dəfə)^۲

۹۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

^۱ Əhməd, ۳/۴۰۶, ۴۰۷ və ۵/۱۲۳; İbn əs-Sunni, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № ۳۴. Bax: «Səhihul-Cami», ۴/۲۰۹.

^۲ Kim bunu səhər və axşam yüz dəfə deyərsə Qiyamət günü heç kəs onun gətirdiyindən əfzəl heç bir şey gətirə bilməz. = Yalnız o şəxsdən başqa ki, o bunu onun kimi və ya ondan çox demişdir. Muslim, ۴/۲۰۷۱.

۹۲. [Lə ilahə illəllah vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir]

۹۲. «Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!» (on dəfə) ^۱ yaxud (tənbəllik üz verdikdə bir dəfə) ^۲

۹۳ – ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

۹۳. [Lə ilahə illəllah vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir]

^۱ Ən-Nəsai «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № ۲۴. Bax: «Səhihut-Tərgib vət-Tərhib», ۱/۲۷۲; Abduləziz İbn Bazın «Tuhfətul-Əxyar» əsəri səh. ۴۴. Bunun fəziləti barəsində isə bax: səh. ۱۴۶, № ۲۵۵.

^۲ Əbu Davud ۴/۳۱۹; İbn Macə və Əhməd ۴/۶۰. Bax: «Səhihut-Tərgib vət-Tərhib», ۱/۲۷۰; «Səhih Əbu Davud» ۳/۹۵۷; «Səhih İbn Macə» ۲/۳۳۱; «Zadul-Məad» ۲/۳۷۷.

۹۳. «Allahdan başqa[ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!» (səhər yüz dəfə)^۱

۹۴ - ((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ: عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزِنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ))

۹۴. [Subhənəllahi və bihəmdihə, adədə xəlqihi, və rıda nəfsihə, və zinətə arşıhi, və midadə kəlimətihi]

۹۴. «Yaratdıqlarının sayı, Özünün razı olduğu, Ərşinin ağırlığı və kəlmələrinin çoxluğu

^۱ Kim bunları bir gündə yüz dəfə desə, bu onun üçün on qulu azad etməyə bərabər olar, ona yüz savab yazılar, onun yüz günahı silinər, axşamadək də şeytandan qorunmuş olar və [Qiyamət günü] heç kəs onun gətirdiyindən əfzəl heç bir şey gətirə bilməz. Yalnız o şəxsdən başqa ki, o bunu ondan çox etmişdir. Əl-Buxari, ۴/۹۰. Muslim, ۴/۲۰۷۱.

qədər həmd edərək Allaha təriflər deyirik!»
(səhər üç dəfə)¹

۹۵ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا))

۹۵. [Allahummə, inniy əs'əlukə ilmən nafiən və rizqan tayyibən və amələn mu-təqabbələn]

۹۵. «Allahım! Səndən faydalı elm, təmiz ruzi və qəbul olunan əməl diləyirəm!» (hər səhər)²

۹۶ - ((أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ))

۹۶. [Əstəğfirullahə və ətubu ileyhi]

۹۶. «Allahdan bağışlanma diləyirəm və Ona tövbə edirəm!» (gün ərzində yüz dəfə)¹

¹ Muslim, ۴/۲۰۹۰.

² İbn əs-Sunni, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № ۵۴; İbn Macə № ۹۲۵. Şueyb əl-Arnəvut və Abdulqadir əl-Arnəvut bu hə-disin isnadını «Zadul-Məad» əsərinin təhqiqində (۲/۳۷۵) «həsən» hesab etmişlər.

۹۷ - ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ))

۹۷. [Əuzu bikəlimətilləhit-təmməti min şərri mə xaləq]

۹۷. «Yaratdıqlarının şərindən Allahın tam kəlamlarına sığınırım!» (axşam üç dəfə)^۱

۹۸ - ((اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ))

۹۸. [Allahummə, sallı və səllim alə nə-biyyinə Muhəmməd]

۹۸. «Allahım! Peyğəmbərimiz Muhəmmədə salavat və salam yetir!» (on dəfə)^۲

^۱ «Fəthul-Bari», ۱۱/۱۰۱; Muslim, ۴/۲۰۷۵.

^۲ Kim bunu axşam üç dəfə deyərsə, həmin gecə ona qızıdırma toxunmaz. Bu hədisi Əhməd ۲/۲۹۰; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № ۵۹۰; İbn əs-Sunni, № ۶۸ rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۸۷; «Səhih İbn Macə» ۲/۲۶۶; «Tuhfətul-Əxyar» səh. ۴۵. Hədisin əslı Muslimdədir, ۴/۲۰۸۰.

^۳ «Kim səhər on dəfə, axşam da on dəfə mənə salavat gətir-sə, Qiyamət günü şəfaətim ona çatır». Bu hədisi Ət-Təbərani

(۲۸) Yatağa girərkən oxunan zikrlər

۹۹. «Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm hər gecə yatağına uzandıqda əllərini cütləşdirib onların içinə üfürər, sonra ora:

ا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿۱﴾ اَقُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ﴿۲﴾ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ﴿۳﴾
لَمْ يَكِلْهُ وَلَمْ يُولَدْ ﴿۴﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ﴿۵﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De: «O Allah Təkdir! Allah [heç kəsə, heç nəyə] Möhtac deyildir [əksinə, hər bir məxluq Ona möhtacdır]. O, nə doğub, nə də doğulubdur. Və Onun heç bir tayı-bərabəri də yoxdur!»

iki isnadla rəvayət etmişdir. Bu isnadlardan biri “ceyyid”dir. Bax: «Məcməuz-Zəvaid», ۱۰/۱۲۰; «Səhihut-Tərgib vət-Tərhib», ۱/۲۷۳.

۱ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿۲﴾ مِنْ شَرِّ مَا
 خَلَقَ ﴿۳﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿۴﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿۵﴾
 وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿۶﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De:
 «Sığınırım sübhün Rəbbinə! Yaratdıqlarının
 şərindən, çökməkdə olan zülmətin [gecənin]
 şərindən, düyünlərə yüngülvari tüpürən [cadu-
 gər] qadınların şərindən və paxıllıq edərkən
 paxılın şərindən!»

۱ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿۲﴾ مَلِكِ النَّاسِ
 ﴿۳﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿۴﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿۵﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي
 صُدُورِ النَّاسِ ﴿۶﴾ مِنَ الْغَيْبَةِ وَالنَّاسِ ﴿۷﴾

Mərhəmətli, Rəhmli Allahın adı ilə! «De:
 «Sığınırım insanların Rəbbinə, insanların
 Hökmdarına, insanların [ibadətə layiq olan]

Məbuduna! Vəsvəsə verənin, [Allahın adı çəkildə isə] geri çəkələnin [şeytanın] şərindən. Hansı ki, insanların kökslərinə vəsvəsə salır, cinlərdən də [olur], insanlardan da!» surələrini oxuyar, daha sonra isə əllərini baş və üz nahiyyəsindən başlayaraq bacardığı qədər bədəninin hər yerinə sürtdi. Beləcə, o, bunu üç dəfə təkrar edərdi».¹

۱۰۰. Yatağa uzananda Kursi ayəsini oxumaq»^۲

۱۰۰ - اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ

مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ

مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ

¹ «Fəthul-Bari», ۹/۶۲; Muslim, ۴/۱۷۲۳.

^۲ Kim onu yerinə uzananda oxusa, Allahın göndərdiyi mühafizəçi səhərədək onu qoruyar və şeytan səhərədək ona yaxınlaşmaz. «Fəthul-Bari», ۴/۴۸۷.

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا ۚ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

«Allah! Ondan başqa [ibadətə layiq olan] mə'bud yoxdur, [əbədi] Yaşayandır, Qəyyumdur [kainatı yaradan və onu idarə edəndir, bəndələrinin işlərini yoluna qoyan və onları qoruyandır]. Onu nə mürgü tutar, nə də yuxu. Göylərdə və yerdə nə varsa, Onundur. Onun izni olmadan Onun yanında kim havadarlıq edər? O, onların [yaranmışların] önlərində və arxalarında olanı [nə olub, nə olur və nə olacağını] bilir. Onlar Onun elmindən Onun istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər. Onun Kürsüsü göyləri və yeri əhatə edir. Bunları qoruyub saxlamaq Ona ağır gəlmir. O, Ucadır, Böyükdür!»

۱۰۱ - اٰمَنَ الرَّسُوْلُ بِمَا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَّبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُوْنَ كُلُّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ

وَمَلٰئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهٖ ۚ وَقَالُوا

سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٣٨٥﴾ لَا يُكَفِّرُ اللَّهُ نَفْسًا
 إِلَّا وَشَعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا
 أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
 قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ۖ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا
 وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٣٨٦﴾

۱۰۱. «[Allahın göndərdiyi] Elçi öz Rəbbin-
 dən ona nazil edilənə [Qurana] iman gətirdi,
 möminlər də [buna iman gətirdilər]. Hamısı
 Allaha, Onun mələklərinə, Onun kitablarına və
 Onun elçilərinə iman gətirdilər. [Onlar dedi-
 lər]: «Biz Onun elçiləri arasında fərq qoymu-
 ruq!»Və onlar dedilər: «Eşidirik və itaət
 edirik! Ey Rəbbimiz Səndən bağışlanma
 diləyirik və dönüş Sənədir!» Allah hər kəsi
 yalnız onun qüvvəsi çatdığı qədər yükləyər.
 [Hər kəsin] qazandığı [xeyir yalnız] onun
 özünə, qazandığı [şər də yalnız] onun
 əleyhinədir. «Ey Rəbbimiz, unutsaq və ya xəta

etsək bizi cəzalandırma! Ey Rəbbimiz, bizdən əvvəlkilərə yüklədiyin kimi, bizə də ağır yük yükləmə! Ey Rəbbimiz, gücümüz çatmayanı da bizə yükləmə! Bizi əfv et, bizi bağışla və bizə rəhm et! Sən bizim Hamimizsən! Kafir camaata qələbə çalmaqda bizə yardım et!» əl-Bəqərə surəsi (۲۸۵-۲۸۶)^۱

۱۰۲ - ((بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ حَنَبِي، وَبِكَ أَرْفَعُهُ، فَإِنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي فَأَرْحَمْهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَأَحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ))

۱۰۲. [Bismikə rabbiy vəda'tu cənbiy və bikə ərfəuhu. Fəin əmsəktə nəfsiy fərhəmhə və in ərsəltəhə fəhfəzhə bimə təhfəzu bihi ibadəkəs-salihin]

^۱ Kim gecə bu ayələri oxusa, ona kifayət edər.«Fəthul-Bari», ۹/۹۴; Muslim, ۱/۵۵۴.

۱۰۲. «Ey Rəbbim! Sənin adınla^۱ böyrümü yerə qoydum, Sənin sayəndə də qaldıraram. Ruhumu tutub saxlasan, ona rəhm et! Onu buraxsan, əməlisaleh qullarını qoruduğun kimi onu da qoru!»^۲

۱۰۳ - ((اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا، لَكَ مَمَاتُهَا وَمَحْيَاهَا، إِنْ أَحْيَيْتَهَا فَاحْفَظْهَا، وَإِنْ أَمَتَّهَا فَاعْفِرْ لَهَا. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ))

۱۰۳. [Allahummə, innəkə xələqtə nəf-siy, və əntə təvəffahə, ləkə məmatuhə və məhyahə, in əhyəytəhə fəhfəzhə, və in əməttəhə fəğfir ləhə. Allahummə, inniy əs'əlukəl-afiyətə]

^۱ «Kim gecə yatağından qalxıb sonra ora qayıtsa, paltarının ətəyi ilə oranı üç dəfə çırpıb təmizləsin. Ona görə ki, o, özündən sonra yatağa nəyin girdiyini bilmir. Uzandıqda isə desin...»

^۲ əl-Buxari, ۱۱/۱۲۶; Muslim, ۴/۲۰۸۴.

۱۰۳. «Allahım! Canımı Sən yaratdın, Sən də onu alacaqsan. Onu öldürmək də, diriltmək də Sənə məxsusdur. Onu diriltsən, qoru, öldürsən, bağışla! Allahım! Səndən salamatlıq diləyirəm!»^۱

۱۰۴ - ((اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ))

۱۰۴. [Allahummə, qiniy əzabəkə yəumə təbəasu ibadəkə]

۱۰۴. «Allahım! ^۲ Bəndələrini dirildəcəyin gün məni Öz əzabından qoru!»^۳

۱۰۵ - ((بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا))

^۱ Muslim, ۴/۲۰۸۳. Əhməd, ۲/۷۹. Bu onun mətnidir. İbn əs-Sunni, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № ۷۲۱.

^۲ «Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm yatağa uzanmaq istəyəndə sağ əlini yanağının altına qoyub üç dəfə belə deyərdi...»

^۳ Əbu Davud, ۴/۳۱۱. Bu onun mətnidir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۴۳.

۱۰۵. [Bismikə, Allahummə əmutu və əhya]

۱۰۵. «Allahım! Sənin adınla ölür və dirilirəm!»^۱

۱۰۶. Otuz üç dəfə təsbih (Subhanəllah!) otuz üç dəfə təhmid (əlhəmdulilləh!) otuz dörd dəfə təkbir (Allahu Əkbər) demək.^۲

۱۰۷ - ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، وَمُنْزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ، وَالْفُرْقَانِ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، اقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ))

^۱ əl-Buxari, ۱۱/۱۱۳; Muslim, ۴/۲۰۸۳.

^۲ «Kim bunları yatağına uzanarkən desə, onun üçün xidmətçidən daha xeyirli olar». «Fəthul-Bari», ۷/۷۱; Muslim, ۴/۲۰۹۱.

۱۰۷. [Allahummə, rabbəs-səməvatis-səb'i və rabbəl-arşil-azim. Rabbənə və rabbə kulli şeyin, faliqal-həbbi və n-nəva, munzilət-təurati vəl-inciyli vəl-furqan. Əuzu bikə min şərri kulli şeyin əntə axizun binasiyətihi. Allahummə, əntəl-əvvəlu fəleysə qabləkə şeyun, və əntəl-axiru fəleysə bə'dəkə şeyun, və əntəz-zahiru fəleysə fəuqəkə şeyun, və əntəl-batinu fəleysə dunəkə şeyun, iqdi annəd-deynə və əğninə minəl-fəqri]

۱۰۷. «Allahım! Yeddi qat səmanın Rəbbi, yerin Rəbbi, böyük Ərşin Rəbbi, bizim Rəbbimiz və hər bir şeyin Rəbbi! Toxumu və çəyirdəyi cücərdib çatladan, Tövrətə, İncilə və Furqanı nazil edən! Kəkilindən tutduğun (idarə etdiyin) hər bir şeyin şərindən Sənə sığınırım. Allahım! Sən Əvvəlsən, Səndən əvvəl heç nə yoxdur. Sən Axırsan, Səndən sonra heç nə yoxdur. Sən Zahirəsən, Səndən üstə heç nə

yoxdur. Sən Batinsən, Səndən iç üzdə heç nə yoxdur! Borcumuzu ödə, bizi yoxsulluqdan qurtar!»¹

۱۰۸ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا، وَكَفَانَا، وَآوَانَا، فَكَمْ مِمَّنْ لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤَيِّ))

۱۰۸. [Əlhəmdulilləhil-ləzi ət'amənə və səqanə və kəfanə və əvanə, fəkəm min-mən lə kafiyə ləhu və lə mu'viyə]

۱۰۸. «Bizi yedirdən, içirdən, qoruyan və bizə sığınacaq verən Allaha həmd olsun! Neçə-neçə şəxslər vardır ki, onların nə bir qoruyanı, nə də bir sığınacaq verəni var!»²

۱۰۹ - ((اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ

¹ Muslim ۴/۲۰۸۴.

² Muslim ۴/۲۰۸۵.

نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ، وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ
أَجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ))

۱۰۹. [Allahummə, aliməl-ğaybi vəş-şəhadəti, fatirəs-səməvati vəl-ard. Rəbbə kulli şeyin və məliykəhu. Əşhədu ən lə ilahə illə ənt. Əuzu bikə min şərri nəfsiy və min şərriş-şeytani və şirkihi, və ən əq-tərifə alə nəfsiy suən əu əcurrahu ilə muslimin]

۱۰۹. «Göyləri və yeri yaradan, qeybdə və aşkarda olanı Bilən Allahım! Hər şeyin Rəbbi və Hökmdarı! Şahidlik edirəm ki, Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Nəfsimin şərindən, şeytanın şərindən və şirkindən, özümə pislik etməkdən yaxud onu bir müsəlmana yetirməkdən Sənə sığınırım!»^۱

^۱ Əbu Davud, ۴/۳۱۷. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱ ۴۷.

۱۱۰. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm “ƏS-Səcdə” və “əl-Mulk” surələrini oxumadan yatmazdı.^۱

۱۱۱ - ((اللَّهُمَّ أَسَلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ،
وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ،
لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنَاجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أُنْزِلَتْ
وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أُرْسِلْتُ))

۱۱۱. [Allahummə, əsləmtu nəfsiy ileykə, və fəvvədtu əmriy ileykə, və vəccəhtu vachiy ileykə, və əlcə'tu zahriy ileykə, rəğbətən və rəhmətən ileyk. Lə məlcə'a və lə mənəcəə minkə illə ileyk. Aməntu biki-tabikəl-ləzi ənzəltə və binəbiyyikəl-ləzi ərsəltə]

۱۱۱. «Allahım!» Sənə ümid edərək və Səndən qorxaraq canımı Sənə təslim etdim, işimi

^۱ Ət-Tirmizi, Ən-Nəsai. Bax: «Səhihul Cami», ۴/۲۵۵.

Sənə həvalə etdim, üzümü Sənə çevirdim, kü-rəyimi Sənə etibar etdim. Sığınacaq və Səndən (əzabından) xilas olmaq üçün nicat yeri yalnız Sənə yönəlməkdir. Sənin nazil etdiyin Kitaba və göndərdiyin Peyğəmbərə iman gətirdim!»^۱

(۲۹) Gecə yatarkən bir tərəfdən digər tərəfə çevrildikdə edilən dua

۱۱۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ))

۱۱۲. [Lə ilahə illəllahul-vahidul-qahhar, Rabbus-səməvati vəl-ard və mə bəynəhu-məl-azizul-ğaffər]

^۱«Yatağa uzandıqda namaz üçün dəstəmaz aldığın kimi dəstəmaz al, sonra sağ tərəfin üstə uzanıb de...»

^۲ Reyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Əgər bunu deyib ölsən, fitrət üzərində (heç bir günahı olmadan, anadan doğulmuş uşaq kimi) ölmüş olarsan». «Fəthul-Bari», ۱۱/۱۱۳; Muslim, ۴/۲۰۸۱.

۱۱۲. «(Hər şeyə) Qalib gələn, Tək Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur! (O,) göylərin, yerin və onların arasında olanların Qüdrətli və Bağışlayan Rəbbidir!»^۱

**(۳۰) Yuxuda həyəcan və qorxu keçirən,
dəhşətə gələn və (başqa bu kimi)
hallarda oxunan dua**

۱۱۳ - ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ، وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ))

۱۱۳. [Əuzu bi kəlimətilləhit-təmməti min ğadabihi və iqabihi, və şərri ibədihi, və min həməzətiş-şəyatın və ən yəhduruniy]

^۱ «Bunu gecə yatarkən bir tərəfdən digər tərəfə çevrildikdə deyir...» Bu hədisi Hakim rəvayət etmiş və onu “səhih” = hesab etmişdir. əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, ۱/۵۴۰. ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl»; İbn əs-Sunni. Bax: «Səhihul-Cami», ۴/۲۱۳.

۱۱۳. «Qəzəbindən və cəzasından, qullarının şərindən, şeytanların vəsvəşələrindən və mənə yaxın gəlmələrindən Allahın tam kəlamlarına sığınırım!»^۱

(۳۱) Pis yuxu görən nə etməlidir

۱۱۴. «Üç dəfə sol tərəfinə tüpürməli».^۲

«Üç dəfə şeytandan və gördüyünün şərindən Allaha sığınmalı».^۳

«Onu heç kəsə danışmamalı».^۴

«Digər böyrü üstə çevrilməli».^۵

۱۱۵. «Əgər istəsə, qalxıb namaz qılsın».^۶

(۳۲) Vitr namazında edilən qunut duası

^۱ Əbu Davud, ۴/۱۲. Bax: «Səhihü-t-Tirmizi», ۳/۱۷۱..

^۲ Muslim, ۴/۱۷۷۲;

^۳ Muslim, ۴/۱۷۷۲ və ۱۷۷۳.

^۴ Muslim, ۴/۱۷۷۲;

^۵ Muslim, ۴/۱۷۷۳;

^۶ Muslim, ۴/۱۷۷۳;

۱۱۶ - ((اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ،
وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ، وَقِنِي شَرَّ مَا
قَضَيْتَ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ، إِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ،
[وَلَا يَعْزُ مَنْ عَادَيْتَ]، تَبَارَكَتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ))

۱۱۶. [Allahumməhdiniy fiymən hədeytə, və afiniy fiymən afeytə, və təvəlləniy fiymən təvalleytə, və bərik liy fiymə ə'teytə, və qıniy şərri mə qadeytə, fəinnəkə təqdi və lə yuqda aleykə, innəhu lə yəzillu mən valeytə, [və lə yə'izzu mən adeytə] təbarəktə Rəbbənə və təaleytə]

۱۱۶. «Allahım! Hidayət verdiyin kimsələr arasında mənə də hidayət ver! Salamatlıq bəxş etdiyin kimsələr arasında mənə də salamatlıq bəxş et! Dost qəbul etdiyin kimsələr arasında məni də dost qəbul et! Mənə verdiklərini bərəkətli et! Qərar verdiyin şeylərin şərindən məni qoru! (Hər şeyə) Sən qərar verirsen, Sənin üçün isə qərar verilməz. Dost qəbul etdiyin

kimsə zəlil olmaz. [Düşmənçilik etdiyin kəs isə qüdrətli olmaz.] Ey Rəbbimiz! Sən xeyirxahsan və ucasan!»¹

۱۱۷ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ))

۱۱۷. [Allahummə inniy əuzu birıdakə min səxatikə, və bimuaflatikə min uqubətikə, və əuzu bikə minkə, lə uhsi sənaən aleykə, əntə kəmə əsneytə alə nəfsikə]

۱۱۷. «Allahım! Sənin qəzəbindən razılığına, cəzandan əfvinə sığınırım. Səndən Sənə pənah aparıram. Mən Səni (layiqincə) tərif edə bil-

¹ Bu hədisi «Sünən» əsərlərinin müəllifləri, Əhməd, əd-Darimi, əl-Hakim, əl-Beyhəqi rəvayət etmişlər. Mötərizədəki sözlər əl-Beyhəqinindir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۱/۱۴۴; «Səhih ibn Macə», ۱/۱۹۴; əl-Albaninin «İrvaul-Ğəlib», ۲/۱۷۲;

mərəm. Sən Özün Özünü tərif etdiyin kimi-sən!»¹

۱۱۸ - ((اللَّهُمَّ يَاكَ نَعْبُدُ، وَلَكَ نُصَلِّي وَتَسْجُدُ، وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ، نَرْجُو رَحْمَتَكَ، وَنَخْشَى عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَافِرِينَ مُلْحَقٌ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَغِينُكَ، وَنَسْتَغْفِرُكَ، وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ، وَلَا نَكْفُرُكَ، وَنُؤْمِنُ بِكَ، وَنَخْضَعُ لَكَ، وَنَخْلَعُ مِنْ يَكْفُرُكَ))

۱۱۸. [Allahummə iyyəkə nə'budu, və ləkə nusalli və nəscudu, və ileykə nə's'a və nəhfidu, nərcu rahmətəkə və nəxşə əzabəkə, inna əzabəkə bil-kafiriynə mulhəq. Allahummə inna nəstə'iynukə və nəstəğfirukə və nusni aleykəl-xayra və lə nəkfurukə, və nu'minu bikə və nəxdau ləkə və nəxləu mən yəkfurukə]

¹Bu hədisi «Sünən» əsərlərinin müəllifləri və Əhməd rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۸۰; «Səhih ibn Macə», ۱/۱۹۴; əl-Albaninin «İrvaul-Ğəlil», ۲/۱۷۵;

۱۱۸. «Allahım! Biz yalnız Sənə ibadət edirik! Sənin üçün namaz qılır və Sənə səcdə edirik. Sənə doğru can atır və qulluq etməyə tələsirik. Sənin mərhəmətini diləyir və Sənin əzabından qorxuruq. Əlbəttə, əzabın kafirlərə yetişəcək. Allahım! Səndən kömək istəyir və Səndən bağışlanma diləyirik. Xeyri (Sənə) aid edib Sənə tərif deyirik və Sənə qarşı küfr etmirik. Sənə iman gətirir və Sənə boyun əyirik. Sənə qarşı küfr edənləri tərk edirik!»¹

(۳۳) Vitr namazının salamından sonra edilən zikr

۱۱۹. Üç dəfə:

((سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ))

[Subhanəl-Məlikil-Quddus]

¹ Bu hədisi əl-Beyhəqi «Sünənul-Kubra», əsərində ۲/۲۱۱ rəvayət etmiş və onu “səhih” hesab etmişdir. əl-Albani «İrva-ul-Ğəlil»də, ۲/۱۷۰ demişdir: «Bu isnad “səhih” dir və Ömərə Allah ondan razı olsun qədər bir-birinə bağlıdır “məuquf”dur!»

«Müqəddəs Hökmdar pak və nöqsansızdır!»
deyir, üçüncü dəfə isə səsini qaldırıb uzadaraq:

((رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ))

[Rabbil-məlaikəti və-r-Ruh]

[«...Mələklərin və Ruhun Rəbbi!»] deyir.¹

(۳۴) Üzüntü və kədər anında oxunan dua

۱۲۰ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، ابْنُ عَبْدِكَ، ابْنُ أَمَتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ،
مَاضٍ فِيَّ حُكْمُكَ، عَدْلٌ فِيَّ قَضَاؤُكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ،
سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ

¹ən-Nəsai, ۳/۲۴۴; əd-Daraqutni, ۲/۳۱ və başqaları rəvayət etmişlər. Mötərizədəki sözlər əd-Daraqutninin əlavəsidir. Bu hədisin isnadı “səhih”dir. Şueyb əl-Arnəvut və Abdülqadir əl-Arnəvutun təhqiq etdiyi «Zadul-Məad», əsərinə ۱/۳۳۷ bax.

خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ
رِيعَ قَلْبِي، وَتُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي))

۱۲۰. [Allahummə inniy abdukə, ibnu
abdikə, ibnu əmətikə, nasıyətıy biyədikə,
madın fiyyə hukmukə, adlun fiyyə qadaukə,
əs'əlukə bikulli ismin huvə ləkə, səmmeytə
bihi nəfsəkə, əu ənzəltəhu fi kitəbikə, əu
alləmtəhu əhədən min xalqikə, əu istə'sərtə
bihi fi ilmil-ğaybi indəkə, ən təc'aləl-
Qur'anə rəbiya qalbiy, və nura sadriy, və
cəlaə huzniy, və zəhabə həmmiy]

۱۲۰. «Allahım! Mən Sənin qulunam, qulu-
nun oğluyam, kənizinin oğluyam! Kəkilim
(məni idarə etmək) Sənin əlindədir. Barəmdə
verdiyin hökm yerinə yetəndir. Mənə yazdığın
tale ədalətlidir. Sənə, Özünə verdiyin və ya Ki-
tabında nazil etdiyin yaxud yaratdıqlarından
kiməsə öyrətdiyin yaxud da Öz yanında olan
qeyb elmində saxladığın Özünə aid olan hər

bir adla yalvarıram ki, Qurani qəlbimin baharı və köksümün nuru et, üzüntümün aradan qalxması və kədərimin getməsi (üçün səbəb) et!»¹

۱۲۱ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ))

۱۲۱. [Allahummə inniy əuzu bikə min-əl-həmmi vəl-həzəni, vəl-aczi vəl-kəsəli, vəl-buxli vəl-cubni, və daləid-deyni və ǧələbətir-ricali]

۱۲۱. «Allahım! Üzüntü və kədərdən, acizlik və tənbəllikdən, xəsislik və qorxaqlıqdan, borc altında qalmaqdan və insanların (məni) sıxışdırmasından Sənə sığınıram!»²

(۳۵) Sıxıntı anında oxunan dua

¹ Əhməd, ۱/۳۹۱. əl-Albani bunu “səhih” hesab etmişdir.

² əl-Buxari, ۷/۱۵۸. Rəsulullah səllallahu aleyhi və səlləm bu duanı çox edərdi. Bax: «Fəthul-Bari», ۱۱/۱۷۳.

۱۲۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ))

۱۲۲. [Lə ilahə illəllahul-aziymul-həliym
lə ilahə illəllahu Rabbul-arşil-aziym, lə
ilahə illəllahu Rabbus-səməvati bə Rab-
bul-ardı və Rabbul-arşil-kəriym]

۱۲۲. «Əzəmətli, Həlim olan Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur! Ərşin Əzəmətli Rəbbi olan Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur! Göylərin, Rəbbi, yerin Rəbbi və Ərşin Səxavətli Rəbbi olan Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur!»^۱

۱۲۳ - ((اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو، فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرَفَةً عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))

^۱ əl-Buxari, ۷/۱۵۴ və Muslim, ۴/۲۰۹۲.

۱۲۳. [Allahummə rahmətəyə ərcu, fələ təkilniy ilə nəfsiy tarfətə aynin, və əslih liy şə'niy kulləhu, lə ilahə illə ənt]

۱۲۳. «Allahım! Sənin mərhəmətini diləyirəm! Məni bir göz qırpımı belə başlı-başına buraxma! Bütün işlərimi yoluna qoy! Səndən başqa haqq məbud yoxdur!»^۱

((لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ)) - ۱۲۴

۱۲۴. [Lə ilahə illə əntə. Subhanəkə, in-niy kuntu minə-z-zalimin]

۱۲۴. «Səndən başqa[ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Sən pak və müqəddəssən! Həqiqətən, mən zalımlardan olmuşam!»^۲

((اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا)) - ۱۲۵

^۱ Əbu Davud, ۴/۳۲۴; Əhməd, ۵/۴۲. əl-Albani bu hədisi “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» ۳/۹۵۹.

^۲ Ət-Tirmizi, ۵/۵۲۹. Hakim bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir, ۱/۵۰۵. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۶۸.

۱۲۵. [Allahu, Allahu Rabbiy! Lə uşriku bihi şeyən]

۱۲۵. «Allahdır, Allahdır mənim Rəbbim! Mən heç bir şeyi ona şəriki qoşmuram!»^۱

(۳۶) Düşmən və ixtiyar sahibi ilə rastlaşarkən edilən dua

۱۲۶ - ((اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ))

۱۲۶. [Allahummə inna nəc'alukə fi nu-hurihim və nəuzu bikə min şururihim]

۱۲۶. «Allahım! Onların yaxasını Sənə tapşırıq və onların şərindən Sənə sığınırıq!»^۲

۱۲۷ - ((اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضِدِي، وَأَنْتَ نَصِيرِي، بِكَ أَجُولُ، وَبِكَ أَصُولُ، وَبِكَ أَقَاتِلُ))

^۱ Əbu Davud, ۲/۸۷. Bax: «Səhih ibn Macə», ۲/۳۳۵.

^۲ Əbu Davud, ۲/۸۹. Hakim bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir ۲/۱۴۲.

۱۲۷. [Allahummə əntə adudiy və əntə nəsiyriy, bikə əculu və bikə əsulu və bikə uqatilu]

۱۲۷. «Allahım! Dayağım Sənsən, köməyim Sənsən. Sənin sayəndə hərəkət edir, Sənin sayəndə (düşmənin üstünə) atılır və Sənin sayəndə vuruşuram!»^۱

((حَسْبُنَا اللَّهُ وَنَعْمَ الْوَكِيلُ)) – ۱۲۸

۱۲۸. [Həsbunəllahu və ni'məl-vəkil]

۱۲۸. «Allah bizə bəs edir. O nə gözəl Vəkil-dir!»^۲

(۳۷) Rəhbərin zülmündən qorxan kimsənin etdiyi dua

^۱ Əbu Davud, ۳/۴۲; ət-Tirmizi, ۵/۵۷۲. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۸۳.

^۲ əl-Buxari, ۵/۱۷۲.

۱۲۹ - ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، كُنْ لِي جَارًا مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ، وَ أَحْزَابِهِ مِنْ خَلَائِقِكَ ؛ أَنْ يَفْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَوْ يُطْعَى، عَزَّ جَارُكَ، وَ جَلَّ ثَنَاؤُكَ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))

۱۲۹. [Allahummə Rabbəs-səməvatis-səb'i və Rabbəl-arşil-aziym kun liy cəran min fulən ibni fulənin^۱ və əhzabihi min xaləiqikə, ən yəfruta aleyyə əhədun min-hum, əu yətğa, azzə carukə və cəllə səna-ukə və lə ilahə illə ənt]

۱۲۹. «Allahım! Yeddi qat səmanın Rəbbi, böyük Ərşin Rəbbi! Filankəs oğlu filankəsdən (*həmin şəxsin adı deyilir*) və yaratdıqlarından olan onun köməkçilərindən mənim üçün himayəçi ol ki, onlardan heç biri mənə zərər verməsin və ya (mənə qarşı) azğınlaşıraq həddini aşmasın. Sənin himayə etdiyin kimsə qüdrətlidir.

^۱ Onun adını demək.

Uca təriflər Sənədir. Və Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur!»¹

۱۳۰ - ((اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعًا، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَحْذَرُ، أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، الْمُمْسِكِ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ أَنْ يَقَعْنَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، مِنْ شَرِّ عَبْدِكَ فُلَانٍ، وَجُنُودِهِ وَاتَّبَاعِهِ وَأَشْيَاعِهِ، مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ، اللَّهُمَّ كُنْ لِي جَارًا مِنْ شَرِّهِمْ، جَلَّ تَنَافُؤُكَ وَعَزَّ جَارُكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ))

۱۳۰. [Allahu Əkbər, Allahu ə'azzu min xalqihi cəmiyan, Allahu ə'azzu mimmə əxafu və əhzəru, əuzu billəhil-ləzi lə ilahə illə huvə, əlmumsikis-səməvatis-səb'i ən yəqa'nə aləl-ardı illə bi iznihi, min şərri abdikə fulənin,² və cunudihi və ətbaihi və əşyaihi minəl-cinni vəl-insi, Allahummə

¹ əl-Buxari «Ədəbil-Mufrad» № ۷۰۷. əl-Albani bunu «səhih» hesab etmişdir. Bax: «Səhihul-Ədəbul-Mufrad» № ۵۴۵.

² Onun adını demək.

kun liy cəran min şərrihim, cəllə sənaukə
və azzə cərukə və təbarəkəsmukə və lə
ilahə ğayrukə]

۱۳۰. «Allah ən Böyükdür! Allah bütün yaratdıqlarından qüdrətlidir. Allah qorxduğum və həzər etdiyim hər şeydən qüdrətlidir. (Allahım!) Sənin filan qulunun şərindən, onun cinlərdən və insanlardan olan qoşunundan, köməkçilərindən və tərəfdarlarından, Özündən başqa [ibadətə layiq olan] məbud olmayan, Öz izni olmadan yerin üzərinə düşməsin deyə yeddi göyü saxlayan, Allaha sığınırım. Allahım! Onların şərindən məni himayə et. Uca təriflər Sənədir. Sənin himayə etdiyin kimsə qüdrətlidir. Sənin adın mübarəkdir və Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur!»^۱

(۳۸) Düşməyə qarşı edilən dua

^۱ əl-Buxari «Ədəbil-Mufrad» № ۷۰۸. əl-Albani bunu «səhih» hesab etmişdir. Bax: «Səhihul-Ədəbul-Mufrad» № ۰۴۶

۱۳۱ - ((اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ، سَرِيعَ الْحِسَابِ، اهْزِمِ الْأَحْزَابَ،
اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ))

۱۳۱. [Allahummə munziləl-kitəbi, səriyal-hisabi ihzimil-əhzabə, Allahummə-hzim-hum və zəlzilhum]

۱۳۱. «Kitabı nazil edən, haqq-hesabı tez çəkən Allahım! (Düşmənlərdən olan) dəstələri darmadağın et! Allahım, onları darmadağın et və onları sarsıt!»^۱

(۳۹) Hər hansı bir camaatdan qorxan kimsənin etdiyi dua

۱۳۲ - ((اللَّهُمَّ اكْفِنِيهِمْ بِمَا شِئْتَ))

۱۳۲. [Allahummək-finiyhim bimə şitə]

۱۳۲. «Allahım, istədiyin kimi məni onlardan qoru!»^۲

^۱ Muslim, ۳/۱۳۶۲.

^۲ Muslim, ۴/۲۳۰۰.

(٤٠) İmanda şəkkə düşənin duası

۱۳۳. «(O kəs) Allaha sığınmalı».^۱
«Şəkk etdiyi şeyi tərk etməli».^۲

((آمَنْتُ بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِ)) - ۱۳۴

۱۳۴. [Aməntu billəhi və rusulihi!]

۱۳۴. «Allaha və Onun elçilərinə iman gətirdim!» deməli.^۳

۱۳۵. Uca Allahın bu kəlamını oxumalıdır:

۱۳۵ - ۱ هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٠﴾

۱۳۵. [Huvəl-Əvvəlu vəl-Axiru vəz-Zahiru vəl-Batinu və huvə bikulli şeyin aliym]

«Əvvəl də, Axır da, Zahir də, Batin də Odur.
O hər şeyi Biləndir!»^۱

^۱ «Fəthul-Bari», ۶/۳۳۶; Muslim, ۱/۱۲۰.

^۲ «Fəthul-Bari», ۶/۳۳۶; Muslim, ۱/۱۲۰.

^۳ Muslim, ۱/۱۱۹-۱۲۰.

(٤١) Borcdan qurtarmaq üçün edilən dua

١٣٦ - ((اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ))

١٣٦. [Allahumməkfiniy bihəlalikə an həramikə və əğniniy bifadlikə ammən si-vakə]

١٣٦. «Allahım! Məni Öz halalınla kifayətləndirib haramına möhtac etmə! Məni Öz lütfünlə Özündən başqasına möhtac etmə!»^١

١٣٧ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ))

^١ «əl-Hədid» surəsi, ٣-cü ayə. Əbu Davud, ٤/٣٢٩. əl-Albani və Abdulqadir əl-Arnəvut bu hədisi “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud», ٣/٩٦٢.

^٢ ət-Tirmizi, ٥/٥٦٠. Bax: «Səhih-t-Tirmizi», ٣/١٨٠.

۱۳۷. [Allahummə inniy əuzu bikə mi-nəl-həmmi vəl-həzəni, vəl-aczi vəl-kəsəli, vəl-buxli vəl-cubni, və daləid-deyni və ğaləbətir-ricali]

۱۳۷. «Allahım! Üzüntü və kədərdən, acizlik və tənbəllikdən, xəsislik və qorxaqlıqdan, borc altında qalmaqdan və insanların (məni) sıxışdırmasından Sənə sığınırım!»^۱

(۴۲) Namaz qılarkən yaxud Quran oxuyarkən gələn vəsvəsəyə qarşı edilən dua

((أَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ)) – ۱۳۸

۱۳۸. [Əuzu billəhi minəş-şeytanir-racim]

^۱ əl-Buxari, ۷/۱۵۸.

۱۳۸. «Lənətlənmiş şeytandan Allaha sığınırım!» de və sol tərəfinə üç dəfə yüngülvari tüpür.^۱

(۴۳) Bir iş ağır gəldikdə edilən dua

۱۳۹ - ((اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا))

۱۳۹. [Allahummə lə səhlə illə mə cə'al-təhu səhlən və əntə təc'alul-həznə izə şi'tə səhlən]

۱۳۹. «Allahım! Sənin asanlaşdırdığından başqa asan olan bir şey yoxdur. Sən istəsən, çətin işi asanlaşdırarsan!»^۲

^۱ Muslim, ۴/۱۷۲۹. Osman ibnul-As Allah ondan razı olsun demişdir: «Mən belə etdim və Allah da onu məndən uzaqlaşdırdı».

^۲ İbn Hibban, «Səhih», № ۲۴۲۷; İbn əs-Sunni, № ۳۰۱. İbn Həcər deyir ki, bu hədis “səhih”dir. Abdulqadir əl-Arnaut bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. Bax: ən-Nəvəvi «əl-Əzkar», səh. ۱۰۶.

(٤ ٤) Günah edən kəs nə deməli və nə etməlidir

١٤٠. «Günah edən bir bəndə gözəl tərzdə dəstəmaz alsın, sonra qalxıb iki rükət namaz qılsın, sonra da Allahdan bağışlanma diləsin, Allah onu mütləq bağışlayar».

(٤ ٥) Şeytani və onun vəsvəşələrini uzaqlaşdıran dua

١٤١. «Ondan Allaha sığınmaq».

١٤٢. «Azan vermək».

١٤٣. «Şəriətə müvafiq zikrlər etmək və Quran oxumaq».

^١ Əbu Davud, ٢/٨٦; Ət-Tirmizi, ٢/٢٠٧. Əl-Albani bu hədisi «səhih» hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», ١/٢٨٣.

^٢ Əbu Davud, ١/٢٠٦; Ət-Tirmizi. Bax: «Səhih-t-Tirmizi», ١/٧٧ və «Əl-Muminun», ٩٨-٩٩.

^٣ Muslim, ١/٢٩١; Əl-Buxari, ١/١٥١.

^٤ Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Evlərinizi qəbiristanlığa çevirməyin. Şübhəsiz ki, şeytan “Əl-Bəqərə” surəsi oxunan evdən qaçar!» Muslim rəvayət etmişdir, ١/٥٣٩. =

(۴۶) Xoşa gəlməyən bir hadisə baş verdikdə yaxud istədiyi bir iş baş tutmadıqda edilən dua

((قَدْرُ اللَّهِ وَمَا شَاءَ فَعَلَ)) – ۱۴۴

۱۴۴. [Qadərullahi və mə şaə fəalə!]

۱۴۴. «Allahın qədəridir. O, istədiyini edir!».

= Həmçinin səhər və axşam zikrləri, yuxudan oyanarkən və yatağa girərkən oxunan zikrlər, evə girərkən və evdən çıxarkən edilən zikrlər, məscidə girərkən və məsciddən çıxarkən edilən zikrlər və başqa bu kimi şəriətə uyğun zikrlər, habelə yatmadan əvvəl Kursi ayəsini və əl-Bəqərə surəsinin axır iki ayəsini oxumaq, yüz dəfə “Lə ilahə illəllah vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir!” demək, – onun üçün gün ərzində şeytandan qoruyucu olar – azan vermək şeytanı uzaqlaşdırar.

ᵀ Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Allah üçün güclü mömin zəif mömindən daha yaxşı və daha sevimlidir. Onların hər ikisində xeyir var. Sənə fayda verən şeyi götür, (yalnız) Allahdan kömək dilə və aciz olma! Sənə bir hadisə üz versə, demə ki, kaş belə edəydim. Əksinə, de: «Allahın qədəridir. O istədiyini edir. Çünki “əgər” şeytana qapı açır». Muslim, ۴/۲۰۵۲.

(۴۷) Övladı olanı təbrik etmək və bunun qarşılıqlı cavabı

۱۴۵ - ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ لَكَ، وَشَكَرْتَ
الْوَاهِبَ، وَبَلَغَ أَشُدَّهُ، وَرَزَقْتَ بِهِ))

۱۴۵. [Bərakəllahu ləkə fil-məuhubi ləkə
və şəkərtəl-vahibə və bələğa əşuddəhu və
ruziqtə birrahu]

۱۴۵. «Allah sənə (əvəssiz olaraq) verdiyi (bu
uşağı) sənin üçün mübarək etsin! (Onu sənə)
verənə şükr edəsən. (Övladın) gəncliyin ən
yetkin çağına yetişsin və onun yaxşılıqlarını
dadasan!» Təbrik edilən adam onu təbrik edə-
nə cavab verərək deyir:

((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا، وَرَزَقَكَ اللَّهُ
مِثْلَهُ، وَأَجَزَلَ ثَوَابَكَ))

[Barakəllahu ləkə və barakə aleykə və
cəzakəllahu xayran və razəqakəllahu mis-
ləhu və əczələ səvabəkə]

«Allah mübarək eləsin, sənin üçün bərəkətli etsin! Allah səni xeyirlə mükafatlandırсын! Allah sənə də beləsinə bəxş etsin və savabını da artırsın!»¹

(۴۸) Uşaqları qorumaq üçün oxunan dua

۱۴۶. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Həsən və Hüseyini Allah onlardan razı olsun qorumaq üçün belə dua edərdi:

۱۴۶ - ((أُعِيذُكُمْ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَةٍ))

۱۴۶. [Uiyzukumə bikəlimətilləhit-təmməti min kulli şeytanin və hammətin və min kulli aynin ləmmətin]

¹ Ən-Nəvəvi «əl-Əzkar», səh. ۳۴۹; Səlim əl-Hilali «Səhihul-Əzkar», ۲/۷۱۳.

«Hər bir şeytandan, zərərli həşəratdan və hər pis gözdən qorumaq üçün sizi Allahın tam kəlamlarına həvalə edirəm».^۱

(۴۹) Xəstəni ziyarət edərkən onun üçün edilən dua

((لَا بَأْسَ، طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ)) – ۱۴۷

۱۴۷. [Lə bə'sə tahurun inşə Allah]

۱۴۷. «Eybi yoxdur, inşallah (günahların) təmizlənilir!»^۲

((أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ)) – ۱۴۸

۱۴۸. [Əs'əlullahəl-aziymə Rabbəl-arşil-aziymi ən yəşfiyəkə]

^۱ əl-Buxari, ۴/۱۱۹. İbn Abbasın Allah ondan razı olsun rəvayətidən.

^۲ «Fəthul-Bari», ۱۰/۱۱۸

١٤٨. «Böyük Ərşin Rəbbi olan Əzəmətli Allahdan diləyirəm ki, sənə şəfa versin!» (yeddi dəfə)^١

(••) Xəstəni ziyarət etməyin fəziləti

١٤٩. Əli ibn Əbi Talib Allah ondan razı olsun rəvayət edir ki, Rəsulullahın səllallahu aleyhi və səlləm belə dediyini eşitdim: «Müsəlman qardaşını ziyarət edən adam (onun yanına gəlib) oturanadək Cənnət bağından keçir. Oturduqda isə onu mərhəmət bürüyər. Səhər olsa, axşamadək yetmiş min mələk onun üçün xeyir-dua edər, axşam olsa, səhərədək yetmiş min mələk onun üçün xeyir-dua edər».^٢

^١ «Müsəlman bəndə əcəli çatmamış xəstəni ziyarət edib yeddi dəfə bu duanı desə, xəstə sağalar». Ət-Tirmizi və Əbu Davud. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ٢/٢١٠ və «Səhihul Cami», ٥/١٨٠.

^٢ Ət-Tirmizi, İbn Macə və Əhməd. Bax: «Səhih İbn Macə», ١/٢٤٤ və «Səhihu-t-Tirmizi», ١/٢٨٦. Həmçinin Əhməd Şakir də bunu səhih hesab etmişdir.

(۵۱) Həyatından əlini üzmüş xəstənin duası

۱۵۰. ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَ أَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى))

۱۵۰. [Allahummə-ğfirliy vərhəmnii və əlhiqnii birrafiqil-a'lə]

۱۵۰. «Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni Uca Dosta qovuşdur!»^۱

۱۵۱. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm ölümündən əvvəl əllərini suya salıb üzünə sürtər və deyərdi:

۱۵۱. ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، إِنَّ لِلْمَوْتِ لَسَكْرَاتٍ))

۱۵۱. [Lə ilahə illəllahu, innə lilməuti lə-səkərat]

^۱ əl-Buxari, ۷/۱۰ və Muslim, ۴/۱۸۹۳.

«Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Həqiqətən, ölümün öz bihuşluğu var».¹

۱۵۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))

۱۵۲. [Lə ilahə illəllahu Allahu Əkbər,lə ilahə illəllahu vəhdəhu,lə ilahə illəllahu vəhdəhu lə şərikə ləhu,lə ilahə illəllahu ləhul-mulku və ləhul-həmdü,lə ilahə illəllahu və lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

۱۵۲. «Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Allah ən Böyükdür. Tək Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Allahdan başqa haqq məbud yoxdur. Mülk

¹ «Fəthul-Bari», ۸/۱۴۴.

Onundur və həmd Onadır. Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»¹

(۵۲) Can verənə təlqin edilən dua

۱۵۳. «Kimin son sözü:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ)) – ۱۵۳

۱۵۳. [Lə ilahə illəllah!]

«Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur!» olsa, Cənnətə daxil olar.^۲

(۵۳) Başına müsibət gələnin duası

۱۵۴ - ((إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ اللَّهُمَّ أَجْرُنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا))

¹ Bu hədisi ət-Tirmizi, İbn Macə rəvayət etmiş və əl-Albani onu “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۵۲ və «Səhih İbn Macə», ۲/۳۱۷.

^۲ Əbu Davud, ۳/۱۹۰. Bax: «Səhihul-Cami», ۵/۳۴۲

١٥٤. [İnnə lilləhi və innə ileyhi raciun, Allahummə'curni fi musiybətiy və əxlif liy xayran minhə]

١٥٤. «Biz, Allaha məxsusuq və Ona da qayıdacağıq! Allahım! Başıma gələn müsibət sayəsində məni mükafatlandır və əvəzinə ondan da xeyirlisini ver!»^١

(٥٤) Meyitin gözlərini qapayarkən edilən dua

١٥٥ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانٍ (بِسْمِهِ) وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ، وَاحْلِفْهُ فِي عَقِبِهِ فِي الْعَابِرِينَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَنُورٌ لَهُ فِيهِ))

١٥٥. [Allahummə-ğfir li-fulənin (ölənin adı çəkilir) vərfa' dərəcətəhu fil-məhdiyyinə vəxlufhu fi aqıbihi fil-ğabirinə vəğfir

^١ Muslim, ٢/٦٣٢.

lənə və ləhu yə Rabbəl-aləmin vəfsəh ləhu
fi qabrihi və nəvvir ləhu fiyhi]

۱۵۵. «Allahım! Filankəsi (ölənin adını çək-məli) bağışla, doğru yolda olanlar arasında onun dərəcəsinə yüksəlt, geridə qalanlara (onun yaxınlarına) vəkil ol. Ey aləmlərin Rəb-bi! Bizi də, onu da bağışla! Onun qəbrini geniş et və oranı onun üçün nurlandır!»^۱

(۵۵) Cənazə namazında meyit üçün oxunan dua

۱۵۶ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَأَعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ
نُزْلَهُ، وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالتَّلَجِ وَالْبَرَدِ، وَنَقِّهِ مِنَ
الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ
دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ
وَأَعِزَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ [وَعَذَابِ النَّارِ]))

^۱ Muslim, ۲/۶۳۴.

۱۵۶. [Allahummə-ğfir ləhu vərhəmhə
və afihi va'fu anhu və əkrim nuzuləhu və
vəssi' mudxaləhu vəğsilhu bil-məi vəs-
səlci vəl-bəradi və nəqqihi minəl-xətayə
kəmə nəqqaytəs-səubəl-əbyədə minəd-də-
nəsi, və əbdilhu dərən xayran min dərihi,
və əhlən xayran min əhlihi, və zəucən
xayran min zəucihi və ədxilhul-cənnətə və
əizhu min əzabil-qabri [və əzabin-nəri]]

۱۵۶. «Allahım! Onu bağışla, ona rəhm et,
onu(günahlardan) salamat et, onu əfv et, onu
gözəl tərzdə qarşıla, onun yerini geniş et! Onu
su, qar və dolu ilə yu! Ağ paltarı kirdən
təmizlədiyini kimi onu da günahlardan təmizlə!
Ona evinin əvəzinə daha xeyirli ev, ailəsinin
əvəzinə daha xeyirli ailə, zövcəsinin əvəzinə
daha xeyirli zövcə ver! Onu Cənnətə daxil et!

Onu qəbir əzabından (və Cəhənnəm əzabından) qoru!»¹

۱۵۷ - ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا، وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا، وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا، وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا. اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ. اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ))

۱۵۷. [Allahummə-ğfir lihəyyinə və məyyitinə və şahidinə və ǧaibinə və saǧiyrinə və kəbiyrinə və zəkərinə və unsanə. Allahummə mən əhyəytəhu minnə fə əhyihi aləl-is-ləm və mən təvaffəytəhu minnə fətəvaffəhu aləl-iymən. Allahummə lə təhrimnə əcrahu və lə tudillənə bə'dəhu]

۱۵۷. «Allahım! Dirimizi və ölümüzü, burada olanımızı və olmayanımızı, kiçiyimizi və böyüyümüzü, kişimizi və qadınımızı bağışla! Allahım! Bizdən kimi yaşatsan müsəlman kimi

¹ Muslim, ۲/۶۶۳.

yaşat! Bizdən kimi öldürsən mömin kimi öldür! Allahım! Onun əcrindən bizi məhrum etmə və ondan sonra bizi azdırma!»¹

۱۵۸ - ((اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانًا ابْنُ فُلَانٍ فِي ذِمَّتِكَ، وَحَبْلُ جَوَارِكَ، فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَأَنْتَ أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ. فَاعْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ))

۱۵۸. [Allahummə innə fulənə-bnə fulə-nin (*vəfat etmiş kəsin adı deyilir*) fi zimmətikə, və həbli civarikə, fəqihi min fitnə-til-qabri və əzabin-nəri, və əntə əhlul-və-fai vəl-həqqi. Fəğfir ləhu vərhəmhu innəkə əntəl-ğafurur-rahim]

۱۵۸. «Allahım filankəs oğlu filankəs (*vəfat etmiş kəsin adı deyilir*) Sənin himayəndədir, (ağıbəti) Səndən asılıdır. Onu qəbir fitnəsindən və Cəhənnəm əzabından qoru! Sən vəfa və

¹ İbn Macə, ۱/۴۸۰; Əhməd, ۲/۳۶۸. Bax: «Səhih İbn Macə», ۱/۲۵۱.

haqq sahibisən! Onu bağışla, ona rəhm et! Həqiqətən, Sən Bağışlayansan, Rəhmlisən!»¹

۱۵۹ - ((اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أَمَّتِكَ اِحْتِاجَ إِلَى رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَذَابِهِ، إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ))

۱۵۹. [Allahummə abduka vəbnü əməti-kə-htacə ilə rahmətikə və əntə ğaniyyun an əzabihi, in kənə muhsinən fəzid fi həsənatihi və in kənə musien fətəcavəz an-hu]

۱۵۹. «Allahım! Sənin qulun, Sənin kənizinin oğlu Sənin mərhəmətinə möhtacdır. Sənin ona əzab verməyə ehtiyacın yoxdur. Əgər o, yaxşı

¹ Əbu Davud, ۴/۲۱۱; İbn Macə. Bax: «Səhih İbn Macə», ۱/۲۵۱.

əməl sahibidirsə, savabını artır! Yox əgər pis əməl sahibidirsə, günahından keç!»¹

(۵۶) Həddi-bülüğa çatmamış uşağın cənazə namazında oxunulan dua

۱۶۰ - ((اللَّهُمَّ أَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ))

۱۶۰. [Allahummə, əizhu min əzabil-qabri]

۱۶۰. «Allahım! Onu qəbir əzabından qoru!»^۲

Sonra:

¹ Bu hədisi əl-Hakim rəvayət etmiş və “səhih” saymış, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir ۱/۳۰۹. Bax: əl-Albani, «Əhkamul-Cənəiz», səh. ۱۲۰.

² Səid ibn Museyyib rəvayət edir ki, «Mən Əbu Hureyranın arxasında heç bir günah görməyən körpə bir uşağın cənazə namazını qılarkən onun bu cür dua etdiyini eşitdim». Bu hədisi Malik «əl-Muvatta» əsərində ۱/۲۸۸; İbn Əbi Şeybə «əl-Musannaf» əsərində ۲/۲۱۷; Beyhaqi «Sünən» əsərində ۴/۹ rəvayət etmişlər. Şueyb əl-Arnaut Bəğavinin «Şərhu-s-Sünən» əsərinin təhqiqində ۵/۳۰۷ bu hədisin isnadının «səhih» olduğunu söyləmişdir.

((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطًا وَذُخْرًا لِوَالِدَيْهِ، وَشَفِيعًا مُجَابًا. اللَّهُمَّ ثَقُلْ بِهِ مَوَازِينَهُمَا وَأَعْظِمْ بِهِ أَجُورَهُمَا، وَ أَلْحِقْهُ بِصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كِفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ، وَفِي بَرَحِمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَأَسْلَافِنَا، وَ أَفْرَاطِنَا، وَ مَنْ سَبَقَنَا بِالْإِيمَانِ))

[Allahummə-c'alhu fəratən və zuxran li-validəyhi və şəfiyan mucəbən. Allahummə səqqil bihi məvazinəhumə və ə'zim bihi ucurahumə və əlhiqhu bisalihil-mu'miniynə vəc'alhu fi kəfaləti İbrahim və qıhi birahmətikə əzabəl-cəhim, və əbdilhu dəran xayran min dərihi, və əhlən xayran min əhlihi, Allahummə-ğfir liəsləfinə və əfratinə və mən səbəqanə bil-iyman]

«Allahım! Onu valideynləri üçün (cənnətə girməkdə onları) qabaqlayan, saxlanılan bir nemət və duası qəbul olunan bir şəfaətçi et! Allahım! Onun sayəsində onların (yaxşı əməl)

tərəzilərini ağır et və onların mükafatlarını böyük et! Onu əməlisaleh möminlərə qovuşdur və İbrahimin himayəsinə götür. Öz mərhəmətinlə onu Cəhənnəm əzabından qoru! Ona evinin əvəzinə daha xeyirli ev, ailəsinin əvəzinə daha xeyirli ailə ver! Allahım! Bizim sələflərimizi,¹ uşaqlarımızı və bizdən əvvəl iman gətirmiş kimsələri bağışla!» - desə yaxşı olar.²

((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا، وَسَلَفًا، وَأَجْرًا)) - ۱۶۱

۱۶۱. [Allahummə-c'alhu lənə fəratan və sələfən və əcran!]

۱۶۱. «Allahım! Onu bizim üçün (cənnətə girməkdə bizi) qabaqlayan, sələf və mükafat et!»³

¹ Keçmiş nəslimizi.

² Bax: ibn Qudəmənin, «əl-Muğni», ۳/۴۱۶; Şeyx Əbdüləziz ibn Abdullah ibn Baz, «əd-Durusul-Muhimmə li Ammətul-Ummə», səh. ۱۵.

³ «əl-Həsən uşaq üçün cənazə namazı qıldıqda Kitabı açan (əl-Fatihə) surəsini oxuyar və [bu duanı] deyərdi....» əl-Bəğavi, «Şərhu-s-Sunnə», ۵/۳۵۷. Abdurrazzaq № ۶۵۸۸.

(۵۷) Təziyə^۱ duası

۱۶۲ - ((إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ، وَلَهُ مَا أُعْطِيَ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى ... فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ))

۱۶۲. [İnnə lillahi mə əxazə və ləhu mə ə'ta və kullu şey'in indəhu biəcəlin mu-səmmə... fəl-təsbir vəl-təhtəsib]

۱۶۲. «Şübhəsiz ki, Allahın aldığı da, verdiyi də Özünə aiddir. Onun yanında hər şeyin öz müəyyən əcəli var... Səbr et və (bunun əvəzinə Allah yanında mükafat qazanacağına) ümid bağla!»^۱ Sonra:

((أَعْظَمَ اللَّهُ أَجْرَكَ، وَأَحْسَنَ عَزَاكَ وَغَفَرَ لِمِيتِكَ))

Buxari bu hədisi «əl-Cənaiz» fəslinin «əl-Fatihəni cənazə namazında oxumaq» qismində ۲/۱۱۳ «mualləq» olaraq rə-vayət etmişdir.

^۱ [Yaxın adamı ölmüş bir şəxsə və ya ailəyə təsəlli vermə.]

^۲ əl-Buxari, ۲/۸۰; Muslim, ۲/۶۳۶.

[Ə'zəməllahu əcrakə və əhsənə azaəkə
və ğafəra liməyyitikə]

«Allah sənin mükafatını böyük etsin, sənə
gözəl təskinlik versin və ölmüş adamını bağış-
lasın!» - desə yaxşı olar.¹

(۵۸) Cənazəni qəbrə qoyarkən edilən dua

((بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ)) - ۱۶۳

۱۶۳. [Bismillahi və alə sunnəti Rasulil-
ləhi]

۱۶۳. «Allahın adı ilə və Rəsulullahın
Sünnəsi üzrə!»^۲

¹ Ən-Nəvəvi, «əl-Əzkar», səh. ۱۲۶.

^۲ Əbu Davud, ۴/۳۱۴ isnadı “səhih”dir. Əhməd isə bu hədisi
belə rəvayət etmişdir: «Allahın adı ilə və Rəsulullahın millə-
ti (dini) üzrə!» İsnadı “səhih”dir.

(۵۹) Cənazəni dəfn etdikdən sonra edilən dua

((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ)) – ۱۶۴

۱۶۴. [Allahummə-ğfir ləhu. Allahummə səbbithu.]

۱۶۴. «Allahım, onu bağışla! Allahım, onu səbatlı et!»^۱

(۶۰) Qəbirləri ziyarət edərkən oxunan dua

^۱ Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm cənazəni dəfn etdikdən sonra onun qəbri üstündə durub deyərdi: «(Allahdan) qardaşınız üçün bağışlanma diləyin və onun sabit olmasını istəyin. Çünki onu, indi sorğu-sual edirlər». Əbu Davud, ۳/۳۱۵. Həkim onu “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir, ۱/۳۷۰.

۱۶۵ - ((السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ،
وَأَنَا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ [وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا
وَالْمُسْتَأَخِرِينَ] أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ))

۱۶۵. [Əs-sələmu aleykum əhləd-diyəri
minəl-mu'miniynə vəl-muslimiyn və innə
inşə Allahu bikum ləhiqunə [və yərhəmul-
lahul-mustəqdimiynə minnə vəl-mustə'xi-
riynə]. Əs'əlullahə lənə və ləkumul-afiyətə]

۱۶۵. «Ey (bu) diyarın mömin və müsəlman
sakinləri! Sizə salam olsun! Allah istəsə biz də
sizə qovuşacağıq. [Allah bizdən əvvəl gedənlə-
rə və qalanlara rəhmət etsin!] Allahdan özü-
müzə və sizə salamatlıq diləyirəm!»¹

(۶۱) Külək əsərkən edilən dua

¹ Muslim, ۲/۶۷۱. Bu hədisin mətni İbn Macənin «Sünən» əsərində (۱/۴۹۴) Bureydadən Allah ondan razı olsun rəvayət etdiyi hədisdən götürülmüşdür. Mötərizə içində olanlar isə = = Muslimin Aişədən Allah ondan razı olsun rəvayət etdiyi hədisdən götürülüb ۲/۶۷۱.

۱۶۶ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا))

۱۶۶. [Allahummə inniy əs'əlukə xayrahə və əuzu bikə min şərrihə]

۱۶۶. «Allahım! Səndən onun (küləyin) xeyrini diləyirəm və onun şərindən Sənə sığınırım!»^۱

۱۶۷ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ))

۱۶۷. [Allahummə inniy əs'əlukə xayrahə və xayra mə fiyhə və xayra mə ursilət bihi, və əuzu bikə min şərrihə və şərri mə fiyhə və şərri mə ursilət bihi]

۱۶۷. «Allahım! Səndən onun (küləyin) xeyrini, onda olanın xeyrini və onunla birlikdə

^۱ Əbu Davud, ۴/۳۲۶; ibn Macə, ۲/۱۲۲۸. Bax: «Səhih ibn Macə», ۲/۳۰۵.

göndərilənin xeyrini diləyirəm! Onun şərindən, onda olanın şərindən və onunla birlikdə göndərilənin şərindən Sənə sığınırım!»¹

(۶۲) Göy guruldayarkən edilən dua

۱۶۸ - ((سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ))

۱۶۸. [Subhanəl-ləzi yusəbbihur-ra'du bi-həmdihı vəl-mələikətu min xiyfətihi]

۱۶۸. «Göy gurultusunun həmd edərək, mələklərin isə qorxusundan şəninə təriflər dediyi (Allah) pak və müqəddəsdır!»^۲

¹ Muslim, ۲/۶۱۶; əl-Buxari, ۴/۷۶.

^۲ «Abdullah ibn əz-Zubeyr Allah ondan razı olsun göy gurultusu eşidəndə sözünü yarımçıq qoyub [bu duanı] deyərdi...» «əl-Muvatta», ۲/۹۹۲. əl-Albani: “Məuquf olaraq isnadı səhihdir” demişdir.

(۶۳) Yağışın yağması üçün edilən bəzi dualar

۱۶۹ - ((اللَّهُمَّ أَسْقِنَا غَيْثًا مُغِيثًا مَرِيئًا مَرِيئًا، نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلًا غَيْرَ آجِلٍ))

۱۶۹. [Allahummə əsqinə ğaysən muğiy-sən, məriyən, məriyan, nafiyan ğayra dar-rin, acilən ğayra əcilin]

۱۶۹. «Allahım! Bizə imdadımıza çatan, xoş, bərəkətli, faydalı, zərəri olmayan, həməən, gecikdirmədən yağmur endir!»^۱

۱۷۰ - ((اللَّهُمَّ أَغْنِنَا، اللَّهُمَّ أَغْنِنَا، اللَّهُمَّ أَغْنِنَا))

۱۷۰. [Allahummə əğisnə, Allahummə əğisnə, Allahummə əğisnə]

^۱ Əbu Davud, ۱/۳۰۳. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» ۱/۲۱۶.

۱۷۰. «Allahım, bizə yağmur endir! Allahım, bizə yağmur endir!»^۱

۱۷۱ - ((اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ، وَبَهَائِمَكَ، وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ، وَأَحْيِ بَلَدَكَ الْمَيِّتَ))

۱۷۱. [Allahummə-sqi ibadəkə və bəhai-məkə, vənşur rahmətəkə və əhyi bələdə-kəl-məyyitə]

۱۷۱. «Allahım! Qullarına və heyvanlarına su ver! Mərhəmətini yay və ölü məmləkətini dirilt!»^۲

(۶۴) Yağış yağanda edilən dua

۱۷۲ - ((اللَّهُمَّ صَيِّبَا نَافِعَا))

۱۷۲. [Allahummə sayyibən nafian]

^۱ əl-Buxari, ۱/۲۲۴; Muslim, ۲/۶۱۳.

^۲ Əbu Davud, ۱/۳۰۵. əl-Albani bu hədisi “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» ۱/۲۱۸.

۱۷۲. «Allahım! (Bu yağışı) bol, faydalı et!»^۱

(۶۵) Yağış yağandan sonra edilən zikr

((مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ)) – ۱۷۳

۱۷۳. [Mutirnə bi fadlilləhi və rəhmətihi]

۱۷۳. «Allahın lütfü və mərhəməti ilə bizə yağmur endirildi».^۲

(۶۶) Havanın açılması üçün edilən dua

((اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا. اللَّهُمَّ عَلَى الْآكَامِ وَالْظُرَابِ،
وَبُطُونِ الْأَوْدِيَةِ، وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ))

۱۷۴. [Allahummə həvaleynə və lə aley-nə. Allahummə aləl-akəmi vəz-zırabi və butunil-audiyəti və mənabitiş-şəcəri]

^۱ «Fəthul-Bari», ۲/۵۱۸.

^۲ əl-Buxari, ۱/۲۰۵; Muslim, ۱/۸۳.

۱۷۴. «Allahım! Üzərimizə deyil, ətrafımıza (yağdır). Allahım! Təpələrə, dağlara, vadilərə və ağac bitən yerlərə (yağdır)!»^۱

(۱۷) Hilal^۲ görünərkən edilən dua

۱۷۵ - ((اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، وَالتَّوْفِيقِ لِمَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى، رَبَّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ))

۱۷۵. [Allahu Əkbər, Allahummə əhilləhu aleyinə bil-əmni, vəl-iyməni, vəs-sələməti, vəl-isləmi, vət-təufiqi limə tuhibbu Rabbənə və tərda. Rabbunə və Rabbukəllahu]

۱۷۵. «Allah ən Böyükdür! Allahım! Onu əmin-amanlıqla, imanla, salamatlıqla, islamla və ey Rəbimiz, sevdiyin və razı qaldığın işlərə müvəffəqiyyət verməklə başımız üzərinə çı-

^۱ əl-Buxari, ۱/۲۲۴; Muslim, ۲/۶۱۴.

^۲ [Təzə ay.]

xart! (Ey hilal!) Bizim də Rəbbimiz, sənin də Rəbbin Allahdır!»¹

(۱۸) Oruc tutan iftarını açarkən etdiyi dua

۱۷۶ - ((ذَهَبَ الظَّمَأُ، وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ، وَبَتَّ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ))

۱۷۶. [Zəhəbəz-zəməu, vəbtəllətil-uruq, və səbətəl-əcru inşə Allah]

۱۷۶. «Susuzluq getdi və damarlar islandı. Allah istəsə, savab yazıldı!»²

۱۷۷ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ

تَغْفِرَ لِي))

۱۷۷. [Allahummə inniy əs'əlukə birah-mətikəl-ləti vasi'at kullə şey'in ən təğfira liy]

¹ Ət-Tirmizi, ۵/۵۰۴; Əd-Darimi, ۱/۳۳۶. Mətn Əd-Dariminindir. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۵۷.

² Əbu Davud, ۲/۳۰۶ və başqaları rəvayət etmişlər. Bax: hihul Cami», ۴/۲۰۹.

۱۷۷. «Allahım! Səndən hər şeyi əhatə edən mərhəmətinlə məni bağışlamanı diləyirəm!»^۱

(۶۹) Yeməyə başlayarkən edilən dua

۱۷۸. «Sizlərdən biri yemək yeməyə başlayarkən:

((بِسْمِ اللَّهِ)) – ۱۷۸

[Bismilləh]

«Allahın adı ilə!» desin. Əgər əvvəldə bunu unutsa, onda:

((بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ))

[Bismilləhi fi əvvəlihi və axirihi]

«Əvvəlində də, axırında da Allahın adı ilə!» desin.^۲

۱۷۹. Qoy Allahın yemək verdiyi kimsə [belə] desin:

^۱ Abdullah ibn Amr ibnul-Asın Allah ondan razı olsun rəvayətinə. İbn Macə, ۱/۵۵۷ rəvayət etmiş və İbn Həcər onu “həsən” hesab etmişdir. Bax: «Şərhul-Əzkar», ۴/۳۴۲.

^۲ Əbu Davud, ۳/۳۴۷; Ət-Tirmizi, ۴/۲۸۸. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۲/۱۶۷.

۱۷۹ - ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ))

[Allahummə bərik lənə fiyhi və ət'immə xayran minhu]

«Allahım! Bunu bizim üçün bərəkətli et və bizə bundan daha xeyirlisini nəsib eylə!»

Allahın süd nəsib etdiyi kimsə isə [belə] desin:

((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ))

[Allahummə bərik lənə fihi və zidnə minhu]

« Allahım! Bunu bizim üçün bərəkətli et və bundan bizə çox nəsib eylə!»¹

(۷۰) Yeməkdən sonra edilən dua

۱۸۰ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ))

¹ Ət-Tirmizi, ۵/۵۰۶. Bax: « Səhihu-t-Tirmizi », ۳/۱۵۸.

١٨٠. [Əlhəmdü lilləhil-ləzi ət'aməniy həzə və razəqaniyhi min ğayri həulin min-niy və lə quvvətin]

١٨٠. «Bunu mənə yedirdən və özüm heç bir qüdrət və güc sərf etmədən onu mənə bəxş edən Allaha həmd olsun!»^١

١٨١ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ، غَيْرَ [مَكْفِيٍّ وَلَا [مُودِّعٍ، وَلَا مُسْتَعْنٍ عَنْهُ رَبَّنَا))

١٨١. [Əlhəmdü lilləhi həmdən kəsiran tayyibən mubarakan fihi ğayra [məkfiyyin və lə] muvəddəin və lə mustəğnən anhu Rabbənə]

١٨١. «Rəbbimiz Allaha həmd olsun! (Özü də) çoxlu, xoş, mübarək, [sonsuz], ardı-arası kəsilməyən, onsuz keçinmək mümkün olmayan bir həmd!»^٢

^١ ən-Nəsai istisna olmaqla «Sünən» əsərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: « Səhihu-t-Tirmizi », ٣/١٥٩.

^٢ əl-Buxari, ٦/٢١٤; ət-Tirmizi, ٥/٥٠٧. Mətn ət-Tirmizindir.

(۷۱) Qonağın ona yemək verən üçün etdiyi dua

۱۸۲ - ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيْمَا رَزَقْتَهُمْ، وَاعْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمَّهُمْ))

۱۸۲. [Allahummə bərik ləhum fimə razəqtəhum vəğfir ləhum vərhəmhəhum]

۱۸۲. «Allahım! Onlara verdiyin ruzini bərəkətli et, onları bağışla və onlara rəhm et!»^۱

(۷۲) Su verən yaxud vermək istəyən şəxs üçün edilən dua

۱۸۳ - ((اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمَنِي وَاسْقِ مَنْ سَقَانِي))

۱۸۳. [Allahummə ət'im mən ət'aməniy və-sqi mən səqaniy]

۱۸۳. «Allahım! Mənə yemək verənə yemək ver, su verənə su ver!»^۱

^۱ Muslim, ۳/۱۶۱۵.

(۷۳) (Başqa evdə) orucunu açan şəxsin ev əhli üçün etdiyi dua

۱۸۴ - ((أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ،
وَصَلَّتْ عَلَيْكُمُ الْمَلَائِكَةُ))

۱۸۴. [Əftəra indəkumus-saimunə və əkələ təaməkumul-əbraru və sallət aleykumul-məlaikətu]

۱۸۴. «Oruc tutanlar sizdə iftar açsın, yeməyinizi yaxşı adamlar yesin, mələklər də sizin üçün dua etsin!»^۱

^۱ Muslim, ۳/۱۲۶.

^۲ «Sünən Əbu Davud», ۳/۳۶۷; İbn Macə ۱/۵۵۶. ən-Nəsai «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl» əsərində (№ ۲۹۶ – ۲۹۸) rəvayət etmişdir ki, Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm bu duanı hər hansı bir evdə iftar yeməyi yedikdə edərdi. Bu hədisi əl-Albani “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» ۲/۷۳۰.

**(۷۴) Oruc tutan şəxsin yemək süfrəsi
açıldığı zaman orucunu^۱ pozmaq
istəmədikdə etdiyi dua**

۱۸۵. «Sizlərdən birini qonaq çağırırsalar, getsin! Oruc tutubsa, dua etsin, tutmayıbsa, yeməkdən yesin!»^۲

**(۷۵) Oruc tutan onu söyən adama nə
deməlidir**

((إِنْني صَائِمٌ، إِنْني صَائِمٌ)) – ۱۸۶

۱۸۶. [İnniy saimun, inniy saimun]

۱۸۶. «Mən orucam, mən orucam!»^۳

**(۷۶) Novbar meyvə görərkən edilən
dua**

^۱ [Burada vacib orucdan başqa tutulan orucalar qəsd edilir.]

^۲ Muslim, ۲/۱۰۵۴.

^۳ «Fəthul-Bari» ۴/۱۰۳; Muslim ۲/۸۰۶.

۱۸۷ - ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مُدْنَا))

۱۸۷. [Allahummə bərik lənə fi səmərinə və bərik lənə fi mədiynətinə və bərik lənə fi sainə və bərik lənə fi muddinə]

۱۸۷. «Allahım! Məhsulumuzu bizim üçün bərəkətli et, şəhərimizi bizim üçün bərəkətli et, saamızı^۱ bizim üçün bərəkətli et və muddumuzu^۲ bizim üçün bərəkətli et!»^۳

(۷۷) Asqırdıqda edilən dua

۱۸۸. «Sizlərdən biri asqırsa,

((الْحَمْدُ لِلَّهِ)) - ۱۸۸

[Əlhəmdulilləh]

^۱ [Dörd ovuca bərabər ölçü vahididir.]

^۲ [Bir ovuca bərabər ölçü vahididir.]

^۳ Muslim, ۲/۱۰۰۰.

«Həmd olsun Allaha!» desin. Qardaşı və ya dostu isə ona:

((يَرْحَمُكَ اللَّهُ))

[Yərhəməlləh]

«Allah sənə rəhm etsin!» desin. O da «Allah sənə rəhm etsin!» deyənə:

((يَهْدِيْكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ))

[Yəhdiykumullahu və yuslihu bələkum]

«Allah sizi doğru yola yönəltsin və işinizi avand etsin!» desin.

**(۷۸) Kafir asqırıb əlhəmdulilləh desə,
ona nə deyilir**

((يَهْدِيْكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ)) – ۱۸۹

۱۸۹. [Yəhdiykumullahu və yuslihu bələkum]

^۱ əl-Buxari, ۷/۱۲۵.

۱۸۹. «Allah sizi doğru yola yönəltsin və işinizi avand etsin!»^۱

(۷۹) Evlənən üçün edilən dua

۱۹۰. ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ؛ وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ))

۱۹۰. [Bərakəllahu ləkə və bərakə aleykə və cəmə'a bəynəkumə fi xayrin]

۱۹۰. «Allah mübarək eləsin, sənin üçün bərəkətli etsin, hər ikinizi xeyir üzərində birləşdirsins!»^۲

(۸۰) Evlənən şəxsin özü üçün etdiyi dua və minik heyvanı alanın edəcəyi dua

۱۹۱. Sizdən biriniz bir qadınla evləndikdə və ya bir xidmətçi (satın) aldıqda belə desin:

^۱ Ət-Tirmizi, ۵/۸۲; Əhməd, ۴/۴۰۰; Əbu Davud, ۴/۳۰۸. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۲/۳۵۴.

^۲ Ən-Nəsai istisna olmaqla «Sünən» əsərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۱/۳۱۶.

۱۹۱ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ))

[Allahummə inniy əs'əlukə xayrahə və xayra mə cəbəltəhə aleyhi, və əuzu bikə min şərrihə və şərri mə cəbəltəhə aleyhi]

«Allahım! Şübhəsiz ki, mən Səndən həm onun xeyrini, həm də ona verdiyin xilqətin xeyrini diləyirəm. Onun şərindən və ona verdiyin xilqətin şərindən Sənə sığınırım!» Dəvə aldıqda da, onun hörgücünün başından tutub eyni ilə bu duanı desin.^۱

(۸۱) Həyat yoldaşı ilə cinsi əlaqəyə girməmişdən əvvəl edilən dua

^۱ Əbu Davud, ۲/۲۴۸; İbn Macə, ۱/۶۱۷. Bax: «Səhih İbn Macə», ۱/۳۲۴.

۱۹۲ - ((بِسْمِ اللَّهِ. اللَّهُمَّ حَبِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا))

۱۹۲. [Bismilləh. Allahummə cənnibnəş-şeytanə, və cənnibiş-şeytanə mə razəqtənə]

۱۹۲. «Allahın adı ilə! Allahım! Bizi şeytandan uzaqlaşdır, şeytanı da bizə bəxş etdiyin şeydən uzaqlaşdır!»^۱

(۸۲) Qəzəblənərkən edilən dua

۱۹۳ - ((أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))

۱۹۳. [Əuzu billəhi minəş-şeytanir-racim]

۱۹۳. «Lənətlənmiş şeytandan Allaha sığıniram!»^۲

^۱ Əl-Buxari, ۶/۱۴۱; Muslim, ۲/۱۰۲۸.

^۲ Əl-Buxari, ۷/۹۹; Muslim, ۴/۲۰۱۵.

(۸۳) Müsibətə düçar olmuş kimsəni görərkən edilən dua

۱۹۴ - ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي
عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا))

۱۹۴. [Əlhəmdü lilləhi-lləzi afəniy mim-
məbtəlakə bihi və fəddaləniy alə kəsiyri
mimmən xaləqa təfdiylən]

۱۹۴. «Sənə üz vermiş müsibətdən məni sala-
mat edən və məni yaratdıqlarının çoxundan fə-
zilətli edərək üstün tutan Allaha həmd olsun!»^۱

(۸۴) Məclisdə nə deyilir

۱۹۵. İbn Ömər Allah ondan razı olsun rəvayət edir
ki, Peyğəmbərin səllallahu aleyhi və səlləm bir məclis-
də qalxmazdan öncə yüz dəfə:

۱۹۵ - ((رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْعَفُورُ))

^۱ Ət-Tirmizi , ۵/۴۹۳-۴۹۴. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۵۳.

۱۹۵. [Rabbiğfirliy və tub aleyyə. İnnəkə əntə-t-təvvabul-ğafur]

«Ey Rəbbim! Məni bağışla, mənim tövbəmi qəbul et! Şübhəsiz ki, Sən Tövbələri qəbul edənsən, Bağışlayansan!»- dediği sayılırdı.^۱

(۸۵) Məclisin kəffarəsi^۲

۱۹۶ - ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))

۱۹۶. [Subhanəkə Allahummə və bihəmdik, əşhədu ən lə ilahə illə ənt, əstəğfirukə və ətubu ileyk]

۱۹۶. «Allahım! Sən pak və müqəddəssən! Sənə həmd olsun! Mən şahidlik edirəm ki,

^۱ Hədisi ət-Tirmizi və başqaları rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۵۳; «Səhih İbn Macə», ۲/۳۲۱. Hədisin mətni ət-Tirmizinindir.

^۲ [Günahların bağışlanması üçün şəriətin buyurduğu qaydada deyilən söz yaxud verilən sədəqə.]

Səndən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur. Səndən bağışlanma diləyir və Sənə tövbə edirəm!»^۱

**(۸۶) «Allah səni bağışlasın!» deyən
üçün edilən dua**

((وَلَكَ)) – ۱۹۷

۱۹۷. [Və ləkə]

۱۹۷. «Səni də!»^۲

**(۸۷) Sənə yaxşılıq edən şəxs üçün
edəcəyin dua**

^۱ «Sünən» əsərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۰۳. Aişə Allah ondan razı olsun rəvayət edir ki, Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm hər bir məclisin sonunda, habelə Quran oxuduqdan və namaz qıldıqdan sonra bu kəlmələri deyərdi....» ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», № ۳۰۸; Əhməd, «Müsnəd», ۶/۷۷. Doktor Faruq Həmadə bu hədisi ən-Nəsainin «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl» əsərinin təhqiqində (səh. ۲۷۳) “səhih” hesab etmişdir.

^۲ Əhməd, ۵/۸۲; ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl» doktor Faruq Həmadənin təhqiqi səh. ۲۱۸, № ۴۲۱.

۱۹۸. [Cəzakəllahu xayran]

۱۹۸. «Allah səni xeyirlə mükafatlandırırsın!» desə, gözəl tərzdə təşəkkür etmiş olar.^۱

**(۸۸) O zikr ki, Allah onun sayəsində
Dəccaldan qoruyar**

۱۹۹. «Kim “əl-Kəhf” surəsinin ilk on ayəsini əzbərləsə, Dəccaldan qorunar!»^۲ Həmçinin, hər namazda axırıncı təşəhhüddən sonra onun fitnəsindən Allaha sığınmaq lazımdır.^۳

**(۸۹) «Səni Allah xatirinə sevirəm»
deyən üçün edilən dua**

((أَحَبُّكَ الَّذِي أَحَبَّبَنِي لَهُ)) - ۲۰۰

^۱ Ət-Tirmizi, № ۲۰۳۵. Bax: «Səhihul-Cami», ۶۲۴۴; «Səhihu-t-Tirmizi», ۲/۲۰۰.

^۲ Muslim, ۱/۵۵۵. Başqa bir rəvayətdə də deyilir ki, «son on ayəsini ...» ۱/۵۵۶.

^۳ Bu kitabdakı ۵۵ və ۵۶-cı dualara bax.

۲۰۰. [Əhəbbəkəl-ləzi əhbəbtəniy ləhu]

۲۰۰. «Məni xatirinə sevdiiyin (Allah) səni də sevsin!»^۱

(۹۰) Malını sənə təklif edən kimsə üçün edilən dua

((بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ)) – ۲۰۱

۲۰۱. [Bərakəllahu ləkə fi əhlikə və məlikə]

۲۰۱. «Allah sənənin üçün ailəni və malını bərəkətli etsin!»^۲

(۹۱) Borcu qaytararkən onu verən şəxs üçün edilən dua

^۱ Əbu Davud, ۴/۳۳۳. əl-Albani bu hədisi «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» ۳/۹۶۵.

^۲ «Fəthul-Bari», ۴/۸۸.

۲۰۲ - ((بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ، إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلَفِ
الْحَمْدُ وَالْأَدَاءُ))

۲۰۲. [Bərakəllahu ləkə fi əhlikə və
məlikə, innəmə cəzəus-sələfil-həmdü
vələdəu]

۲۰۲. «Allah sənə üçün ailəni və malını bərə-
kətli etsin! Həqiqətən borcun qarşılığı təşəkkür
etmək və (onu) ödəməkdir».¹

(۹۲) Allaha şərik qoşmaqdan qorxanın edəcəyi dua

۲۰۳ - ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ
لِمَا لَا أَعْلَمُ))

¹ ən-Nəsai, «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», səh. ۳۰۰; İbn Macə,
۲/۸۰۹. Bax: «Səhih İbn Macə», ۲/۵۵.

۲۰۳. [Allahummə inniy əuzu bikə ən uş-rikə bikə və ənə ə'ləmu, və əstəğfirukə limə lə ə'ləmu]

۲۰۳. «Allahım! Bilə-bilə Sənə şərik qoşmaqdan Sənə sığınırım və bilmədiklərimə görə də Səndən bağışlanma diləyirəm!»^۱

(۹۳) Allah sənə bərəkət versin deyən adama nə deyilir

((وَفِيكَ بَارَكَ اللَّهُ)) – ۲۰۴

۲۰۴. [Və fiykə bərəkəllahu]

۲۰۴. «Allah sənə də bərəkət versin!»^۲

(۹۴) Bəd əlamətə^۱ qarşı edilən dua

^۱ Əhməd ۴/۴۰۳ və başqaları rəvayət etmişlər. Bax: əl-Albani «Səhihul-Cami», ۲/۲۳۳; «Səhihut-Tərgib vət-Tərhib», ۱/۱۹.

^۲ İbn əs-Sunni səh. ۱۳۸, № ۲۷۸. Bax: Bəşir Muhəmməd Uyunun təhqiq etdiyi İbn əl-Qayyimin «Əl-Vabilus-Sayb» əsərinə səh. ۳۰۴.

۲۰۵ - ((اللَّهُمَّ لَا طَيْرَ إِلَّا طَيْرُكَ، وَلَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ))

۲۰۵. [Allahummə lə tayra illə tayrukə, və lə xayra illə xayrukə, və lə ilahə ğayrukə]

۲۰۵. «Allahım! Sənin (izninlə göydə uçan) quşundan başqa heç bir quş yoxdur,^۱ Sənin verdiyin xeyirdən başqa xeyir yoxdur və Sən-

^۱ [Hər hansı bir şey gördükdə yaxud eşitdikdə və ya bir hadisə baş verdikdə bunu uğursuzluğa yozmaq.]

^۲ [Cahiliyyə dövründə ərəblər səfərə çıxmaq istədikdə onun uğurlu və ya uğursuz olacağını bilmək üçün göyə quş uçurdadılar. Onlar fikrləşirdilər ki, quş sağ tərəfə uçsa səfər uğurlu, sol tərəfə uçsa uğursuz olacaq. Belə ki, onlar səfərin uğurlu və ya uğursuz olacağını quşun sağ və ya sol tərəfə uçması ilə əlaqələndirirdilər. Lakin Peyğəmbər *səllallahu aleyhi və səlləm* onlara bildirdi ki, quşlar göydə yalnız Allahın izni ilə uçurlar və onların bu əməli batildir. (Bax: “əl-Mulk”, ۱۹; “ən-Nəhl”, ۷۹)]

dən başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur!»¹

(۹۵) Minik vasitəsinə minərkən edilən dua

۲۰۶ - ((بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ ۱ سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ)) الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ))

¹ Əhməd, ۲/۲۲۰ və İbn əs-Sunni № ۲۹۲. Bu hədisi əl-Albani “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Silsilətul-Əhədisi-s-Səhihə», ۳/۵۴, № ۱۰۶۵. O ki qaldı xoş əlamətə, bu, Peyğəmbərin səllallahu aleyhi və səlləm xoşuna gələrdi. Elə buna görə də, bir kişinin yaxşı söz söylədiyini eşidib onu bəyəndi və dedi: “Ağzından çıxan xoş əlaməti bəyəndik!” Əhməd, Əbu Davud; Bu hədisi əl-Albani “səhih” hesab etmişdir. Bax: «Silsilətul-Əhədisi-s-Səhihə», ۲/۳۶۳. Həmçinin Əbuş-Seyx “Əxlaqun-Nəbiyyi səllallahu aleyhi və səlləm” səh. ۲۷۰.

۲۰۶. [Bismilləh. Əlhəmdulilləh. Subhanəl-ləzi səxxara lənə həzə və mə kunnə ləhu muqrinin. Və innə ilə Rabbinə ləmun-qalibun. Əlhəmdulilləh, əlhəmdulilləh, əlhəmdulilləh. Allahu Əkbər, Allahu Əkbər, Allahu Əkbər. Subhanəkə Allahummə inniy zaləmtu nəfsiy fəğfir liy, fəinnəhu lə yəğfiruz-zunubə illə ənt]

۲۰۶. «Allahın adı ilə! Allaha həmd olsun! «Bunu bizə tabe edən [Allah] pak və müqəddəsdir. [Yoxsa] bizim ona gücümüz çatmazdı. Şübhəsiz ki, biz Rəbbimizə qayıdacağıq». Allaha həmd olsun! Allaha həmd olsun! Allaha həmd olsun! Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür. Allahım, Sən pak və müqəddəssən! Mən özümə zülm etdim. Məni bağışla! Şübhəsiz ki, günahları ancaq Sən bağışlayırsan».^۱

^۱ Əbu Davud, ۳/۳۴; ət-Tirmizi, ۵/۵۰۱. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۵۶.

(٩٦) Səfər duası

٢٠٧ - ((اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، ١ سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ)) اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَائِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمُنْظَرِ، وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ))

٢٠٧. [Allahu Əkbər, Allahu Əkbər, Allahu Əkbər. Subhanəl-ləzi səxxara lənə həzə və mə kunnə ləhu muqrinin. Və innə ilə Rabbinə ləmunqalibun. Allahummə innə nəs'əlukə fi səfərinə həzə əl-birra vət-təqva, və minəl aməli mə tərda. Allahummə həvvin aleyinə səfəranə həzə vətvi ənə bu'dəhu. Allahummə əntəs-sahibu fis-səfəri vəl-xaliyfətu fil-əhli. Allahummə

inniy əuzu bikə min və'sais-səfəri və kəa-bətil-mənzari və suil-munqaləbi fil-mali vəl-əhl]

۲۰۷. «Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür, Allah ən Böyükdür. «Bunu bizə tabe edən [Allah] pak və müqəddəsdir. [Yoxsa] bizim ona gücümüz çatmazdı. Şübhəsiz ki, biz Rəbbimizə qayıdacağıq». Allahım! Bu səfərimizdə Səndən yaxşılıq, Allah qorxusu və razı qalacağın əməl diləyirik. Allahım! Bu səfərimizi bizim üçün rahat et və onun uzaqlığını bizə yaxın et. Allahım! Səfərdə dost və ailəmiz üçün hami Sənsən. Allahım! Səfərin ağırlığından, məyus edən mənzərədən, malda və ailədə xoşagəlməz dəyişiklikdən Sənə pənah aparıram».

Səfərdən qayıdanda isə həmin duanı oxuyub aşağıdakı sözləri də buna əlavə etmək lazımdır:

((آيُونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ))

[Ayibunə, taibunə, abidunə, li Rabbinə
hamidun]

«(Biz) geri dönənlər, tövbə edənlər, ibadət
edənlər, Rəbbimizə həmd edənlərik!»¹

(۹۷) Kəndə yaxud şəhərə daxil olarkən edilən dua

۲۰۸ - ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ، وَرَبَّ الْأَرْضِينَ
السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضَلَّلْنَ، وَرَبَّ الرِّيَّاحِ وَمَا
ذَرَيْنَ. أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَأَعُوذُ
بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ أَهْلِهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا))

۲۰۸. [Allahummə Rabbəs-səməvətis-səb'i
və mə əzləlnə, və Rabbəl-əradıynəs-səb'i və
mə əqləlnə, və Rabbəş-şəyatıyni və mə əd-
ləlnə, və Rabbər-riyəhi və mə zəraynə. Əs'a-
lukə xayra həzihil-qaryəti və xayra əhlihə,

¹ Muslim, ۲/۹۹۸.

və xayra mə fiyhə, və əuzu bikə min şərrihə,
və şərri əhlihə, və şərri mə fiyhə]

۲۰۸. «Allahım! Yeddi qat səmanın və kölgələndirdiklərinin Rəbbi! Yeddi qat yerin və daşdıqlarının Rəbbi! Şeytanların və azdırdıqlarının Rəbbi! Küləklərin və sovurub apardıqlarının Rəbbi! Səndən bu kəndin xeyrini, onun əhalisinin xeyrini, orada olanların xeyrini diləyirəm! Onun şərinə, onun əhalisinin şərinə, orada olanların şərinə Sənə sığınırım!»^۱

(۹۸) Bazara girərkən edilən dua

^۱ əl-Hakim. O, bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir. ۲/۱۰۰; İbn əs-Sunni № ۰۲۴; İbn = Həcər onu “həsən” hesab etmişdir, «Əzkar», ۰/۱۰۴. İbn Baz demişdir: «ən-Nəsai bunu “həsən” isnadla rəvayət etmişdir». Bax: «Tuhvətul-Əxyar», səh. ۳۷.

۲۰۹ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

۲۰۹. [Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü, yuhyi və yumiytu və huvə həyyun lə yəmutu, biyədi-hil-xayru və huvə alə kulli şeyin qadir]

۲۰۹. «Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! Dirildir və öldürür. O, diridir və ölməzdir. Xeyir onun əlindədir və O hər şeyə Qadirdir!»¹

(۹۹) Minik vasitəsi büdrədikdə (ilişib qaldıqda) edilən dua

¹ Ət-Tirmizi, ۵/۲۹۱; Əl-Hakim, ۱/۵۳۸. Əl-Albani bu hədisi «həsən» hesab etmişdir. Bax: «Səhih İbn Macə», ۲/۲۱; «Səhih-t-Tirmizi», ۲/۱۵۲.

((بِسْمِ اللَّهِ)) – ۲۱۰

۲۱۰. [Bismilləh]

۲۱۰. «Allahın adı ilə!»^۱

**(۱۰۰) [Vidalaşdıqda] müsafirin
sakinlər üçün etdiyi dua**

((أَسْتَودِعُكُمْ اللَّهَ الَّذِي لَا تَضِيعُ وَدَائِعُهُ)) – ۲۱۱

۲۱۱. [Əstəudiukumu-İlahəl-ləzi lə tə-
dıyu vədaiuhu]

۲۱۱. «Sizi (Özünə həvalə edilmiş)
əmanətləri itməyən Allaha əmanət edirəm!»^۲

**(۱۰۱) [Vidalaşdıqda] sakinlərin
müsafir üçün etdiyi dua**

^۱ Əbu Davud, ۴/۲۹۶. əl-Albani bu hədisi «səhih» hesab etmişdir. Bax: «Səhih Əbu Davud» ۳/۹۴۱.

^۲ Əhməd, ۲/۴۰۳; İbn Macə, ۲/۹۴۳. Bax: «Səhih İbn Macə», ۲/۱۳۳.

۲۱۲ - ((أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ))

۲۱۲. [Əstəudiu-llahə diynəkə və əmanətəkə və xavatiymə aməlikə]

۲۱۲. «Sənin dinini, sədaqətini və əməllərinin aqibətini Allaha əmanət edirəm!»^۱

۲۱۳ - ((زَوَّدَكَ اللَّهُ التَّقْوَى، وَغَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسِّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ))

۲۱۳. [Zəvvadəkə-llahut-təqva, və ğafəra zənbəkə, və yəssəra ləkəl-xayra]

۲۱۳. «Allah sənə təqva^۲ nəсіб etsin, günahını bağışlasın və harada olsan xeyirli olanı sənün üçün asanlaşdırsın!»^۳

^۱ Əhməd, ۲/۷; ət-Tirmizi, ۵/۴۹۹. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۲/۱۵۵.

^۲ [Allah qorxusu.]

^۳ ət-Tirmizi. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۵۵.

(۱۰۲) Səfərdə yol gedərkən təkbir və təsbiḥ

۲۱۴. Cabir Allah ondan razı olsun demişdir: «Biz yüksəyə qalxanda təkbir edər [“Alaahu Əkbər” deyər], aşağı enəndə isə təsbiḥ edərdik [“Subḥanəllah” deyərdik]!»^۱

(۱۰۳) Müsafirin səhərə yaxın etdiyi dua

۲۱۵ - ((سَمِعَ سَامِعٌ بِحَمْدِ اللَّهِ، وَحُسْنِ بَلَائِهِ عَلَيْنَا. رَبَّنَا صَاحِبِنَا، وَأَفْضَلُ عَلَيْنَا عَائِذَا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ))

۲۱۵. [Səmmə'a (səmmi'a) samiun bi-həmdilləhi, və husni bəlaihi aleyinə. Rəbbənə sahibinə və əfdıl aleyinə aizən billəhi minən-nər]

۲۱۵. «Üzərimizə olan gözəl sınağından dolayı Allaha etdiyimiz həmdı eşidən eşitdi [və ya

^۱ «Fəthul-Bari», ۶/۱۳۵.

eşitdirdi]. Oddan Allaha sığınaraq (deyirəm:) Ey Rəbbimiz! Bizə yoldaş ol və bizə mərhəmət et!»¹

(۱۰۴) Səfərdə və ya başqa vaxtlarda mənzil başına çatdıqda edilən dua

((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ)) – ۲۱۶

۲۱۶. [Əuzu bikəlimətilləhit-təmməti min şərri mə xaləq]

۲۱۶. «Yaratdıqlarının şərindən Allahın tam kəlamlarına sığınırım!»¹

¹ Muslim, ۴/۲۰۸۶. Hədisdəki «eşidən eşitdi», yəni «Allahın (bizə verdiyi) nemətlərinə və lütfünə görə Ona etdiyimiz həmdə şahid olan şahid oldu». «Eşidən eşitdirdi» sözünün mənası da odur ki, «Mənim bu sözlərimi eşidən, onları başqalarına çatdırdı və o da eyni ilə həmin sözləri dedi». Bu, səhər-səhər zikr və dua etməyə daha çox diqqət yetirmək üçündür. «Ey Rəbbimiz! Bizə yoldaş ol və bizə mərhəmət et!», yəni «bizi hifz et, bizi qoru, bizə nəzarət et, bol-bol nemətlərlə bizə lütf et və xoşagəlməyən bütün şeyləri bizdən uzaqlaşdır!» ən-Nəvəvi, «Şərh Səhih Muslim», ۱۷/۳۹.

(۱۰۵) Səfərdən qayıdarkən edilən zikr

۲۱۷. Hər təpənin üstündə üç dəfə təkbir edib [“Allahu Əkbər” deyib] sonra deyir:

۲۱۷ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُّونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ))

۲۱۷. [Lə ilahə illəllahu vəhdahu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir. Ayibunə, taibunə, abidunə, li Rabbinə hamidun. Sadəqallahu va'dəhu, və nəsara abdəhu və həzəməl-əhzabə vəhdəhu]

«Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə

^۱ Muslim, ۴/۲۰۸۰.

Qadirdir. (Biz) geri dönənlər, tövbə edənlər, ibadət edənlər, Rəbbimizə həmd edənlərik! Allah vədinə sadıq oldu, quluna kömək etdi və (düşmənlərdən olan) dəstələri tək Özü məğlub etdi!»¹

(۱۰۶) Sevindirici yaxud xoşagəlməyən hadisə ilə rastlaşan adam nə deməlidir

۲۱۸. Peyğəmbəri səllallahu aleyhi və səlləm sevindirən bir hadisə baş verdikdə deyərdi:

((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ)) – ۲۱۸

[Əlhəmdu-lilləhil-ləzi bini'mətihi tətimmus-salihət]

«Neməti sayəsində yaxşı işlər tamamlanan Allaha həmd olsun!». Xoşuna gəlmədiyi bir hadisə baş verdikdə isə deyərdi:

¹ Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm döyüşdən yaxud həcdən qayıdarkən belə edərdi. əl-Buxari, ۷/۱۶۳; Muslim, ۲/۹۸۰.

((الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ))

[Əlhəmdulilləhi alə kulli hal]

«Hər bir halda Allaha həmd olsun!»¹

(۱۰۷) Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm salavat gətirməyin fəziləti

۲۱۹. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim mənim üçün bir dəfə salavat gətirsə, Allah bunun sayəsində ona on dəfə salavat gətirər!»^۲

۲۲۰. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Qəbrimi bayram yerinə

¹ Hədisi İbn əs-Sunni «Əməlul-Yəumi vəl-Leyl», əsərində nəql etmişdir; əl-Hakim də rəvayət etmiş və onu “səhih” saymışdır. ۱/۴۹۹; əl-Albani də onu “səhih” hesab etmişdir. «Səhihul-Cami», ۴/۲۰۱.

^۲ Muslim, ۱/۲۸۸.

çevirməyin! Mənə salavat gətirin. Əlbəttə, harada olsanız salavatınız mənə çatır!»¹

۲۲۱. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Xəsis o kəsdir ki, yanında xatırlandığım zaman mənə salavat gətirmir!»^۲

۲۲۲. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Doğrudan da, Allahın yer üzünü gəzib-dolaşan mələkləri vardır ki, ümmətimdən mənə salam çatdırırlar!»^۳

۲۲۳. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim mənə salam versə, salamını almaq üçün Allah ruhumu mənə qaytarar!»^۴

(۱ • ۸) Salamı yaymaq

¹ Əbu Davud, ۲/۲۱۸; Əhməd, ۲/۳۶۷; əl-Albani onu “səhih” hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», ۲/۳۸۳.

^۲ Ət-Tirmizi, ۵/۵۵۱ və başqaları. Bax: «Səhihul-Cami», ۳/۲۵; «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۷۷.

^۳ Ən-Nəsai; əl-Hakim, ۲/۴۲۱. əl-Albani onu “səhih” hesab etmişdir, «Səhihu-n-Nəsai», ۱/۲۷۴.

^۴ Əbu Davud, № ۲۰۴۱. əl-Albani onu “həsən” hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», ۱/۳۸۳.

۲۲۴. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «İman gətirməyincə Cənnətə daxil olmazsınız. Bir-birinizi sevməyincə də iman gətirmiş olmazsınız. Sizi elə bir şeyə yönəldimmi ki, onu etdikdə bir-birinizi sevəsiniz? Aranızda salamı yayın!»^۱

۲۲۵. «Üç şey vardır ki, onları [özündə] cəm edən şəxs, imanı [özündə] cəm etmiş olar: özü-nə qarşı insafla rəftar etmək, hər kəsə salam vermək və kasıb ola-ola (malından başqalarına) xərcləmək».^۲

۲۲۶. Abdullah ibn Ömər Allah ondan razı olsun rə-vayət edir ki, bir kişi Peyğəmbərdən səllallahu aleyhi və səlləm soruşdu: «İslamın hansı [əməli] daha xeyirlidir?» O dedi: «Yemək yedizdirmək, tanıdığına və tanımadığına salam vermək!»^۳

^۱ Muslim, ۱/۷۴ və başqaları.

^۲ «Fəthul-Bari», ۱/۸۲. Əmmardan Allah ondan razı olsun məuquf, muəlləq isnadla.

^۳ «Fəthul-Bari», ۱/۱۰۰; Muslim, ۱/۶۰.

(۱۰۹) Salam verən kafirin salamı necə alınmalıdır.

۲۲۷. «Kitab əhli sizə salam versə, deyin: [və aleykum] (və sizin üzərinizə də)!»^۱

(۱۱۰) Xoruz banlayarkən və ya uzunqulaq anqırarkən edilən dua

۲۲۸. «Xoruzun banlamasını eşitsəniz, Allahdan Onun lütfünü diləyin. Çünki o (xoruz), mələk görmüşdür. Uzunqulağın anqırmasını eşitsəniz, şeytandan Allaha sığının. Çünki o (uzunqulaq), şeytan görmüşdür».^۲

(۱۱۱) Gecə itlərin hürməsini eşidərkən edilən dua

۲۲۹. «Gecə itlərin hürməsini və uzunqulaqların anqırmasını eşitsəniz, onlardan

^۱ «Fəthul-Bari», ۱۱/۴۲; Muslim, ۴/۱۷۰۰.

^۲ «Fəthul-Bari», ۶/۳۰۰; Muslim, ۴/۲۰۹۲.

Allaha sığın. Çünki onlar sizin görmədiklərinizi görürlər!»¹

(۱۱۲) Söydüyün adam üçün edəcəyin dua

۲۳۰. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir:

۲۳۰ - ((اللَّهُمَّ فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَّبْتُهُ فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))

[Allahummə fə əyyumə mu'minin sə-
bəbtuhu fəc'al zəlikə ləhu qurbətən ileykə
yəuməl-qiyaməti]

«Allahım! Hansı mömini söymüşəmsə, Qi-
yamət günü bunu onun üçün Sənə yaxınlaşdı-
ran bir vasitə et!»¹

¹ Əbu Davud, ۴/۳۲۷; Əhməd, ۳/۳۰۶. əl-Albani onu “səhih” hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», ۳/۹۶۱.

(۱۱۳) Müsəlman müsəlmanı tərifləyəndə nə deməlidir

۲۳۱. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Birinizə öz dostunu tərifləmək labüddürsə, desin:

((أَحْسِبْ فُلَانًا وَاللَّهُ حَسِيْبُهُ وَلَا أَرْكَبِي عَلَى اللَّهِ أَحَدًا)) - ۲۳۱

۲۳۱. [Əhsibu fulənən vəllahu həsiybuhu və lə uzəkkiy aləllahi əhədən]

Mən filankəsi (yaxşı adam) hesab edirəm. Onu hesaba çəkən isə Allah olacaq. Mən heç kəsi Allah yanında təmizə çıxartmıram!» Əgər [həmin şəxsi həqiqətən] o cür olduğunu bilirsə, «Mən onun bu cür və bu cür olduğunu hesab edirəm» - desin.»^۱

(۱۱۴) Təriflənən müsəlman nə deməlidir

^۱ «Fəthul-Bari» ۱۱/۱۷۱; Muslim ۴/۲۰۰۷. Onun mətnində isə: «...bunu onun üçün təmizlik və mərhəmət et!» - deyilir.

^۲ Muslim, ۴/۲۲۹۶.

۲۳۲ - ((اللَّهُمَّ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ، وَاعْفِرْ لِي مَا لَا يَعْلَمُونَ
[وَاجْعَلْنِي خَيْرًا مِمَّا يَظُنُّونَ]))

۲۳۲. [Allahummə lə tuaxizniy bimə yə-qulunə, vəğfir liy mə lə yə'ləmunə [vəc'al-niy xayran mimmə yəzunnunə]]

۲۳۲. «Allahım! Onların söylədiklərinə görə məni qınama, bilmədikləri şeyləri (onlardan gizli qalan günahlarımı) mənə bağışla [və məni zənn etdiklərindən daha xeyirli et]!»^۱

(۱۱۵) Həcc və ya ümrə ziyarəti əsnasında ihramda olan şəxs^۲ necə təlbiyə^۳ etməlidir

^۱ əl-Buxari, «Ədəbul-Mufrad», № ۷۶۱; əl-Albani bu hədisin isnadını “səhih” hesab etmişdir, «Səhih Ədəbul-Mufrad», № ۵۸۵; Mötərizədəki sözlər əl-Beyhəqinin əlavəsidir, «Şuəbul-İman», ۴/۲۲۸.

^۲ [İhram paltarında olan kəs.]

^۳ [Allahın əmrinə müntəzir olduğunu bildirmək.]

۲۳۳ - ((لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ،
وَالنَّعْمَةَ، لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ))

۲۳۳. [Ləbbeykəllahummə ləbbeyk, ləb-
beykə lə şəriykə ləkə ləbbeyk, innəl-həm-
də vən-ni'mətə, ləkə vəl-mulkə, lə şəriykə
lək]

۲۳۳. «Hüzurundayam, Allahım hüzurunda-
yam! Hüzurundayam, Sənin şərikin yoxdur,
hüzurundayam! Həmd Sənədir. Nemət və
mülk Sənə məxsusdur. Sənin şərikin yoxdur!»^۱

(۱۱۶) Qara daş yerləşən küncə gəlib çatdıqda təkbir gətirmək

۲۳۴. «Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Kəbəni
dəvənin üstündə təvaf etdi. O, hər dəfə (qara
daş yerləşən) küncə gəlib çatanda özündəki bir

^۱ «Fəthul-Bari», ۳/۴۰۸; Muslim, ۲/۸۴۱.

şeylə ona tərəf işarə etdi və təkbir gətirdi [“Allahu Əkbər” dedi]».¹

(۱۱۷) Yəmən küncü ilə qara daş arasında edilən dua^۲

۲۳۵ - ۱ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ

النَّارِ ﴿۱﴾

۲۳۵. [Rabbənə atinə fid-dunyə həsənə-tən və fil-axirati həsənətən və qinə azə-bən-nər]

۲۳۵. «Ey Rəbbimiz! Bizə dünyada da yaxşı-lıq [gözəl nemətlər] ver, axirətdə də yaxşı-lıq

¹ «Fəthul-Bari», ۳/۴۷۶. Bu hədisdə “bir şeylə” dedikdə “çomaq” nəzərdə tutulur. Bax: «Fəthul-Bari», ۳/۴۷۲.

^۲ [Kəbəni təvaf edərkən qara daş olan küncə ondan əvvəlki künc arasında ediləcək dua.]

[Cənnət] ver və bizi Odun [Cəhənnəmin] əzabından qoru!»¹

(۱۱۸) Səfa və Mərvə dağları üzərində dayandıqda edilən dua

۲۳۶. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Səfaya yaxınlaşanda:

۲۳۶ - اِنْ لِّصَفَا وَالْمَرْوَةِ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ ﴿۱﴾ ((أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ

((

[İnnəs-səfa vəl-mərvatə min şəairilləh.
Əbdəu bimə bədə Allahu bihi]

«Həqiqətən, Səfa və Mərvə Allahın nişanələrindəndir!»^۲ “Allah nə ilə başlamışsa, mən də

¹ Əbu Davud, ۲/۱۷۹; Əhməd, ۳/۴۱۱; əl-Bəğəvi, «Şərhu-s-Sünnə», ۷/۱۲۸. əl-Albani bu hədisi “həsən” hesab etmişdir, «Səhih Əbu Davud», ۱/۳۰۴. Bu əl-Bəqərə surəsinin ۲۰۱-ci ayəsidir.

^۲ [əl-Bəqərə, ۱۰۸.]

onunla başlayıram!” dedi. Sonra Səfadan başlayıb onun üstünə qalxdı, Kəbəni görəndə isə üzünü qibləyə tərəf tutub “Lə ilahə illəllah” [Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur] və “Allahu Əkbər” [Allah ən Böyükdür] söylədi və dedi:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ))

[Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir. Lə ilahə illəllahu vahdəhu, əncəzə va'dəhu, və nəsərə abdəhu və həzə-məl-əhzabə vəhdəhu]

«Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir. Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir. Allah vədini yerinə

yetirdi, quluna kömək etdi və (düşmənlərdən olan) dəstələri tək Özü məğlub etdi!»

Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm bu duanı üç dəfə təkrarladı və hər birinin arasında da [Allaha] dua etdi. Hədisdə həmçinin deyilir ki, Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Mərvada da eyni ilə Səfada etdiklərini etdi.¹

(۱۱۹) Ərafa günü^۲ edilən dua

۲۳۷. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Ən xeyirli dua, Ərafa günü edilən duadır. Mənim və məndən əvvəlki Peyğəmbərlərin söylədiklərinin ən xeyirlisi budur:

۲۳۷ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

¹ Muslim, ۲/۸۸۸.

^۲ [Zil-Hiccə ayının doqquzu.]

۲۳۷. [Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şərikə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir]

«Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!»^۱

(۱۲۰) Məş'ərülhəramda^۲ edilən zikr

۲۳۸. «Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm Qəsveyə^۳ minib Məş'ərülhərama gəldi, üzünü qibləyə çevirdi, (Allaha dua etdi, Onun ən Böyük olduğunu, Ondan başqa haqq məbud olmadığını və Onun Tək olduğunu söylədi)^۴. O, hava işıqlanana qədər ayaq üstə dayanıb [bu

^۱ et-Tirmizi; əl-Albani bu hədisi “həsən” hesab etmişdir, «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۸۴ və «Silsilətul-Əhadisu-s-Səhihə», ۴/۶.

^۲ [Müzdəlifə vadisi.]

^۳ [Dəvəsinin adıdır.]

^۴ [“Allahu Əkbər” və “Lə iləhə illəllah” dedi.]

cür dua etməkdə] davam etdi və günəş çıxmazdan əvvəl yola düşdü!»¹

(۱۲۱) Cəməratda^۲ hər daşı atarkən təkbir etmək

۲۳۹. «Cəmərələrin üçündə də hər bir daşı atarkən təkbir edir (“Allahu Əkbər” deyir), birinci və ikinci cəmərədə (daş atdıqdan) sonra irəli çıxıb dayanır, qibləyə üz tutaraq əllərini qaldırıb dua edir. Əqəbə cəmərəsində^۳ də hər bir daşı atarkən təkbir edir, sonra isə orada dayanmadan çıxıb gedir».^۴

(۱۲۲) Təəccüblənərkən və ya sevinərkən edilən dua

((سُبْحَانَ اللَّهِ!)) – ۲۴۰

¹ Muslim, ۲/۸۹۱.

^۲ [Şeytana daş atılan yerlər.]

^۳ [Kəbəyə daha yaxın olan cəmərat.]

^۴ «Fəthul-Bari», ۳/۵۸۳, ۵۸۴; Bunu həmçinin Muslim də rəvayət etmişdir.

۲۴۰. [Subhanəllahi]

۲۴۰. «Allah pak və müqəddəsdır!»^۱

((الله أكبر)) – ۲۴۱

۲۴۱. [Allahu Əkbər]

۲۴۱. «Allah ən Böyükdür!»^۲

**(۱۲۳) Sevindirici hadisə ilə rastlaşan
adam nə etməlidir**

۲۴۲. «Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm onu sevindirən yaxud sevindirici bir hadisə baş verəndə xeyirxah və uca Allaha şükür əlaməti olaraq səcdə edərdi».^۳

**(۱۲۴) Bədəninə ağrı hiss edən nə
deməlidir**

^۱ «Fəthul-Bari», ۱/۲۱۰, ۳۹۰, ۴۱۴; Muslim, ۴/۱۸۵۷.

^۲ «Fəthul-Bari» ۸/۴۴۱; Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۲/۱۰۳, ۲۳۵; Əhməd, ۵/۲۱۸.

^۳ ən-Nəsai istisna olmaqla «Sünən» əsərlərinin müəllifləri rəvayət etmişlər. Bax: «Səhih ibn Macə», ۱/۲۳۳ və «İrvaul-Ğəlib», ۲/۲۲۶.

۲۴۳. «Əlini bədəninin ağrıyan yerinə qoyub üç dəfə ((بِسْمِ اللَّهِ)) [Bismilləh!] «Allahın adı ilə!» de və yeddi dəfə də:

((أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَازِرُ))

[Əuzu billəhi və qudratihi min şərrı mə əcidu və uhaziru]

«Duyduğum və həzər etdiyimin şərinədən Allaha və Onun qüdrətinə sığınırım!»¹

(۱۲۵) Bir şeyi gözə gətirəcəyindən qorxan adamın etdiyi dua

۲۴۴. «Biriniz qardaşında yaxud özündə yaxud da malında xoşuna gələn bir şey görsə,

¹ Muslim, ۴/۱۷۲۸.

[onun üçün bərəkət diləsin¹]! Çünki gözdəymə həqiqətdir!»²

(۱۲۶) Qorxduqda nə deyilir

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ!)) - ۲۴۵

۲۴۵. [Lə ilahə illəllah]

۲۴۵. «Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur!»³

(۱۲۷) Qurban kəsərkən nə deyilir

((بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ [اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ] اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّْي)) - ۲۴۶

¹ [“Təbərəkəllah” - desin.]

² Əhməd, ۴/۴۴۷; ibn Macə; Malik. əl-Albani bu hədisi “səhih” hesab etmişdir, «Səhihul-Cami», ۱/۲۱۲. Bax. «Zadul-Məad», ۴/۱۷۰, əl-Arnəvutun təhqiqi.

³ «Fəthul-Bari», ۶/۱۸۱; Muslim, ۴/۲۲۰۸.

۲۴۶. [Bismilləhi, vallahu əkbər (Allahummə minkə və ləkə) Allahummə təqabbəl minniy]

۲۴۶. «Allahın adı ilə, Allah ən Böyükdür! [Allahım! Sən vermisən, Sənin üçün də kəsirəm!] Allahım, məndən qəbul et!»^۱

(۱۲۸) Üsyankar şeytanların hiyləsini dəf etmək üçün nə deyilir

۲۴۷ - ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يَجَاوِزُهَا بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، وَبَرًّا وَذَرًّا، وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِيهَا، وَمِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ فِي الْأَرْضِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا، وَمِنْ شَرِّ فِتَنِ اللَّيْلِ وَالتَّهَارِ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ))

^۱ Muslim, ۳/۱۵۵۷; əl-Beyhəqi ۹/۲۸۷ və başqaları. Mötərizə-dəki sözlər əl-Beyhəqinin əlavəsidir. Digərləri isə Muslimin rəvayət etdiyi hədisdən məna ilə götürülmüşdür.

٢٤٧. [Əuzu bikəlimətil-ləhit-təmməti-lləti lə yucəvizuhunnə bərrun və lə facirun min şərri mə xaləqa, və bəraə və zəraə, və min şərri mə yənzilu minəs-səmai, və min şərri mə yə'rucu fiyhə, və min şərri mə zəraə fil-ardı, və min şərri mə yəxrucu minhə, və min şərri fitən-il-leyli və n-nəhari, və min şərri kulli tariqin illə tariqan yətruqu bixayrin yə Rəhmən]

٢٤٧. «Yaratdıqlarının, düzəltdiklərinin və icad etdiklərinin şərindən, səmadan nazil olanların və orada yüksələnlərin şərindən, yerə əkdiklərinin və oradan çıxanların şərindən, gecənin və gündüzün fitnələrinin şərindən, – gecə xoş xəbərlə gələn müstəsna olmaqla – gecə gələnlərin hər birinin şərindən həm itaətkarın,

həm də günahkarın möhtac olduğu Allahın tam kəlamlarına sığınırım! Ey Rəhman!»¹

(۱۲۹) Bağışlanma diləmək və tövbə etmək

۲۴۸. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Allaha and olsun ki, mən gündə yetmiş dəfədən artıq Allahdan bağışlanma diləyirəm və Ona tövbə edirəm!»^۲

۲۴۹. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Ey insanlar! Allaha tövbə edin! Mən Ona gündə yüz dəfə tövbə edirəm!»^۳

۲۵۰. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim,

¹ Əhməd, ۳/۴۱۹ “səhih” isnadla; İbn Sünni, №۶۳۷. əl-Arnəvut Təhəvinin təhqiqində bu hədisin isnadını “səhih” hesab etmişdir, səh. ۱۳۳. Bax: «Məcməu-z-Zəvaid», ۱۰/۱۲۷.

^۲ «Fəthul-Bari», ۱۱/۱۰۱.

^۳ Muslim, ۴/۲۰۷۶.

۲۵۰ - ((أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
وَأَتُوبُ إِلَيْهِ))

۲۵۰. [Əstəğfiru-llahəl-aziyməl-ləzi lə
ilahə illə huvəl-həyyul-qayyum və ətubu
ileyhi]

«Özündən başqa [ibadətə layiq olan] məbud olmayan, Əzəmətli, Yaşayan, Qəyyum Allahdan bağışlanma diləyirəm və Ona tövbə edirəm!» - deyərsə, döyüş meydanından qaçsa belə Allah onu bağışlayar.¹

۲۵۱. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Rəbbin bəndəyə ən yaxın olduğu

¹ Əbu Davud, ۲/۸۵; ət-Tirmizi, ۵/۵۶۹; əl-Hakim, ۱/۵۱۱, O, bu hədisi “səhih” saymış, əz-Zəhəbi də bunu təsdiqləmişdir. Həmçinin əl-Albani onu “səhih” hesab etmiş. Bax: «Səhihu-t-Tirmizi», ۲/۱۸۲ və «Camiul-Usul li Əhadisir-Rəsul», ۴/۳۸۹-۳۹۰, əl-Arnəvutun təhqiqi.

vaxt gecənin axırındır. O saatda Allahı zikr edənlərdən ola bilirsənsə ol!»¹

۲۰۲. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Bəndənin Rəbbinə ən yaxın olduğu (hal) onun səcdə vəziyyətidir. Odur ki, (səcdədə) duaları artırın!»^۲

۲۰۳. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Mənim də qəlbim tutulur və mən gündə yüz dəfə Allahdan bağışlanma diləyirəm!»^۳

¹ Ət-Tirmizi, Ən-Nəsai, ۱/۲۷۹, Əl-Hakim. Bax: «Səhihü-t-Tirmizi», ۳/۱۸۳ və «Camiul-Usul li Əhədisir-Rəsul», ۴/۱۴۴, Əl-Arnəvutun təhqiqi.

^۲ Muslim, ۱/۳۰۰.

^۳ Muslim, ۴/۲۰۷۰. ibnül-Əsir deyir: «qəlbim tutulur», yəni örtülür, bürünür. Burada səhv qəsd edilir. Çünki Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm çoxlu zikr və ibadət edər, (Allaha) davamiyyətli şəkildə itaət edər. Hərdən nəyi isə unudur yaxud səhv edirdisə, bunu özü üçün günah sayıb Allahdan bağışlanma diləyirdi». Bax: «Camiul-Usul», ۴/۳۸۶.

(۱۳۰) Təsbih, təhmid, təhlil və təkbirin fəziləti^۱

۲۵۴. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim gündə yüz dəfə:

((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ)) – ۲۵۴

۲۵۴. [Subhanəllahi və bihəmdih]

«Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun!» desə, günahları dəniz köpüyü qədər olsa belə silinər».

۲۵۵. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim gündə on dəfə:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ)) – ۲۵۵

^۱ Subhanəllah! Əlhəmdulilləh! Lə ilahə illəllah! Allahu Əkbər!

^۲ Əl-Buxari, ۷/۱۶۸; Muslim, ۴/۲۰۷۱. Bu duanı səhər və axşam yüz dəfə deyən fəzilətini bilmək üçün bu kitabdakı ۹۱-ci duaya bax.

۲۵۵. [Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şəri-kə ləhu, ləhul-mulku və ləhul-həmdü və huvə alə kulli şeyin qadir]

«Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur, təkdir, Onun şəriki yoxdur. Mülk Onundur və həmd Onadır! O hər şeyə Qadirdir!» desə, sanki İsmayıl övladından dörd nəfəri azad etmiş olar».¹

۲۵۶. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Dilə yüngül gələn, çəkiddə ağır gələn, ər-Rəhmana əziz olan iki kəlmə bunlardır:

((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ)) – ۲۵۶

۲۵۶. [Subhanəllahi və bihəmdihî, subhanəllahil-aziym]

¹ Əl-Buxari, ۷/۱۶۷; Muslim, ۴/۲۰۷۱. Bu duanı səhər və axşam yüz dəfə deyən fəzilətini bilmək üçün bu kitabdakı ۹۳-cü duaya bax.

«Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun! Böyük Allah pak və müqəddəsdir!»¹

۲۵۷. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Mənə:

((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ)) – ۲۵۷

۲۵۷. [Subhanəllahi, vəlhəmdulilləhi, vələ ilahə illəllahu, vəllahu əkbər]

«Allah pak və müqəddəsdir! Həmd Allahadır! Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur! Allah ən Böyükdür!» demək, üzərində günəş doğan hər bir şeydən əzizdir».^۲

۲۵۸. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Sizlərdən hər gün min savab qazanmaqda aciz qalanı varmı?» Yanında oturanlardan biri soruşdu: «Bizlərdən biri min savabı necə qazana bilər?» O dedi: «Yüz dəfə

¹ Əl-Buxari, ۷/۱۶۸; Muslim, ۴/۲۰۷۲.

^۲ Muslim, ۴/۲۰۷۲.

təsbihi etsə [“Subhanəllah” desə], ona min savab yazılar, yaxud min günahı silinər!»¹

۲۵۹. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Kim:

((سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ)) – ۲۵۹

۲۵۹. [Subhanəllahil-aziyəmi və bihəmdihə]

«Böyük Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun!» desə, onun üçün Cənnətdə bir xurma ağacı əkilər».^۲

۲۶۰. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm dedi: «Ey Abdullah ibn Qeys! Sənə Cənnət xəzinələrindən birini göstərimmi?» Mən: «Bəli, ya Rəsulullah!» söylədikdə, o buyurdu: «De:

((لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ)) – ۲۶۰

¹ Muslim, ۴/۲۰۷۳.

^۲ Ət-Tirmizi, ۵/۵۱۱; Əl-Hakim ۱/۵۰۱. Hakim bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir. Bax: «Səhihul-Cami», ۵/۵۳۱ və «Səhihu-t-Tirmizi», ۳/۱۶۰.

۲۶۰. [Lə həulə və lə quvvətə illə billəh]

«Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»^۱

۲۶۱. Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm demişdir: «Allaha ən sevimli olan kəlmələr dördür:

((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ)) – ۲۶۱

۲۶۱. [Subhanəllahi, vəlhəmdulilləhi və lə ilahə illəllahu, vəllahu əkbər]

«Allah pak və müqəddəsdir! Həmd Allahadır! Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur! Allah ən Böyükdür!» Bunların hansından başlasan, zərəri olmaz».^۲

۲۶۲. Bədəvi ərəb Peyğəmbərin səllallahu aleyhi və səlləm yanına gəlib dedi: «Mənə zikr edəcəyim kəlmələri öyrət!» O buyurdu: «De:

^۱ «Fəthyl-Bari», ۱۱/۲۱۳; Muslim, ۴/۲۰۷۶.

^۲ Muslim, ۳/۱۶۸۰.

۲۶۲ - ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا،
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ))

۲۶۲. [Lə ilahə illəllahu vahdəhu lə şəri-
kə ləhu. Allahu əkbəru kəbiyran, vəlhəm-
dulilləhi kəsiyran, subhanəllahi rabbil-alə-
miyn. Lə həulə və lə quvvətə illə billəhil-
aziyzil-həkiym]

«Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud
yoxdur, O təkdir, Onun şəriki yoxdur. Allah
böyüklükdə ən Böyükdür! Allaha çoxlu-çoxlu
həmd olsun! Aləmlərin Rəbbi olan Allah pak
və müqəddəsdir! Qüdrət və güc yalnız
Qüdrətli, Müdrik Allahdadır!» Bədəvi ərəb
dedi: «Bunlar Rəbbim üçündür. Bəs mənim
üçün?» O buyurdu: «De:

((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَارْزُقْنِي))

[Allahummə-ğfirliy, vərhəmniy, vəhdi-
niy, vərzuqniy]

«Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni doğru yola yönəlt, mənə ruzi ver!»¹

۲۶۳. Bir kimsə İslamı qəbul etdikdə Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm ona namaz qılmağı öyrədər, sonra əmr edərdi ki, bu kəlmələrlə [Allaha] dua etsin:

((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي)) - ۲۶۳

۲۶۳. [Allahummə-ğfirliy, vərhamniy, vəhdiniy, və afiniy, vəruqniy]

«Allahım! Məni bağışla, mənə rəhm et, məni doğru yola yönəlt, mənə salamatlıq və ruzi ver!»^۲

۲۶۴. «Ən fəzilətli dua «əlhəmdulilləh», ən fəzilətli zikr isə «lə ilahə illəllah»dır.¹

¹ Muslim, ۴/۲۰۷۲; Əbu Davudun əlavəsində: «Bədəvi ərəb gedəndə Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm dedi: «O, əllərini xeyirlə doldurdu!» ۱/۲۲۰.

^۲ Muslim, ۴/۲۰۷۳. Başqa rəvayətdə: «Bunlar sənin üçün dünyanı və axirətini cəm edər!»

۲۶۵. «Əbədi qalacaq saleh əməllər (bunlardır):

۲۶۵ - ((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ،
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))

۲۶۵. [Subhanəllahi, vəlhəmdulilləhi və
lə ilahə illəllahu, vəllahu əkbəru, və lə
həulə və lə quvvətə illə billəh]

«Allah pak və müqəddəsdir! Allaha həmd olsun! Allahdan başqa [ibadətə layiq olan] məbud yoxdur! Allah ən Böyükdür! Qüdrət və güc yalnız Allahdadır!»^۱

^۱ at-Tirmizi, ۵/۴۶۲; ibn Macə, ۲/۱۲۴۹; əl-Hakim, ۱/۵۰۳; Hakim bu hədisi “səhih” hesab etmiş, əz-Zəhəbi də onu təsdiqləmişdir. Bax: «Səhihul-Cami», ۱/۳۶۲.

^۲ Əhməd, (Əhməd Şakirin tərtibinə görə) № ۵۱۳; İsnadı “səhih”dir. Bax. «Məcməu-z-Zəvaid», ۱/۲۹۷. İbn Həcər «Buluğul-Məram» əsərində ən-Nəsəinin bunu Əbu Səiddən Allah ondan razı olsun gələn isnadla rəvayət etdiyini söyləmiş və demişdir: «Bunu İbn Hibban və əl-Hakim “səhih” hesab etmişlər».

(۱۳۱) Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm necə zikir edərdi

۲۶۶. Abdullah ibn Amr Allah ondan razı olsun rəvayət edir ki, mən Peyğəmbəri səllallahu aleyhi və səlləm sağ əli ilə zikir edən gördüm.^۱

(۱۳۲) Bəzi xeyir növləri və ədəb qaydaları

۲۶۷. «Gecənin bir aləmində yaxud axşama çıxanda uşaqlarınızı (bayıra çıxmağa) qoymayın. Çünki həmin vaxt şeytanlar hər tərəfə yayılırlar. Gecədən bir müddət keçəndə onları sərbəst buraxın, Allahın adını zikir edərək qapıları bağlayın. Çünki şeytan bağlı qapını açə bilmir. Allahın adını zikir edərək tuluqlarınızın boğazını bağlayın. Allahın adını zikir edərək qablarınızın ağzını, hətta üstünə bir şey qoy-

^۱ Əbu Davud, ۲/۸۱; Ət-Tirmizi, ۵/۵۲۱; Mətn Əbu Davudundur. Bax: «Səhihul-Cami», ۴/۲۷۱, № ۴۸۶۵.

malı olsanız belə örtün və işıqlarınızı da söndürün!»¹

Peyğəmbərimiz Muhəmmədə, onun ailəsinə və onun bütün əshabələrinə Allahın salavatı və salamı olsun, bərəkəti yetişsin!

Mündəricat

Müqəddimə	۳
Zikrin fəziləti	۵
(۱) Yuxudan oyanarkən edilən zikrlər	۱۱
(۲) Paltar geyinərkən edilən dua	۱۷
(۳) Təzə paltar geyinərkən edilən dua	۱۸
(۴) Təzə paltar geyinən üçün edilən dua	۱۹
(۵) Paltarı soyunarkən nə deyilir	۲۰
(۶) Ayaqyoluna girərkən edilən dua	۲۰
(۷) Ayaqyolundan çıxarkən edilən dua	۲۱
(۸) Dəstəmazdan əvvəl edilən zikr	۲۱
(۹) Dəstəmazdan sonra edilən zikr	۲۱

¹ «Fəthyl-Bari», ۱۰/۸۸; Muslim, ۳/۱۰۹۰.

(۱۰) Evdən çıxarkən edilən zikr	۲۳
(۱۱) Evə girərkən edilən zikr	۲۴
(۱۲) Məscidə gedərkən edilən dua	۲۵
(۱۳) Məscidə girərkən edilən dua	۲۸
(۱۴) Məsciddən çıxarkən edilən dua	۲۹
(۱۵) Azan zikrləri	۳۰
(۱۶) [Namaza başlayarkən birinci təkbirdən sonra edilən] açılış duası	۳۳
(۱۷) Rükuda edilən dua	۴۳
(۱۸) Rükudan qalxarkən edilən dua	۴۶
(۱۹) Səcdədə edilən dua	۴۸
(۲۰) İki səcdə arasında oturduqda edilən dua	۵۲
(۲۱) Tilavət səcdəsində edilən dua	۵۳
(۲۲) Təşəhhüd	۵۵
(۲۳) Təşəhhüddən sonra Peyğəmbərə səllallahu aleyhi və səlləm oxunan salavat	۵۶
(۲۴) Axırcı təşəhhüddən sonra, salamdan qabaq edilən dua	۵۸
(۲۵) Salam verib namazı bitirdikdən sonra edilən zikrlər	۶۸
(۲۶) İstixarə namazının duası	۷۷
(۲۷) Səhər və axşam zikrləri	۸۰
(۲۸) Yatağa girərkən oxunan zikrlər	۱۰۵

- (۲۹) Gecə yatarkən bir tərəfdən digər tərəfə çevrildikdə edilən dua ۱۱۸
- (۳۰) Yuxuda həyəcan və qorxu keçirən, dəhşətə gələn və (başqa bu kimi) hallarda oxunan dua ۱۱۹
- (۳۱) Pis yuxu görənin nə etməlidir ۱۲۰
- (۳۲) Vitr namazında edilən qunut duası ۱۲۱
- (۳۳) Vitr namazının salamından sonra edilən zikr ... ۱۲۴
- (۳۴) Üzüntü və kədər anında oxunan dua ۱۲۵
- (۳۵) Sıxıntı anında oxunan dua ۱۲۸
- (۳۶) Düşmən və ixtiyar sahibi ilə rastlaşarkən edilən dua ۱۳۰
- (۳۷) Rəhbərin zülmündən qorxan kimsənin etdiyi dua ۱۳۲
- (۳۸) Düşməyə qarşı edilən dua ۱۳۵
- (۳۹) Hər hansı bir camaatdan qorxan kimsənin etdiyi dua ۱۳۵
- (۴۰) İmanda şəkkə düşənin duası ۱۳۶
- (۴۱) Borcdan qurtarmaq üçün edilən dua ۱۳۷
- (۴۲) Namaz qılarkən yaxud Quran oxuyarkən gələn vəsvəsəyə qarşı edilən dua ۱۳۸

- (٤٣) Bir iş ağır gəldikdə edilən dua
١٣٩
- (٤٤) Günah edən kəs nə deməli və nə etməlidir ..
١٤٠
- (٤٥) Şeytanı və onun vəsvəşələrini uzaqlaşdıran
dua. ١٤٠
- (٤٦) Xoşa gəlməyən bir hadisə baş verdikdə yaxud
istədiyi bir iş baş tutmadıqda edilən dua ١٤١
- (٤٧) Övladı olanı təbrik etmək və bunun qarşılıqlı
cavabı ١٤٢
- (٤٨) Uşaqları qorumaq üçün oxunan dua
١٤٣
- (٤٩) Xəstəni ziyarət edərkən onun üçün edilən dua .. ١٤٤
- (٥٠) Xəstəni ziyarət etməyin fəziləti
١٤٥
- (٥١) Həyatından əlini üzmüş xəstənin duası ١٤٦
- (٥٢) Can verənə təlqin edilən dua
١٤٨
- (٥٣) Başına müsibət gələnin duası ١٤٩
- (٥٤) Meyitin gözlərini qapayarkən edilən dua
١٤٩
- (٥٥) Cənazə namazında meyit üçün oxunan dua
١٥٠
- (٥٦) Həddi-bülüğa çatmamış uşağın cənazə nama-
zında oxunulan dua ١٥٥

- (٥٧) Təziyə duası
١٥٨
- (٥٨) Cənazəni qəbrə qoyarkən edilən dua
١٥٩
- (٥٩) Cənazəni dəfn etdikdən sonra edilən dua
١٦٠
- (٦٠) Qəbirləri ziyarət edərkən oxunan dua ١٦٠
- (٦١) Külək əsərkən edilən dua ١٦١
- (٦٢) Göy guruldayarkən edilən dua ١٦٣
- (٦٣) Yağışın yağması üçün edilən bəzi dualar
١٦٣
- (٦٤) Yağış yağanda edilən dua
١٦٥
- (٦٥) Yağış yağandan sonra edilən zikr ١٦٥
- (٦٦) Havanın açılması üçün edilən dua
١٦٦
- (٦٧) Hilal görünərkən edilən dua ١٦٧
- (٦٨) Oruc tutan iftarını açarkən etdiyi dua
١٦٨
- (٦٩) Yeməyə başlayarkən edilən dua
١٦٩
- (٧٠) Yeməkdən sonra edilən dua ١٧٠
- (٧١) Qonağın ona yemək verən üçün etdiyi dua ..
١٧٢

- (۷۲) Su verən yaxud vermək istəyən şəxs üçün edilən dua ۱۷۲
- (۷۳) (Başqa evdə) orucunu açan şəxsin ev əhli üçün etdiyi dua ۱۷۳
- (۷۴) Oruc tutan şəxsin yemək süfrəsi açıldığı zaman orucunu pozmaq istəmədikdə etdiyi dua ۱۷۴
- (۷۵) Oruc tutan onu söyən adama nə deməlidir ... ۱۷۴
- (۷۶) Novbar meyvə görərkən edilən dua ۱۷۴
- (۷۷) Asqırdıqda edilən dua ۱۷۵
- (۷۸) Kafir asqırıb əlhəmdulilləh desə ona nə deyilir.. ۱۷۶
- (۷۹) Evlənen üçün edilən dua ۱۷۷
- (۸۰) Evlənen şəxsin özü üçün etdiyi dua və minik heyvanı alanın edəcəyi dua ۱۷۷
- (۸۱) Həyat yoldaşı ilə cinsi əlaqəyə girməmişdən əvvəl edilən dua ۱۷۸
- (۸۲) Qəzəblənərkən edilən dua ۱۷۹
- (۸۳) Müsibətə düşər olmuş kimsəni görərkən edilən dua ۱۷۹
- (۸۴) Məclisdə nə deyilir ۱۸۰
- (۸۵) Məclisin kəffarəsi ۱۸۱

(۸۶) «Allah səni bağışlasın!» deyən üçün edilən dua.
۱۸۲

(۸۷) Sənə yaxşılıq edən şəxs üçün edəcəyin dua .. ۱۸۲

(۸۸) O zikr ki, Allah onun sayəsində Dəccaldan qoruyar..... ۱۸۳

(۸۹) «Səni Allah xatirinə sevirəm» deyən üçün edilən dua ۱۸۳

(۹۰) Malını sənə təklif edən kimsə üçün edilən dua..
۱۸۴

(۹۱) Borcu qaytararkən onu verən şəxs üçün edilən dua ۱۸۴

(۹۲) Allaha şərik qoşmaqdan qorxanın edəcəyi dua .. ۱۸۵

(۹۳) Allah sənə bərəkət versin deyən adama nə deyilir ۱۸۶

(۹۴) Bəd əlamətə qarşı edilən dua
۱۸۶

(۹۵) Minik vasitəsinə minərkən edilən dua
۱۸۸

(۹۶) Səfər duası
۱۸۹

(۹۷) Kəndə yaxud şəhərə daxil olarkən edilən dua ... ۱۹۱

(۹۸) Bazara girərkən edilən dua
۱۹۳

(۹۹) Minik vasitəsi bürədikdə (ilişib qaldıqda) edilən dua ۱۹۴

- (۱۰۰) [Vidalaşdıqda] müsafirin sakinlər üçün etdiyi
dua ۱۹۴
- (۱۰۱) [Vidalaşdıqda] sakinlərin müsafir üçün etdiyi
dua ۱۹۵
- (۱۰۲) Səfərdə yol gedərkən təkbir və təsbih
۱۹۶
- (۱۰۳) Müsafirin səhərə yaxın etdiyi dua
۱۹۶
- (۱۰۴) Səfərdə və ya başqa vaxtlarda mənzil başına
çatdıqda edilən dua ۱۹۷
- (۱۰۵) Səfərdən qayıdarkən edilən zikr
۱۹۸
- (۱۰۶) Sevindirici yaxud xoşagəlməyən hadisə ilə
rastlaşan adam nə deməlidir ۱۹۹
- (۱۰۷) Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləmə salavat
gətirməyin fəziləti ۲۰۰
- (۱۰۸) Salamı yaymaq
۲۰۲
- (۱۰۹) Salam verən kafirin salamı necə alınmalıdır ...
۲۰۳
- (۱۱۰) Xoruz banlayarkən və ya uzunqulaq anqırrar-
kən edilən dua ۲۰۳
- (۱۱۱) Gecə itlərin hürməsini eşidərkən edilən dua ...
۲۰۳

- (۱۱۲) Söydüyün adam üçün edəcəyin dua
۲۰۴
- (۱۱۳) Müsəlman müsəlmanı tərifləyəndə nə deməlidir ۲۰۵
- (۱۱۴) Təriflənən müsəlman nə deməlidir
۲۰۵
- (۱۱۵) Həcc və ya ümrə ziyarəti əsnasında ihramda olan şəxs necə təlbiyə etməlidir ۲۰۶
- (۱۱۶) Qara daş yerləşən küncə gəlib çatdıqda təkbir gətirmək ۲۰۷
- (۱۱۷) Yəmən küncü ilə qara daş arasında edilən dua..
۲۰۸
- (۱۱۸) Səfa və Mərvə dağları üzərində dayandıqda edilən dua ۲۰۹
- (۱۱۹) Ərafa günü edilən dua
۲۱۱
- (۱۲۰) Məş'ərülhəramda edilən zikr
۲۱۲
- (۱۲۱) Cəməratda hər daşı atarkən təkbir etmək ...
۲۱۳
- (۱۲۲) Təəccüblənərkən və ya sevinərkən edilən dua..
۲۱۳
- (۱۲۳) Sevindirici hadisə ilə rastlaşan adam nə etməlidir ۲۱۴

- (۱۲۴) Bədəninə ağrı hiss edən nə deməlidir
۲۱۴
- (۱۲۵) Bir şeyi gözə gətirəcəyindən qorxan adamın
etdiyi dua ۲۱۵
- (۱۲۶) Qorxduqda nə deyilir
۲۱۶
- (۱۲۷) Qurban kəsərkən nə deyilir
۲۱۶
- (۱۲۸) Üsyankar şeytanların hiyləsini dəf etmək üçün
nə deyilir ۲۱۷
- (۱۲۹) Bağışlanma diləmək və tövbə etmək
۲۱۹
- (۱۳۰) Təsbih, təhmid, təhlil və təkbirin fəziləti ...
۲۲۱
- (۱۳۱) Peyğəmbər səllallahu aleyhi və səlləm necə zikir
edərdi ۲۲۹
- (۱۳۲) Bəzi xeyir növləri və ədəb qaydaları
۲۳۰